

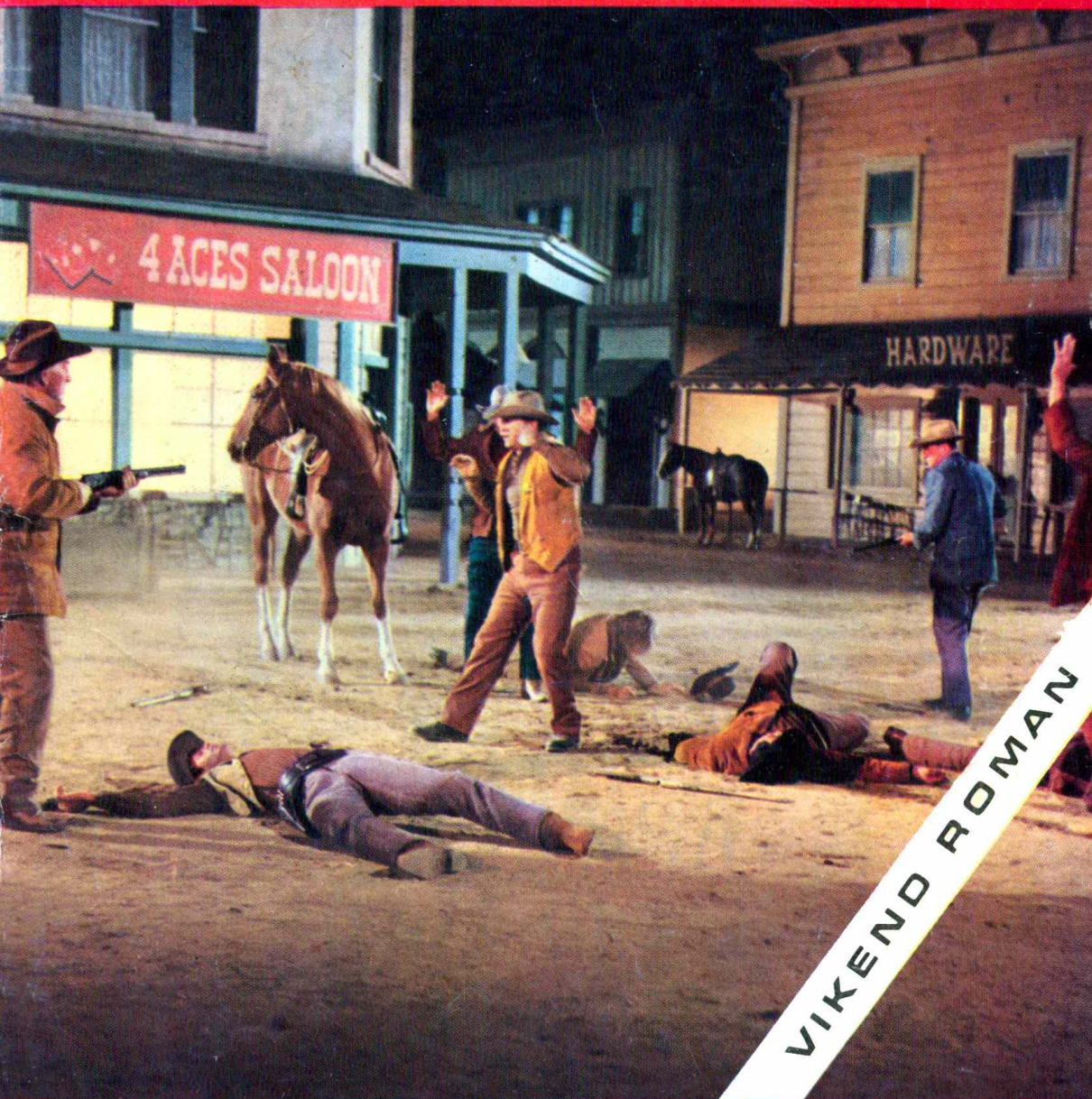

VAJAT ERP

DOK HOLIDEJ

BROJ:17

CENA 1 D.

VIKEND ROMAN

ČOVEK S BIČEM

**ČITAJTE SLEDEĆU SVESKU
CRTANIH ROMANA**

CRTANI ROMANI

CENA 1 D.

147

**INDIJANSKI
BORAC**

**SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og
U MESECU NOVA SVESKA!**

64 STRANE – 1 DINAR!

ČOVEK S BIČEM

Nesnosna vrućina pritisla je glavnu ulicu u Kadoki. Teška i nepomična, ležala je nad ravnim krovovima i između drvenih kuća.

Bilo je blizu podne, 27. juna 1875. Vrućina je zadržala ljude u domovima.

Sa zapada se vukao prema gradu jedan čovek.

Da, on se vukao.

Čizmama je dizao prašinu. Glava, na kojoj je bio sivi šešir sa širokim obodom, klonula mu je na grudi.

Vukao se ulicom kao u transu. Desnicu je pritisnuo na opasač. U levoj ruci grčevito je držao dugačak, čvrsto smotan bič.

Džesi Vilard, sivobradi, gorostasni kovač, koji je za momenat podigao glavu sa svoga posla, žurio je u čoveka kroz otvorenu šupu.

I Hauard Mirdlar, koji je ličio na Kineza, gledao je kroz otvoren prozor napolje. Kada je opazio čoveka, lice mu se skamenilo. Mračno je spustio glavu nad svoj rad.

Suzan Li, plavuša tamnih očiju, stajala je pored stola, kad joj je pogled pao na ulicu. Kada je opazila čoveka, srce joj je za trenutak prestalo da kuca.

Gospode, kako on izgleda!

Nosio je svetli, pohaban kožni kaput prekriven prašinom i tako strašno umazan krvlju da se mlada

žena morala čvrsto uhvatiti za ivicu stola da ne bi pala.

Čovek je sada prolazio pored njene kuće.

Vukao se napred.

Svaki korak je bio borba, ogromno naprezanje.

Pogled Suzane pade na njegova leđa.

Tanka koža njegovog kaputa, koji je bio čvrsto pripijen uz široka leđa, bila je natopljena krvlju.

To ju je pokrenulo.

Ona izađe iz kuće i pretrča prostor do ulice.

Stala je ispred čoveka, zadržala ga i stavila mu ruke na ramena.

— Molim...

On je koračao kao u snu, korak po korak, nogu pred nogu. Široka i duboka brazda ostajala je iza njega u uličnoj prašini.

Desna noga, koju je već bio podigao, pade nemoćno natrag na tle, kao da nije pripadala njemu.

Sasvim lagano podiže glavu.

Žena je gledala preplašeno u njegovo lice.

Kakvo lice! Pepeljasto, uzano, uglasto kao iz hrastovine istesano. Ispod kosih, sivih očiju videle su se duboke, crne senke. Usne su mu bile uzane i čvrsto stisnute. Iz usta mu je curio tanak mlaz krvi. Oštro i čoškasto, štrčala mu je brada.

Pogled čoveka kao da je dolutao

iz velike daljine. Neizrecivo umoran, prazan, slomljen.

— Džek! — Sasvim tiho začuo se glas mlade žene.

Čovek je gledao ukočeno nekud pored nje. Iznenada mu se oči zatvoriše. Zaneo se unapred i skliznu pored žene. Suzan ga malo pridiže, a onda se osvrnu oko sebe.

Niko joj nije došao u pomoć.

Uprla je svu svoju snagu i vukla čoveka preko ulice. Pokušala je da ga podigne na trem.

S druge strane ulice otvoriše se jedna vrata. Visok, dobro građen čovek u čistom odelu pređe ulicu i stade pored nje.

Suzan je okrenula glavu prema njemu. On je osetio kako njene oči pale na njegovo glatko, puno, po-crnelo lice.

— Pomozi mi Džo! — izgovori promuklo.

Gorak osmeh zatitra oko usana čoveka.

— Pusti ga da leži! Moralo mu se ovo jednom dogoditi.

Žena ga ošinu pogledom.

— Pomozi mi! On će iskrvariti.

— To ne bi bila nesreća za grad.

Suzan se uzanim bleđim rukama uhvatila grčevito za kaput nemoćnog čoveka. Stegla je čvrsto zube i napregla se svom snagom da podigne teško telo ranjenika.

Sada se i čovek rešio da pomogne. Kada je ranjenik bio položen na trem reče podrugljivo:

— Evo ga. Sad leži. Pogledaj ga. Crćiće kao pas.

— Moram da ga unesem u kuću,
— mucala je žena.

— Naravno, moraš ga uneti u kuću, da bi ljudi još više o tebi pričali. Dobro, unesi ga. Ali ja ti neću pomoći. Čovek je zlikovac, negde ga je neko udesio. Samo po-

gledaj kako grčevito drži ovu smrtonosnu stvar, taj bič. Negde pred gradom su ga dokrajčili. I dobro su uradili.

Čovek se naglo okrete.

Suzan pođe uz stepenice trema, uze teškog čoveka ispod ramena i poče da ga vuče u kuću.

Nije mogla da ga položi na drvenu klupu ispod prozora. Njena snaga je bila iscrpljena.

Odvukla ga je do sredine sobe, skinula mu kaput i košulju i okrenula na stomak. Jedva je zadržala uzvik zaprepašćenja.

Sedam velikih rana od noža zjapilo je na tamnoj koži mišićavih čovekovih leđa.

Strah je ženi gotovo osušio grlo.

A onda se dala na posao.

Posle jednog sata čovek je ležao na ležaju koji je žena za njega napravila na podu. Opran i previjen.

Kada je, iscrpljena, sela na stolicu, začula je pred kućom odsečne korake koje je dobro poznavala.

Onda se začula lupa kapije i koraci u hodniku.

Odmah zatim vrata se otvoriše. Jedan zdepast čovek izboranog, ozbiljnog lica, sa kratko podšišanom sedom kosom i žućkastim, neobično hladnim očima stajao je u vratima. Nosio je sivu košulju, smeđi kaput, crne farmerke i teksaške čizme.

Desno, na izlizanom širokom opasaču, visila je futrola iz koje je virila drška starog mornaričkog kolta.

Na desnoj strani grudi čoveka blistala je srebrna petokraka.

Suzan ga pogleda.

Čovek lagano skide šešir i baci oštar ispitivački pogled na ranjenika.

— Dobar dan, mis Li.

— Dobar dan, šerife.

Čuvar zakona je već po prirodi imao mračno lice, ali kada je prišao bliže i pokazao šešinom na čoveka u uglu sobe, lice mu se zbrčkalo od srdžbe.

— Šta je s njim?

Suzan proguta pljuvačku.

— Dobio je sedam udaraca nožem u leđa.

Šerifa to nije uzbuđivalo.

— Slučajno sam videla kako se tetura, prolazeći ispred kuće. Zadržala sam ga. Možda ne bi stigao da napravi još sto koraka.

Sem Perkins klimnu glavom.

— Da, možda.

Suzan ga pogleda, kad on nastavi:

— Možda bi bilo bolje da je prešao i tih sto koraka i tamo se srušio.

Sto koraka dalje nalazila se mrtvačnica.

Šerif je gledao netremice u sivo lice ranjenika. Tada reče promuklo.

— Džek Edj Faler. Leži ovde sa sedam uboda u leđima. Dakle, ova-ko je okončao.

Suzan je ustala.

— Hoćete li još nešto, mister Perkins? — upitala je osorno.

Šerif natuče šešir i izađe.

Suzan je bdila celu noć nad ranjenikom, pojila ga, osluškivala disanje i nepomično posmatrala njegovo lice.

Svitalo je, a čovek još uvek nije otvorio oči.

Čulo se kucanje na vratima i stara gojazna Meriolen Korgater bučno uđe unutra. Ona se zagleda u čoveka na podu i ispusti prigušen uzvik.

— Gospode! Stvarno je on! I vi ste ga doneli ovamo? Zar se ne bojite?

— Da se bojim — odgovorila je

odsečno Suzan — od polumrtvog čoveka?

Stara žena odstupi zaprepašćeno unazad. Njene zelene podbule oči se razrogačiše.

— Mrtav je već — reče i izađe napolje.

Bilo je još troje koji su došli.

Alan Daglas — predsednik opštine.

Mink Pots — susetka i

Lari Luns — visoki plavi čupav-ko koji je od pre tri godine imao najveću konjušnicu u gradu.

Predsednik opštine se samo osvrnuo okolo i sagnuo glavu. Bez reči je izašao.

Mink Pots je imala na sebi kecelju, koju je sa gađenjem pritisla na lice, kada je videla ranjenika. On- da je i ona izašla.

Lari Luns je upitao da li sme da sedne. Zamišljeno je posmatrao Falerovo lice.

— Dobro bi bilo da mu date čašu viskija. Možda će se od njega osvestiti.

Suzan klimnu potvrdno.

— Da, pokušaću to. Samo... Ona prekide rečenicu i okrete se peći oko koje je poslovala spremajući ručak.

Lari se diže i izađe. Nakon pet minuta vrati se sa flašom viskija.

On izvuče zapušač iz flaše, otpi dobar gutljaj i pruži flašu mladoj ženi.

— Evo, napunite čašu i saspite u njega. To je jedino što bi ga još moglo razbuditi.

Suzan pogleda zahvalno mladog čoveka i pokuša da naliže ranjeniku u usta gutljaj jakog pića.

Bilo je uzalud.

Lari nabra obrve.

— Verujem da neće više dugo — reče on otežući. — Trebalo bi ima-

ti doktora u gradu. Jedini koji bi mu, možda, mogao pomoći je Askola, poglavica Pinerajdža.

Suzan pogleda iznenađeno.

— Indijanski poglavica, preko u rezervatu?

— Da. On se razume u rane, bolesti i lekove.

Suzan odmahnu glavom. Bilo je ludo o tome govoriti. Ko bi jahao u rezervat ozloglašanih Pinerajdža, a pogotovu radi toga, da njihov poglavica dođe u grad ranjenom belom čoveku?

Prošla su dva dana.

Starije teško povređenog se nije nimalo promenilo.

Lica bledog od neprospavanih noći i sa tamnim podočnjacima, šunjala se mlada žena kroz kuću.

Kada je ušla u sobu opazi da je glava čoveka, koja je stalno ležala pravo na jastuku, skliznula u stranu.

Suzan vrisnu glasno i pritisnu ruke na slepoočnicu.

Da li je Lari Luns čuo krik ona nije znala, tek iznenađena se pojavio u vratima. Pogledao je u ženu, a zatim, u čoveka. Odmah je shvatio.

— Suzan — rekao je tiho. — Ne smete to tako teško da primite. I onako ne bi bilo za njega dobro kad bi i ozdravio.

Žena ga nije slušala. Sa nemim zaprepašćenjem zinula je u nepomično bledo lice koje je skliznulo sa belog jastuka.

Lari je stajao pred ženom.

— Za njega ne bi bilo dobro, Suzan. Šerif je juče našao njegovog konja na sedam milja od grada u jednoj uvali. Bio je mrtav. Četiri

strele su bile zabodene u njegovom telu.

Suzan podiže glavu i ispitivački pogleda Larija.

— Indijanci, dakle?

Lari odmahnu glavom.

— Ne, tri koraka iza konja ležala su obojica Rajdžesa.

Žena je gledala u mladog čoveka nakrivljene glave, ne nalazeći ni jedne reči za ovo što je čula.

— Obojica su mrtvi — nastavio je Lari poluglasno. — On ih je ubio bičem.

Tišina.

Lari se polako okrenuo i prišao ležaju na kojem je ležao Džek. Gleđao je u to upalo, kao pergament blede lice i pocrnele žilave ruke, koje su mirno ležale na pokrivaču. Lari je dugo i naročito pažljivo posmatrao čovekovu levicu. U njoj je bila Falerova udarna snaga. Sa njom je upravljao smrtonosnim, sedam jardi dugačkim bičem.

Bilo je mnogo ljudi koji su nosili bič. Rančeri, kauboji, prevoznici i gonioči bufala. Svi su oni dobro baratali bičem. Ali Lari nije nikada video čoveka koji to užasno sredstvo za udaranje upotrebljava tako opasno sigurno, tako brzo i lako kao Džek Faler.

Lari je tri puta video svojim očima kako Džek izvlači bič. On je uvek bio uredno složen u dugačku futrolu, koja se nalazila na njegovom desnom ramenu, a upletena drška bila mu je naslonjena na grudi. Pokret leveice, kojom je Faler izvlačio bič, bio je tako munjevit da se nije mogao ni sagledati. U deliću sekunde zamotani bič bi zaparao vazduh i teško onome koga bi samo kraj debele kožne zmije pogodio.

Lari je video kad je Faler jednom čoveku smrskao bičem šaku.

Jednom drugom prvo je izbio kolt iz ruke, a onda ga je munjevitim unakrsnim šibanjem unakazio za čitav život.

Džek, čovek sa bičem, tako su ga vojnici, koji su se pred kraj rata ovde nalazili, nazvali. Iako je imao tek četrnaest godina, više puta su se sa njim sukobili. Jednom je on sam izašao na kraj sa tri vojnika.

To je bio jedan od najopasnijih momaka koje je Lari video u svom životu.

Bio je čak najopasniji.

A šta ga je činilo tako rđavim? Nije pripadao nikome, gotovo je bio van zakona. Bio je zloban i svirep. Pio je, a da se nikad nije opio i stalno je tražio borbu.

Kadoka, grad u kome se rodio, mrzeo ga je zbog toga svom dušom.

Otac mu je poginuo u ratu u Tek-sasu. I majka mu je bila mrtva već pet godina.

Sada je i sam ležao tu. Izboden na sedam mesta.

Napolju, van grada, nađena su dvojica Rajdžesa. Svaki čovek u Kadoki je znao da su braća Rajdžes bila u neprijateljstvu sa Falerom. Pre pola godine on je Džimi Rajdžesu teško povredio levu ruku bičem. Ubrzo zatim, pred Plavim Salunom borio se sa obojicom. Faler ih je strašno udesio.

Lari se iznenada trže.

Pogled mu se prikovao za voštano lice samrtnika.

Zar se nije pokrenuo jedan kapak na oku?

Iako je Lari osetio ledenu jezu na svojim leđima, pogru se i dalje zureći u Falerovo lice. Onda po-

loži svoj časovnik na usta ranjenika.

— Suzan!

Devojka poskoči.

— Suzan, on je još živ!

Oko podne bio je Lari Luns već devet milja udaljen od grada. Skrenuo je na jug i išao u pravcu brežuljaka pored Vindriversa. Išao je ka naselju Pinerajdz Indijanaca.

Kasno popodne stigao je do stenovitih brežuljaka.

Jahač je imao neugodan osećaj u stomaku i grč u potiljku dok je vodio konja između stena.

A onda, iznenada, bili su pred njim.

Dva čoveka sa bronzanim licima i svetlucavim, kao ugalj crnim očima.

Pinerajdzi!

Iako je Lari osetio da mu se koša ispod šešira podiže, jahao je dalje.

Indijanci su ga gledali netremice i ukočeno.

Kao dve drvene figure.

Lari je prešao još pet jardi.

Osećao je sitne kapljice znoja na čelu.

Moram nešto da kažem pre nego što počnu! — proletelo mu je kroz glavu.

— Dolazim iz grada! — Pokazao je levom rukom prema severoistoku.

Crvenokošci se ne pomeriše.

Dolazim sa jednom vesti... mol-bom.

Pinerajdzi su ćutali. Bezizražajno mirovale su njihove oči na belom čoveku.

— Mi nemamo lekara, nemamo ni jednog čoveka koji bi znao da

leći rane a imamo jednog teško ranjenog čoveka. On leži kod Suzan Li koja ima malu prodavnicu. Beli čovek ima sedam rana od noža na leđima. Sedam... Lari umuknu.

Jedan od Indijanaca je malo otvorio usta. Njegovi biserni zubi zasvetlucaše iza usana.

— Šta ti hoćeš?

— Čuli smo da Askola, vaš poglavica, ume da leći rane. Čovek u gradu mora da umre ako mu se ne pomogne. I... — Prokletstvo! Šta mi je taj prokleti Faler. Treba li, ipak, da pošaljem sve do đavola. Radi njega sam reskirao da dođem među lavove.

Radi njega?

Da, jer je bio čovek. Kome treba pomoći.

Tada Indijanac nastavi muklo:

— Askola ne pomaže bledoliki ma.

Lari nije popuštao:

— Čovek umire.

Kako je svejedno moralo da bude jednom Indijancu što tamo negde u gradu umire neki beli čovek sa sedam uboda nožem u leđa. Konačno, belci su crvene prisilili da se okupe na malom komadiću zemlje. Saterali su ih kao krdo goveda.

On umire. On...

Lari nije opazio pokret Indijančeve ruke prema pojasu.

Nešto srebrno bljesnu u vazduhu i u Larijevo levo rame se zabode mali, tanki nož.

Zaprepašćen zurio je u nož, onda ga izvuče i baci na zemlju.

— Podigni ga i daj mi ga — reče Indijanac hladno.

Lari zgrabi uzde i okrete konja.

Lagano je odjahao.

Sa strahom u potiljku.

Ali se nije okretao.

On je bio momak iz Dakote, a oni su bili poznati na celom zapadu kao ponositi i čvrsti ljudi.

Prokletstvo! Zar i Džek nije bio iz Dakote?

Da, sigurno. I nekad ranije bili su na njega ponosni kada je kao jedanaestogodišnji dečak jednom banditu, koji je bežao sa konjem iz Mervinovih konjušnica, izbio uzde iz ruku a sledećim zamahom, obavio mu bič oko vrata i zbacio ga iz sedla.

Tada je Džek Faler imao jedanaest godina.

Pakleni je osećaj imati ta dva strašna Indijanca iza svojih leđa.

Džeka, naravno, to ne bi uzbudilo. Verovatno Indijanci ne bi ni stigli da se dočepaju svojih noževa — bič bi im razneo sve prste...

Kad je Lari čuo tihi šum u vazduhu, bilo je već kasno.

Prvo je osetio ubod kao iglom, a onda kao usijano gvožđe koje se zarilo u njegovo telo.

Lari je osetio da je izgubljen ako nešto ne preduzme. On okrete naglo konja, uze Vinčesterku iz futrole i podiže je visoko.

Telom mu prođe užasan bol.

On opazi oba Indijanca koji su kao sjajni idoli stajali tamo između stena.

Cev puške se povodila uperena čas u jednog čas u drugog Indijanca.

Oni okrenuše konje i odjahaše.

Lari je čekao dok nisu iščezli.

Onda okrete i on svoga konja.

Ne, on ne bi mogao da puca. Ne zato što se bojao. Ne — ali jedan jedini pucanj u ovoj oblasti bi doveo Pinerajdže on bi najverovatnije za petnaest minuta bio opkoljen.

Naročito u blizini rezervata niko nije pucao.

I u okolini grada pucanje je bilo zabranjeno.

Ljudi su se toliko bojali Indijana da su strahovali da bi ih samo jedan pucanj mogao da privuče.

Lari je jahao kasom natrag, gurnuo pušku u kožnu futrolu a onda dorata poterao brže.

Strela, gore u ramenu, gibala se čas ovamo, čas tamo. Svaki pokret je izazivao jak bol, koji je potresao celo telo jahača.

Slim Valiers naiđe na vlasnika konjušnice deset milja pred gradom.

Lari je jahao prema njemu, gledao ga staklastim očima a onda se polako okrenuo i pokazao mu leđa.

Stari trgovac zviznu kroz zube. Čekao je dok je Lari doterao dorata do kola, onda ustade sa sedišta i zgrabi strelu.

Lari urliknu glasno od bola, kad mu je stari izvukao iz leđa tanku strelu.

— Imali ste posla sa pogancima. Psi su vas gađali sa otrovnom strelom.

Lari je posmatrao strelu dodirujući njen krvav vrh i odmahujući glavom.

— Prokletstvo! Osećao sam je kao da imam kolac u telu.

Slim Valiers je pocepao Larijevu košulju a onda munjevito polio ranu viskijem.

Lari jauknu kao lud.

— Jesi li poludeo? Šta je to?

Kad je video iskeženo naboreno lice starog, oseti kako mu suze naviru od bola.

— To je bilo malo viskija, momče. Tako, a sada mi dajte vašu maramicu. Nadam se da je čista. Pritisnuću je na ranu a vi gledajte da što pre stignete u grad.

Džek Faler je bio na smrti.

Bila je ponoć. Suzan je satima sedela za stolom i posmatrala Džekovo lice.

Sada su svi u gradu znali da ga ona voli. Da će ga voleti, uprkos onoj drugoj; do smrti.

Da, Džek je uzeo jednu drugu, ali ne, nije bio s njom u maloj drvenoj crkvi. On je s njom samo stanovao. U uličici Boni, na južnoj strani grada. I jednog dana žena je otišla. Otišla je, jer je stalno bio pijan, jer joj nije davao novaca i, uz to, je i tukao.

Džek je ostao sam u njenoj kući. Niko se nije usuđivao da ga istera. Kada je Suzanu, s kojom je ranije bio u prijateljstvu jedno kratko leto, jednom oslovio na ulici, ona se uzbuđeno okrenula.

A sada umire u njenoj kući.

Ona zagnjuri glavu u ruke. Veliki bože, ona ga još uvek voli i volela ga je sve vreme. I onda kad je bio s onom drugom.

Bilo je mirno u toj letnjoj noći. Suzan je bila zamišljena.

Sutra će ga odneti.

Rano ujutro.

Ovu noć on neće preživeti. Sveštenik koji je to posle podne bio tu, zastao je u vratima, hladan i uzdržan sa sklopljenim rukama i rekao da je pravo čudo što je čovek još živ.

Šerif Perkins i Lari Luns su videli rane na leđima Falera, kad je žena stavljala nov zavoj.

— Ovo je čudo — rekao je sveštenik blagim glasom i opustio ugovlove svojih tankih usana. — Ali to nije za njegovo dobro. Bog hoće još da ga kazni, pre nego što ga pozove.

Suzan je dobacila duhovniku lju-
tit pogled i kazala da mora da ra-
di. Konačno, cilog dana je bilo lju-
di u prodavnici. Pogotovo od onog
dana kad je ranjenika donela svo-
joj kući.

U početku su šaputali a kasnije
glasno govorili o njoj. Najrađe bi
prstom izdaleka pokazivali na nju,
ali Suzan Li je imala odličnu pro-
davicu. Prodavala je najbolje što-
fove, sama je krojila haljine, ispro-
bavala i uopšte je bila žena koje
se grad nije mogao lišiti.

Radoznalost je poterala ljude
ovamo.

— Ima li šta novo?

— Da li se šta preduzelo?

— Je li on još...

Suzan se naglo ispravi i odgurnu
rukum šolju sa stola. Ona se s tres-
skom razbi o zid.

Uzdržanog disanja i otvorenih
očiju, osluškivala je žena oštar i
tvrd šum. Čuo se minutima u tihoj
sobi.

Tada opet nagrnu u sobu tišina i
pade preko svih stvari u njoj.

Iako je umor svom težinom visio
na Suzaninim kapcima, ona je osta-
jala budna.

U ovoj noći ona ne bi mogla za-
spati ni kada bi legla.

Izenada se jako uplaši.

Na vratima hodnika se čuo šum.

Mlada žena je sedela kao oduzeta.

Šum na vratima? Iako nije čula
otvaranje kapije.

Kvaka se lagano okrete.

Suzan je gledala pravo u vrata.
Srce joj je besno lupalo; osećala
ga je pod grlom.

Vrata su počela nečujno da se ot-
varaju.

Žena nije bila sposobna da izu-
sti ni glasa.

Vrata su se sasvim otvorila.

Tada opazi njega.

Visok i žilav, uspravan i nepomi-
čan. Kao priviđenje stajao je u vra-
tima.

Svetlucava, seda kosa padala mu
je po ramenu. Imao je odelo od
svele meke kože, izlizane na ru-
kavima i pantalonama. Oko vrata
je nosio lanac napravljen od zuba
divljih zveri.

Oko bedra je nosio kožni laso, u
koji je bio gurnut kolt i nož. Na
nogama je imao meke, vezene mo-
kasine.

Na ponositom, lepo izvajanom
tamnom licu blistale su oči kao cr-
ni dijamanti.

Žena je zurila u njega kao u sab-
last.

Htela je da viče, da pobegne...

Kao prikovana, sedela je na klu-
pi.

Indijanac pogleda kratko u nju,
a onda prema čoveku koji je ležao
na ćebadima, prostrtim na podu u
desnom uglu.

U tom trenutku počela je da se
puši stara lampa.

Kao uzdrhtala buktinja šunjala
se svetlost kroz sobu. Svetlost-tama,
svetlost-tama.

Oči zasuziše.

Svetlost-tama, svetlost-tama.

Kao nema nepogoda u noći.

Suzana još uvek nije mogla da
se pomeri.

Tada se čovek udalji od vrata.
Išao je meko kao životinja: oprez-
no, mačkasto i elastično.

Stao je kraj stola, povukao sebi
lampu i podigao cilindar naviše.

Pogled žene se zadrža na njego-
vim rukama. Bile su velike, vrlo
snažne a ipak lepe muške ruke.

— Ja sam Askola — začu ona iz-
nenada njegov grleni glas, kakav
ima njegovu rasu.

Ne čekajući odgovor, Askola pođe ka Faleru, kleče pored njegovog ležaja, nagnu se nad njim ali tako da mu vrata i žena nisu bili iza leđa.

— Vode — reče on tiho.

Ova reč je delovala na ženu kao mađija.

Skočila je i povodeći se otišla do vedrice sa vodom i napunila bokal. Drhtavih kolena priđe Indijancu.

On je ne pogleda, uze bokal, iz vadi flašicu iz džepa, otvori je i kanu nekoliko kapi u vodu, izvuče dva lista lekovite trave i pusti ih u bokal.

Posudu stavi na pod.

Tada čoveka, koji je ležao kao mrtav, ispravi do pola, uze bokal i prinese ga Falerovim usnama. Suzan je doživela da vidi Džeka kako pije. Prvo je pio malo pa sve više i više. Oči nije otvarao.

Askola ga položi dole. To nije učinio naročito pažljivo. Na Suzanino zaprepašćenje, uzeo je nož. brzim i veštim pokretom rasekao košulju na leđima umirućeg i skinuo zavoj.

Opet uze bokal i izvuče velike, vlažne listove. Stavi ih preko rana i ponovo čvrsto obavi zavoj oko čovekovih leđa.

Kad je Džek Faler opet ležao na leđima nije izgledao ništa drugačije nego ranije.

Poglavica Pinajridža se podiže i uspravi.

Suzan ga je gledala široko otvorenim očima.

— On neće umreti — čula je njegov glas. — Voda mu više ne pomaže. Potrebno mu je nešto jače, čorba od mesa. — Tada se Indijanac osvrnuo oko sebe i zadržao pogled na očima žene.

— Gde je čovek koji je bio danas kod mene?

Suzan je zanemela. Jezik joj se zalepio za nepce. — Ko? — jedva je izgovorila.

— Čovek koji je danas bio u rezervatu.

Suzan odmahnu glavom. — Ne znam.

— U rezervatu je bio jedan beli čovek. Razgovarao je sa moja dva ratnika. Ranjen je. Gde je on?

Suzan je grčevito stezala ruke.

— Ja ne znam ko je bio kod vas... sigurno ne...

— Beli čovek sa svetlom kosom. Nosio je crvenu košulju, čizme od bivolje kože i kožni opasač sa srebrnom kopčom.

Lari Luns — uzviknu žena.

— Gde je on?

— On je ranjen? — Pitala je Suzan ne slušajući šta Askola govori.

— Da. So-si-va ga je ranio nožem i strelom.

Askola zavuče ruku u džep i izvuče jedan suv list koji pruži Suzani.

— On mora da stavi ovaj list na ranu od strele. Odmah.

Indijanac se okrete i pođe vratima.

Suzan nije mogla ništa više da kaže. Ni „hvala“ nije mogla reći. Kao da joj je kost stala u grlu. Gledala je kao hipnotisana u visoku priliku Indijanca koji je izlazio.

Ona je napregnuto osluškivala.

Ali ni ovog puta nije čula njegove korake ni u hodniku ni šum kapije.

Kako je došao tako je i otišao taj tajanstveni crvenokožac.

Suzan pogleda Džeka.

On je ležao sasvim mirno.

Kad je skrenula pogled opazila je list koji joj je Indijanac dao.

Ona istrča napolje.

Lari se namještao u postelji kad je crnkinja uvela Suzan.

— Ali Suzan... otkud vi?

Žena je stala uz krevet i gledala ga pravo u oči.

— Recite mi najpre šta je s vašim ramenom i rukom? — reče Suzan i pokaza na zavoj koji mu je crnkinja stavila.

— A to nije ništa, ranio sam se danas posle podne kad sam pao s konja.

Smešak kao sunčev zrak prelete za trenutak preko ženinog lica.

— Lari, lažete, Vi ste najbolji jahač u gradu i niste pali s konja. Vi ste bili u Vindrivers brežuljima.

Lari pocrvene.

— Znači, Slim, taj stari brbljivac je ipak ispričao.

— Slima nisam ni videla. Ali sam upravo imala jednu drugu posetu.

— Posetu?

— Pogađajte.

Lari podiže ramena i napravi bespomoćni izraz lica.

— Ne znam...

— Nikada ne biste pogodili. Askola je bio kod mene.

Lari se iznenađeno uspravi.

— Ko?

— Askola — ponovi tiho žena.

Lariju je zastao dah. Onda se osmehnuo sa nevericom.

— Je li zbog Falera došao?

— Da, dao mu je nešto da popije i stavio mu lekovite trave na rane. U svakom slučaju ne verujem da mu se još može pomoći.

Ali čovek je bio drugog mišljenja.

— Vi ga ne poznajete. On može da pomogne. A da je verovao da je Faler izgubljen on sigurno ne bi upotrebio svoje skupocene trave.

Suzan se spusti na stolicu koju joj je Sara sa širokim osmehom ponudila.

— Osim toga on je i za vas pitao.

— Za mene?

— Da. Morate da stavite ove trave na ranu od strele. I to odmah.

•

Sledećeg jutra, kad je Suzan ustala, umila se i pošla u dnevnu sobu, zastala je na vratima.

Prvi sunčev zrak koji se probio kroz prozor, ležao je na rukama njenika. Ruke su se pokrenule.

Džek Faler je otvorio oči. Gledao je u ženu.

Suzan oseti da joj suze naviru na oči. Polete prema Džekovom ležaju i kleče pored njega.

— Džek, Džek! — Ona obgrli rukama njegov vrat.

— Šta je to sa mnom? — upita on muklim odsečnim glasom. Govor mu je očigledno zadavao muke.

— Bio si ranjen...

— Ranjen?

— Da, u leđa.

— Metkom?

Suzan odmahnu glavom. — Nožem.

U sećanju mu je kao munja sinuo događaj.

— Ah, Rajdžesi, zar ne?

Žena potvrdi.

— I! Šta je s njima?

— Oni su mrtvi.

Tvrd, zadovoljan osmeh zatitra oko uzanih usana čoveka.

— Ubio si ih bičem...

Ovo je zvučalo kao prebacivanje. A i bilo je.

Njegovo lice je gorelo, jer ga je to strašno razbesnelo.

— Da, ja sam ih ubio, jer su me napali s leđa.

— Oni su tebe napali?

— Zar ti to nije jasno? Misliš da bi slučajno dobio ubode nožem u leđa?

Suzan je zamišljeno gledala pred sebe. Najzad reče:

— Onda si ih ti tek posle toga ubio? Mislim, imao si već rane na leđima?

— Da. Ali bi bilo bolje da sam to pre učinio...

Posle podne je došao Lari Luns. Leva ruka mu je bila u zavoju. Ostao je pored vrata.

— Ide li na bolje? — upitao je.

— Da — odgovori Džek muklo. On nije podnosio tog Lari Luns.

Suzan je to znala.

Konačno, koga je on podnosio? Nikog. Baš nikog.

Lari uskoro ode.

Suzan bi rado kazala Džeku da on duguje zahvalnost Lariju ali je ćutala jer je znala kako bi to teško palo Džeku.

Dva dana kasnije, Džek se osećao već tako dobro da je mogao jesti jaču hranu.

Toga dana posle podne začuo se zvuket mamuza na tremu.

Džek zgrabi bič.

Začulo se kucanje na vratima.

Žena je otvorila.

Bio je to Sem Perkins, čovek sa zvezdom.

On skide šešir.

— Dobar dan, mis Li. Smem li malo da uđem? Hteo bih da vidim Džeka.

— Izvolite.

Šerif je stajao kod vrata koja su vodila u dnevnu sobu.

— Halo, Džek!

— Halo, šerife.

— Kako je?

— Eto vidite.

Perkins zakorači u sobu, osmehujući se i reče:

— Nisam mislio da ćete ikada više otvoriti oči. Niko to nije vero-vao. Vi ste proketo žilav momak.

— Džekov pogled je počivao na šerifovom licu.

— Vi nemate ništa protiv, šerife?

Perkins podiže visoko ramena:

— Sve dok ne istupite protiv zakona, meni je svejedno.

— Baš tako.

— Ovog puta su opet dva čoveka radi vas mrtva.

— Šta to „opet“ znači — upita Džek oštro a njegovi prsti čvrsto stegoše dršku biča.

— Erni Tober je takođe umro pod vašim bičem.

— Tober je na mene pucao.

— Sigurno, zato ste mu i razlupali glavu. Sve je to išlo jedno za drugim.

— Ali ja se ipak nisam ogrešio o zakon.

Suzan je razmišljala: uprkos tome je bila besprimerna brutalnost. Šta nju privlači tom prosedom čoveku? Šta ona traži u njegovoj blizini? Pa on je hladan, tvrd kao ste-na i bezosećajan.

Šerif protrlja bradu.

— A kako je bilo sa braćom Rajdžes?

Falerovo lice pozeleni.

— Oni su me kukavički napali s leđa, kao Kojoti, šerife — odgovori on poluglasno, oštrim prodornim tonom.

— Znači s leđa su vas napali i zadali sedam udaraca nožem!?

Faler se naglo uspravi.

— Da, bila su dvojica. Bacili su se na mene kao pobesnili.

— I vi ste ipak mogli da se okrenete i obojicu udesite onako, kako smo ih napolju našli.

Sada je lice Džeka Falera dobila opasno bleđu boju.

— Okrenuti? Ja sam pao i u padu se okrenuo i podigao bič visoko. Onda sam udarao tako dugo dok mi nije pred očima sve bilo crveno.

Perkins klimnu polako.

— Da, i tada ste došli peške u grad.

Džek nabra obrve.

— U grad?

— Naravno. U sred dana. Išli ste sredinom glavne ulice a leđa su vam krvarila. Suzan vas je prihvatila.

Bolesnik je bacio brz pogled prema ženi a onda reče tiho i skoro s nevericom, dok je gledao pred sebe ukočenim očima:

— Dakle ja sam došao u grad i stigao dovde. Prošao sam pored svih tih kuća?

Šerif je osetio prebacivanje.

— Vi niste baš omiljeni, Džek — reče on muklo.

Faler klimnu.

— Da, i nemam pravo da očekujem da budem omiljen kod ljudi u Kadoki.

— Eh, da vas nije Suzan prihvatila vi biste na kraju grada pali i sada biste ležali na groblju.

— Svejedno. I onako to nikome ne bi nešto značilo.

Šerif je dobacio Suzani brz pogled i pomislio: Izgleda nažalost da nije tako — i izađe.

*

Prošlo je tri meseca.

Došao je dan kad je moralo da se završi zadržavanje Falera u njegovom rodnom gradu Kadoki.

Bilo je kasno po podne.

Čovek s bičem je stajao sam uz šank Berisovog saluna. Za kockarskim stolovima je sedelo više ljudi.

Niko nije obraćao pažnju na Falera.

A to je bilo ono što ga je mučilo. Iako je on sam ljude prezirao, čak i mrzeo, ljutilo ga je što oni nisu obraćali baš ni malo pažnje na njega, kao i da ne postoji. To ga je toliko grizlo da je radi toga pio.

Pokretna vrata se otvoriše i čovek koji je išao prema šanku, odmah skrete pažnju svih gostiju na sebe.

Bio je to Indijanac.

Imao je kao sneg belu kosu, koja mu je padala na ramena. Košulja od meke srneće kože, boje peska, pokrivala mu je bedra. Bronzano lice mu je bilo čoškasto ali ne i ružno. Gipkim koracima približio se šanku i zamolio čašu vode.

Flin Beri mu pruži čašu.

Indijanac otpi samo dva gutljaja, zahvali vlasniku saluna i okrete se.

Faler ga je celo vreme posmatrao sevajućim očima. Sada se okrenuo.

— Hej, crvenokošću!

Ali Indijanac je već bio napolju.

Kao da je odapet iz puške, poleteo je čovek s bičem. Stao je na vrata saluna dok je Indijanac prilazio svome vrancu.

— Hej, prljavi crvenokošću, jesi li gluv?

Indijanac je išao dalje.

Tada se začu zvižduh biča kroz vazduh — zavitan nad glavom Indijanca.

Neprimetnim pokretom ruke olabavi Faler bič i on pade kao tanka, dugačka zmijsa na zemlju. Opet poleti Falerova ruka napred, a bič kao da je samo čekao zapovest — zatalasa se prema vrhu i raspali Indijanca po leđima.

Kožna košulja prsnu.

Indijanac se okrete lagano i do-

baci belom čoveku nedokučiv pogled.

Džek Faler je stajao na stepenicama kao divlja zver.

Raširenih nogu, isturene glave napred i zažarenih očiju, držao je bič u ispruženoj levlci dok je desnicu podigao visoko gore. Sada je bio opasniji od divlje razbesnele životinje. Alkohol je učinio svoje.

Bučno i munjevito ošinu bičem tamno lice Indijanca.

Koža na licu Indijanca prsila je na više mesta i krv je počela da kaplje na svetlu košulju stvarajući tamne mrlje na njoj.

Kao isklesan od kamena stajao je Indijanac. Nem i nepokretan.

Bič je kao opasna nezadrživa zmija poigravao prema crvenokošcu.

— Ti prokleti, prljavi crvenokožac! Ti zamišljaš da i ti možeš proći pored mene da me i ne pogledaš.

Oštar krik razleže se ulicom. Suzana izlete iz kuće.

— Džek — vikala je ona. — Pusti ga. Molim te, pusti...

Ali Faler je bio izvan sebe. Trgnu levlicu i bič ošinu Indijanca.

Žena se okrete i ulete u kuću.

Odmah se je vratila držeći u ruci veliki revolver.

— Džek!

Čovek pogleda u nju i za trenutak zaustavi bič.

Kad je hteo ponovo da ga digne, začu škljocanje oroza i on pogleda u široko otvorene i sevajuće oči.

— Džek, odbaci bič! Hoću da ti kažem koga mučiš. Ovaj čovek je Askola, poglavica Pinejdžer Indijanca! Kad si ti umirao, Lari Luns je otišao u rezervat. Jedan Indijanac ga je ranio i on danas ima ukrućeno rame od toga. Te noći je došao ovaj Indijanac ovamo u moju kuću i dao ti nešto da popiješ,

ne znam šta, a onda ti je stavio lekovite trave na leđa. Zaklinjem ti se da bi bez njega bio mrtav.

Džek Faler spusti bič. Ukočeno je gledao u Indijanca. Onda siđe niz stepenice, prođe pored Indijanca i ode u Suzanino dvorište.

Pojaha konja, kojeg je kupio mesec dana ranije, i odjaha lagano niz ulicu, prema jugoistoku.

Suzan je odsutno gledala za njim. Revolver je skliznuo iz njene ruke i pao u uličnu prašinu.

Indijanac priđe ženi, podiže revolver i pruži joj ga.

— Hvala — reče tiho.

Krv je tekla neprekidno s njegovog lica na kožnu košulju.

— Dodite, voda je u kući...

Indijanac odmahnu glavom. Hteo je da ode.

Tada Suzana primeti da on drži u levoj ruci mali kolt — on ga je celo vreme imao u ruci.

— Zašto... zašto niste pucali? — zamuckivala je žena.

Tamno, ozbiljno lice Indijanca se razvuklo za trenutak u podrugljiv osmeh.

— Ja sam potpisao ugovor sa belim poglavicom tvrđave Revlins. Ugovor, u kojem stoji da neću nikada napasti belog čoveka. Piše još i to da neću više nikada pucati na belog čoveka i da ni jedan moj čovek ne sme više prići sa oružjem belom čoveku...

U tom ugovoru nije pisalo da ni jedan beli čovek ne sme napasti Pinerojdž Indijance!

*

Džek Edi Faler je napustio Kado-ku.

Ljudi u njegovom rodnom kraju dugo nisu čuli ništa o njemu.

Jednog dana pojavi se on u severoistočnom delu Kolorada, u Holio-ki.

Tu ga niko nije poznavao.

U svakom slučaju ne po spoljašnosti.

On ostavi konja u konjušnici i potraži Neli Salun. (To je bio salun koji je kasnije, 1879. godine, morao još jednom da doživi žalosnu slavu. Na njegovim uvek čisto izribanim daskama pao je revolveraš i višestruki ubica Lok Daniels, u borbi revolverima sa maršalom Vajatom Erpom, jedne olujne proletnje noći.)

I za život Džeka Falera biće presudan ovaj Salun.

Prišao je šanku, popio brendi i gurnu se za jedan kockarski sto.

Faler nije bio naročito dobar igrač, ali opasan. Znao je dosta mračnih trikova. I on je posle, početničkih gubitaka, dosta često dobijao.

Jednome od partnera se učinilo čak suviše često.

Rančeru Džemsu Kusu.

Kus je bio još prilično mlad čovek, imao je najviše četrdeset godina, vrlo mišićav, velik, okretan i poznat kao brz strelac.

On iznenada skoči i vikne:

— Pseto vara!

I Faler je skočio.

Pre nego što je Kus mogao da izvuče kolt iz futrole, bič je razbio članak desne rančerove ruke.

To je bio strašan udarac.

Ljudi su sedeli kao skamenjeni za stolom.

Kus je trčao jaučući i držeći krvavu ruku.

Stari doktor Bartels je pogledao ruku vrteći glavom. Koža je bila zderana a koska članka slomljena.

Faler je ostao u gradu.

Uprkos tome što ga je okruglasta,

dobročudna gostioničarka Neli Vinters upozorila na osvetu rančera.

— Ja se ne bojim — odgovorio je čovek iz Dakote muklo.

Možda, ali Džems Kus ima dvanaest jahača koje može najmiti.

Džek klimnu: Da, zašto ne?

— I on će ih najmiti protiv vas.

— Može da bude.

Čovek sa bičem je ostao.

Jednog dana, dok je sedeo za kockarskim stolom, dojuri Neli do stola.

— Mister Faler! Kus dolazi u grad.

Džek je mešao karte i mirno ih podeli.

— Dobro, očekivao sam ga.

— Ali... on dolazi sa celim svojim društvom.

Faler opet klimnu.

— Da, i to sam očekivao.

Ljudi za stolom su ga posmatrali sa nemom neugodnošću.

Kakav čovek! Mora da ima nerve kao konopce. Samouvereno je igrao dalje. Sve dok ostali nisu odbacili karte i kruto gledali ispred sebe.

Sa ulice se čulo topot kopita desetine konja.

Neli Vinters je stajala drhteći kod prozora.

— Gospode, kako on izgleda — mucala je ona.

Da, lice rančera Kusa ličilo je na miasku. Tvrd, zlo i mrtvački ukočeno.

Njegovi kauboji su jahali na pola jarde iza njega.

Rančer dađe jednom svom čoveku znak.

Jahač skliznu iz sedla i pođe prema salunu. Samo odgurnu vrata i uzviknu:

— Faler! Džems Kus je napolju.

Čovek iz Dakote pogleda. — U redu. Dolazim.

Povukao je dobiveni novac i ustao.

Neli Vinters ga je brižnim očima pratila.

— Kus će vas ubiti! Ostanite ovde.

Džek malo zastade i smešeći se pogleda Neli.

Da li je to bio osmeh što se pojavio oko njegovih usana? Mogla je biti i hladna, tvrda grimasa.

Faler napusti salun. Pogleda jahače. Onda siđe niz stepenice i pođe sredinom ulice.

Kauboji povukoše konje jednog do drugog.

Da li je momak poludeo? Kako se usuđuje da priđe tako blizu!

Pet jardi ispred rančeroovog konja, zaustavi se Džek.

— Halo, Kus! Vi ste me pozvali!

Rančer je preneraženo gledao u hladno, blede lice čoveka sa bičem. Onda podiže desnicu.

— Gledaj, čoveče, ruka mi je ukrućena. I ostaće ovakva. Ti si mi je razbio. Ti prokleta, smrdljiva skitnice! Levicom izvuče rančer kolt iz opasača.

Tada se začu prodoran zvižduk kroz vazduh.

Strašan krik razleže se ulicom.

Kusov revolver je ležao na zemlji.

Njegova leva ruka je bila slomljena u članku i krvarila je.

Sledeći udarac bičem napravi kao plamen crveni trag na licu rančera. Onda nemilosrdan čovek udari još jednom bespomoćnog čoveka. Sada je nesrećni rančer imao krst na licu. Krvavi krst, koji je užasno brzo oticao.

Džams Kus je bio obeležen za ceo život.

Kauboji se nisu ni pomakli.

Džek Faler povuče bič i okrete se.

Jedva je napravio pet koraka kad se jedan prozor sa treskom razbi i odjeknu pucanj puške.

Džek se osvrnu.

Rančer je klizio iz sedla. Drugi kolt, koji je krvavom rukom izvuкао svakako iz kaputa i upravio u leđa čoveka iz Dakote, pao je na zemlju.

Tamo, iza razbijenog prozora saluna, stajala je Neli Vinters a u ruci je držala pušku koja se još dimila.

Sve je zastalo kao ukočeno. Kao na slici.

Majk Iling je pocepao tu sliku.

On je bio omamlan, mršav i kratkonog, imao je crvenu kosu i nosio žuti kaput, na čijoj je levoj strani blistala srebrna zvezda.

Majk Iling istrča gologlav iz svoje kancelarije i zastade pored ubijenog.

— On je mrtav, ali sve je u redu, ljudi. On je opalio iza leđa svoga protivnika.

Džim Ringl, nadzornik klimnu umorno.

— Naravno, šerife — reče i podiže ruku za pokret.

Ni jedan od jahača nije mislio na to da skloni mrtvaca. O tome se brinuo u gradu stari Virt, koji je živio od toga da pokupi mrtve i da ih zakopa na groblju.

Faler je išao lagano niz ulicu. Opet mu je jedna žena spasila život. Ali on se nije ni osvrnuo na nju. Četvrt sata kasnije spazila ga je Neli Vinters kako napušta grad.

On je jahao polako u susret svojoj propasti.

Gde se bavio od kasne jeseni 1875. do proleća 1877. nije se doznalo. Možda je bio u brdima Kolorada. Ili je lutao ravnica Nebraske.

U jednoj hladnoj prolećnoj noći se pojavio u malom pograničnom gradu Silverlejk. On je pripadao Nebraski iako je nekoliko kuća ležalo u Kansasu.

To je bio osrednji grad, sa širokom glavnom ulicom, nekoliko sporrednih, jednom drvenom crkvicom, opštinskom zgradom izgrađenom od kamena, dva saluna, jednim pansionom, robnom kućom, berbernicom i dve kovačnice.

Još i danas postoji mali grad, koji uprkos proteklom vremenu, jedva da je postao nešto veći. Ali priču o Džeku, čoveku s bičem, još znaju svi u Silverlejk. Stariji pričaju mlađima pa tako nikad neće biti zaboravljena.

Istinu govoreći, grad nije imao razloga da baš tu tužnu priču prenosi sa kolena na koleno.

Stigao je jedne prolećne noći. Umoran, na iscrpljenom konju. Ogrnut starim pohabanim ćebetom. Opet je bio na izmaku snage. Pa, ipak, došao je u grad.

U Badi Kalun salunu vrilo je kao u košnici.

Ole Henderson je čašćavao. Gorostasni Šveđanin je bio sa svojom bandom u salunu i pio.

Silverlejk je mnogo trpio od Hendersona. Već mesecima. Šveđanin, nekadašnji radnik, Olaf Henderson sakupio je bandu skitnica sa kojom je operisao po celoj zemlji.

Gotovo nepobedivim činilo ga je to što je pucao sa obe ruke, raspolagao džinovskom snagom i iza sebe imao gomilu momaka spremnih na pucnjavu. Nije postojao šerif u zemlji, koji se mogao ozbiljno suprotstaviti Hendersonu. Radi toga su ljudi — naročito u Silverlejk — nešto na svoju ruku preduzeli: pazili su da se, kad bi divlja horda

naflazila, zatvore u svoje kuće i ostavili bandite da vršljaju. Na taj način nije suviše uništeno, ali je bilo naročito opasno kad su mnogo popili. Do sada su se oba vlasnika saluna trudili da upravo pre dolaska Hendersona budu iscrpljene zalihe žestokog pića.

— Svakog dana treba da dođe Valburi, taj stari lupež. Čekam ga već nedelju dana. Ostava je prazna, zaliha nema.

Ovaj trik je tri puta upalio. Ali ove večeri nije.

Henderson je iznenada banuo u grad. Niko bandu nije primetio, jer su banditi sačekali mrak.

Banda nađe pune police u krčmi i iskoristi priliku.

Oko jedanaest časova u Badi salunu nije bilo više ničega celog. Stolicе su ležale okolo slomljene, stolovi su bili prevrnuti, a na šanku je zjapila velika rupa. Baš u trenutku kad je Džek Faler vezivao svoga konja za gredu pored ostalih, raspršta se veliko ogledalo iznad šanka u salunu.

Badi Kalun je bio slomljen. Ne zato što ga je pogodila flaša, a ne, ona je njegovu celavu, crvenu glavu samo okrznila. On se povukao zbog nemog očajanja. Nikada neće moći od svoje bedne zarade ovo sve da obnovi. Tri godine je morao da otplaćuje stolice, stolove, čaše, zastirke i ostalo.

Sve je otišlo do đavola, sve.

Onda čovek očajan zgrabi polupraznu flašu i baci je na šefa bande, koga je upravo primetio usred pobesnele grupe.

Flaša udari jako bandita u leđa i on urliknu od jareosti i bola.

Jurne prema vlasniku saluna i počne divlje da ga udara.

Njegov brat Ed pojavise izne-

nada na vratima, sa sačmaricom u ruci.

Henderson ostavi Badija.

Tada se razlegoše pucnji.

Eda Kaluna pogodiše tri metka, ali on je ipak uspeo da ispali razorno olovo.

To je bio trenutak kad je stari Džim Plejd izjurio iz svoje kancelarije, teško dišući pretrčao ulicu i sa revolverom u ruci zastao na pokretnim vratima saluna.

Henderson ga pogleda.

— Hej, momci, gledajte! Evo šerifa!

Stari čovek se nesigurno osvrtao.

Opazio je Eda Kaluna kako leži u lokvi krvi.

Galama se malo stišala.

— Ko je ubio čoveka? — upita šerif promuklo.

— Odgonetaj, deda! I, ako jesi možeš odmah ležati pored njega, ali kao leš. Uvek je dobro kad je mrtav čovek baš onaj sa zvezdom.

— Ko je ubio čoveka?

Henderson se piskavo nasmeja.

— Drži jezik za zubima, stari, ili ću ti odgovoriti koltom!

— Ah, vi ste to, dakle, Henderson...?

Bilo je tipično za Džeka Falera da baš u tom trenutku uđe u salon. Bilo je tipično za njega, jer nije ništa postojalo čega bi se uplašio i od čega bi ustuknuo.

Kad je odgurnuo pokretna vrata, šerif je stajao levo ispred njega.

Faler pođe. Tada pogodi jedan metak starog čoveka. On posrnu i pade tačno pred Falerove noge.

Mirnog lica preskoči čovek iz Dakote ubijenog šerifa i dođe do šanka.

Ole zagrmе:

— Stop, momče! Šta ti pada na pamet?

Džek se okrete malo u stranu.

— Misliš na mene?

Njegove hladne oči morale su da opomenu Šveđanina. Ali Henderson se zahuktao — ostalo mu je da živi tačno još jedan minut.

— Nestani lupežu, inače pucam!

Faler spusti glavu i stavi levicu na grudi.

— Šta hoćeš od mene?

— Priljavi kojote — siktao je Henderson i podigao kolt u vis...

... kao zmija omota se kraj biča, napravljenog od kože nilskog konja, oko njegovog desnog zglavka.

Oštar trzaj i pucketanje. Zglavak je bio isčašen.

Bandit je strašno zajaukao. Ali je levicom izvukao drugi kolt.

Istovremeno je sevnuo hitac i začulo se pucanje biča.

Metak se zadržao u butini čoveka iz Dakote. Ali njegov bič je nemilosrdno ošinuo banditovo lice.

Šveđanin je bio nagrđen da se nije mogao prepoznati. Kad se od udarca u lice zgrčio i posrnuo, dočekao ga je drugi strašni bočni udarac.

I ako su mu oči bile oblivene krvlju i suzama privukao je jedan od svojih koltova — i time sebi izrekao smrtnu presudu.

Jedan svirepi udarac bičem obori ga za uvek na zemlju.

Čuo se tup udarac i bandit se sklopča na prjavom podu.

Duboko ćutanje vladalo je u lokalu. Trajalo je sekundama.

Onda se čulo ljuljanje vrata i šest pušćanih cevi izviriše iza njih.

Ljudi Silverlejka su se okupili. Možda ne bi nikada došli na ideju da ulete u salon, da nisu videli kroz razbijeni prozor kako je Ole Henderson pao. To ih je ohrabrilo.

I ukoliko su oni bili jači i hrabriji samo zbog tog jednog udarca, Hendersonovi ljudi su postali slabiji i trezveniji.

Faler pride krutim korakom šanku.

Razrogačenih očiju zurio je vlasnik saluna u njega.

— Jedan viski!

Kao u snu sagnu se Badi Kalun ispod šanka i izvuče jednu flašu.

Džek otpi pola.

Kad se okrenuo gostionica je bila prazna. Građani Silverlejka su odveli bandite u tamnicu. Oba mrtvaca, kao i ranjenog Eda, uklonili su.

Samo jedan udarac bičem, koji je prekinuo život Ole Hendersona, bio je za njih signal za uzbunu.

Stari poluslepi doktor Džul Novin posle četvrt sata počeo je da vadi metak iz butine Džeka Falera.

— Gotovo? — začuo je on promukao glas svog pacijenta.

Džul Novin od zaprepašćenja ispušta pincetu kojom je držao komad olova. — Hej, šta je to? Jeste li pri svesti? Niste ni glasa pustili. Grom i pakao, ovako nešto nisam doživio u mojoj pedesetogodišnjoj praksi. Čoveče, vi ste najtvrdi primerak koji sam ikada video.

Da, izgledalo je da je sasvim bez osećaja, taj čovek iz Dakote.

Kad je napustio doktorovu kuću, opazi napolju dva mlada čoveka, koji su, izgleda, njega čekali.

Falerovala levica steže se oko drške biča, spremna na borbu.

— Mister, mi treba da vas odvedemo u Kurijev pansion. Mister Kuri je pripremio najbolju sobu za vas.

Faler se iskezio iznureno i ode sa ovom dvojicom.

Džems Kuri je bio jak čovek bez

leve noge. Većinom je sedeo, ako nije sa svojim velikim štakama dočopao do vrata i osmatrao trpezariju.

Sada se podigao i čopao prema mršavom, ozbiljnom strancu koga su momci uvodili.

— Alo, mister...

— Faler — dodao je Džek.

Kuri odvede Falera za jedan sto.

— Vi ste sigurno gladni. Džol!

Prokletstvo! Gde je šnicla?

Sa oduševljenjem je gledao Faler u veliki komad mesa, koji je jedan crni džin stavio pred njega na sto.

Lično Kuri mu je isekao šniclu.

— Konačno, vi morate vašu ruku štedeti — rekao je brižno i pomalo snishodljivo.

Večeru je Faler završio velikom čašom viskija a onda su ga njegovi pratioci odveli u sobu. Bacio je pogled na veliki, čist i sveže navučen krevet i spustio se odeven na njega.

Kad je otvorio oči, sunce je već bilo na zapadu i tonulo iza kuće.

Džek se zagleda u polutamnu sobu i primeti u sumraku lice starog lekara.

— Mister Faler, ljudi su me poslali vama. Oni sa nestrpljenjem očekuju da se probudite.

— Zašto?

— Ole Henderson je ubio šerifa...

— Dakle, to je bio šerif, taj stari čovek?

— Da, i sada je Silverlejku potreban novi šerif!

Džek izvadi cigaru iz usta, nagne se napred, skupi čekinjaste obrve i pogleda doktora kao da je ovaj poludeo.

— Pa šta?

Doktor Norin pride bliže krevetu.

— Gradu je potreban novi šerif, mister Faler. Ljudi su mišljenja da

se za Silverlejk ne može naći bolji šerif od vas.

Čovek iz Dakote zažmuri na levo oko, gurne opet cigaru među zube i sklopi svoje dugačke mišićave ruke.

— Ja da budem šerif...

A onda se razleže smeh od kojeg je stari doktor osetio ledenu jezu na leđima.

•

Džek Edi Faler je prihvatio srebrnu zvezdu. Čim je ozdravio uselio se u kuću u kojoj je pre njega stanovao stari Džim Plejd.

Kezeći se, osvrtao se po jednostavno nameštenoj prostoriji. Pisaćići sto velika stolica, dve stoličice, orman, stalak za puške i tabla za ključeve. To je bio sav inventar. Na stolu je bila velika petrolejka sa zelenim zaklonom.

Neko je na sto stavio buket cveća.

Na usnama novog šerifa pojavi se čudan osmeh.

Možda bi se u ovom razdoblju života još mogao da promeni. Nosio je metalnu petokraku na levoj strani grudi, kojom ga je ceo grad u izvesnoj meri kao ordenom nagradio. On, Džek Edi Faler, legalno je postavljen za šerifa Silverlejka.

Ali ni jednog trenutka nije mu pala na pamet misao da bi sada mogao da izmeni svoj život.

Naprotiv. Gorak smeh oteo mu se sa usana i izgledalo je da se zadržao u maloj prostoriji. Smeh u kome je ležao cinizam, prezrenje, ruganje i sva pakost koja je izbijala iz Džeka Falera. Prešao je dugačkim koracima sobu, uzeo opasač sa stakla za puške, opasao ga, spustio futrolu duboko na desnu bu-

tinu i iznenada počeo da vitla koltom.

U vratima je stajala mlada žena užasnuto, bledog lica.

Osamnaestogodišnja En Kolins nije, naravno, slutila da je u ovom trenutku počela tragedija koja će zamračiti dugačak period njenog života.

Ona je bila visoka i vitka devojka, sa ljupkim lutkastim licem, čarobnim plavim očima i crnom kosom koja je u blagim uvojcima padala oko ovalnog i skoro dečjeg lica.

— Oprostite, mislila sam...

Faler stisnu usne i ubaci kolt u futrolu.

— Šta ste mislili?

— Mislila sam da još niste došli, šerife.

— Tu sam — nastavi čovek promuklo. — A ko ste vi?

— Ja sam En Kolins. Moj otac je predsednik opštine u Silverlejk. Ja sam uredila kuću i htela sam još samo da pogledam da nisam nešto zaboravila.

Faler podiže glavu i isturi bradu. Tiho, gotovo satanski, reče:

— Ne, niste ništa zaboravili, En. Naprotiv. Cveće je sasvim lepo.

Tada iznenada zgrabi levicom buket, izvuče ga iz vazne, zdrobi ga na zaprepašćenje devojke i baci u korpu za otpatke.

— Ja nisam baba. Cveće mi nije potrebno.

Reči su tupo, kao udarci čekićem, odjekivale u devojčinim ušima. En se zagrcnu. Gledala ga je preneraženo. Onda se okrenula i istrčala napolje.

En reši da novog šerifa više ne pogleda. Ukoliko bi ga otac i ostali ljudi još i mogli ceniti, za nju on više nije postojao.

Ali već u sledeću subotu bila je plen nesreće koja je nosila ime Džek Edi Faler.

U Silver-baru se veselilo.

Mrtav šerif je ležao pod zemljom i bio već zaboravljen. Grad je slavio oslobođenje od Ole Hendersona.

Okolo devet časova ulicom je tumarao Faler kome novi posao više nije pričinjavao zadovoljstvo. Zastao je pred vratima Silver-bara, koja su se njihalala. Bezizraznih očiju posmatrao je ljude kako u meležu igraju po taktu meksikanske pesme.

Iznenada su se njegove oči raširile. Pogled mu je pao na lice En Kolins.

Devojka je sedela uz dugačku stranu zida. Nosila je lepu, nebesko plavu haljinu i belu traku u kosi i gledala kao dete široko otvorenih očiju u ljude koji su igrali.

Jedan mladi čovek poklonio se pred njom i zamolio je za igru ali ona ga je odbila.

I jednog drugog, smeđeg, elegantno obučenog čoveka, koji je ubrzo došao sa istom željom, takođe je odbila.

Tada je Džek Faler odgurnuo vrata, ušao u salun i počeo da se probija prema devojci. Na dva koraka pred njom je zastao i uperio svoj pogled u njene oči.

Mala En nije mogla da izbegne taj pogled. Kao začarana sedela je tu i gledala u čoveka.

— Dodite, En, da igramo!

On nije ni pitao, niti zamolio, on je to tako rekao da je zvučalo kao zapovest.

En ustade i priđe mu. Njen pogled je bio prikovan za Džeka Falera.

Zaigrali su.

Posle treće igre izašao je Faler sa njom napolje na trem.

Tu je bilo mnogo ljudi.

Faler se osloni na ogradu i reče:

— Ja ću vas oženiti, En.

Devojka se zapanjila u tolikoj meri da nije mogla da izusti ni jednu reč.

*

Venčali su se istog meseca. Niko nije mogao da shvati šta je nežnu i blagu En Kolins privuklo grubom, velikom i ćutljivom čoveku.

To je bila ljubav koju je mlada žena osećala za njega još od prvog susreta. Njeno naivno srce se uzburkalo zbog ćutljivog i ponositog načina Džeka Falera. Nije mogla ni slutiti kakvom je čoveku poverila svoj život.

*

Jednog julskog dana dojahala su u grad tri čoveka. Mračnog, odbijajućeg izraza, na umornim konjima. Prašnjavi, mršavi i iznureni od sunca Nebraske. Na njima je sve bilo prijavu. Samo su njihovi koltovi bili čisti i blistali se na suncu.

Pred salunom Badi Kaluna su sjahali i osvrnuli se niz ulicu.

Tu blizu, na tremu, ispred berbernice, sedeo je stari, sedobradi Majk Hauland koji je gričkao ostatak klipa kukuruza.

Jedan od jahača, mali krivonogi momak sa široko razmaknutim, žabljim zelenim očima ispravi svoj kolt i doviknu starom:

— Hej, stara sovuljago, gde je šerifova kancelarija?

Hauland izvadi klip iz usta i pokaza ukoso preko ulice.

— Eno tamo.

U trenutku kad je krivonogi momak krenuo sredinom ulice, na trem se prebacio drugi bandit, zdepast čovek čekinjaste brade i rošavog lica.

Treći, dugački momak, glatkog mladalačkog lica i opuštenih ramena, namestio se pred berbernicom.

Krivonogi je stigao do šerifove kancelarije. Izvadio je kolt iz futrole, ispružio ga napred, palcem povukao oroz i opalio.

Metak se zabio tačno u bravu na vratima šerifove kancelarije.

— Faler! — odzvanjao je ulicom urlik krivonogog.

Oglodan kukuruz ispade Haulandu iz ruke.

Svuda, iza prozora, stajali su ljudi i gledali prestrašeno na ulicu.

— Faler! — zagrme onaj sa žabljim očima.

Džems Kuri, čovek sa štakom, dočopao je iz pansiona na ulicu i viknuo:

— Hej, mister! Da li tražite šerifa?

Žablje lice krivonogog razvuklo se u gadnu grimasu.

— Šerifa? Zašto ne?

Kuri odmeri jednog po jednog a onda hramajući pođe natrag.

Jedan hitac mu preseče put. Jednonogi pade u prašinu. Teško dišući osvrtao se oko sebe. Ali ništa nije rekao.

— Gde je Faler? — kreštao je čovek žabljeg lica.

— Doći će — ječao je Kuri dok je uzimao štaku i dizao se.

— On je već tu — razleže se ulicom oštar glas.

Čovek sa žabljim očima se trže.

Prokletstvo! Samo četiri jarde udaljen od njega, stajao je čovek koga je tražio. Da, to je on sa svo-

jim žućkastim licem, sivim očima i nepomičnim, krutim držanjem. A desno na ramenu visio je bič, njegov znak raspoznavanja. Samo sjajna zveđa na njegovim grudima, bila je nešto novo.

Faler je oštro merio čoveka na ulici.

— Hit! Šta ti tražiš ovde?

Džef Hit je došao da iznenadi Faleru. Ali Faler je iznenadio njega. Sve se odvijalo nepovoljno po Hita. On se osvrnuo da pogleda dugačkog Hal Potersa, koji je još uvek raširenih nogu stajao ispred berbernice.

— Ne moraš da se osvrćeš da vidiš prijatelje — viknu Faler odsečno. — Ja znam da su oni tu. Ovakav plašljivi pacov kao što si ti ne dolazi sam.

Hit je pozeleneo od ljutine i iznenadne navale straha.

— Da — procedi on poluglasno kroz zube — došli smo da ti donesemo pozdrave iz planine. Od Džo Vajna i Čarli Velsa.

Falerovo lice je bilo kao kamena maska.

— Obojica su mrtvi. Šta vi hoćete?

— Da se obračunamo za njihovu smrt i udarce koje smo od tebe dobili — viknuo je rošavi iz svog sigurnog zaklona.

— Ovog puta si naš — začu se snažan glas najmlađeg momka, tamo pred berbernicom. — Ovog puta ćemo te likvidirati, Faler. Nemaš ni najmanju šansu protiv nas. Jedan od nas će te oboriti. Bič te ovoga puta neće spasiti.

— Dobro — zašišta Faler. — Počnite!

Čovek sa žabljim licem opali odmah. Sa spuštenim koltom, kroz

futrolu. Metak probi Falerov šešir i napravi mu krvavu brazdu na glavi.

To je bilo poslednje zrno koje je mali traper Džef Hit ispalio. Prvi udarac kože nilskog konja ga zaroni. Dva sledeća unakazila su mu lice tako da ga ni rođena majka ne bi mogla poznati.

Sve se tako brzo odigralo da druga dva bandita nisu uspela da se pokrenu.

Faler, koji je još stajao zaklonjen u sporednoj ulici, izbio je jakim udarcem prozorski kapak i kao štit ga držao desnicom pred sobom i trčao koso preko ulice.

Tri metka su udarila u tvrdo drvo kapka, ali pod takvim uglom da su bez ikakvog dejstva odskočila.

Faler je bio već sasvim blizu pločnika. Poters je tek tada primetio opasnost. Odskočio je unazad i bacio se prema izlogu berbernice. Bič ga ošinu po desnoj ruci teško kao udar sekirom. Sledeći udarac ostavi mu crveni trag na licu.

Faler je dobro zaključio da mora prvo sa ovim čovekom da završi. Poters je bio najopasniji od njih trojice, a izgledao je tako bezazlen.

Opet se jedan metak odbi o Falerov drveni štit.

Poters pritisnu ruke na lice.

Prosedu čovek sa bičem udario je odmah još jednom. To je učinilo protivnika bezopasnim.

Faler stegnu dasku ispred sebe i odbaci se munjevitim skokom iza jednog bureta sa kišnicom.

Kolt rošavog čoveka zaštekta odmah. U gustom, debelom mlazu šiknula je voda iz probijenog bureta.

— Još uvek loše gađaš, Dejv — doviknuo je Faler.

Dejv Kaleger, čovek sa licem u ožiljcima, poslao je još jedan hitac preko ulice. Opalio je još jednom, ali se čuo samo tvrd, metalan zvuk.

Doboš je bio prazan.

Brzim pokretom prstiju opipa opasač, izvuče tri metka, i odgurnu poklopac doboša. Kada je digao pogled sreo je hladne oči čoveka sa bičem.

Faler je iskoristio ovu pauzu i brzim skokovima se približio protivniku, tako da je sad ovaj bio na domaku njegovog biča.

Kaleger je zurio kao omadijan u te hladne oči.

Jedan metak je već stavio u doboš.

Tada se dogodilo nešto što niko nije mogao da shvati. A najmanje Džekova mlada žena koja je istrčala iz kuće i mrtvački bleđa gledala skoro samoubilačku akciju svoga muža.

Faler podiže levicu visoko. Sa punom težinom ošinu bič Kalegerovu ruku.

Kolt je pao na zemlju.

Sledeći udarac je ošinio banditovo lice. Pa još jedan i još jedan udarac krvavim bičem preko lica.

Falerova levica se razigrala i kao razdražena zmija bič se grčio nad čovekom. Jedan težak udarac u potiljak konačno je ubio Kalegera.

A tada surovi čovek, koji je nosio srebrnu zvezdu na grudima, udari još jednom po njemu.

En vrisnu. Potrčala je prema Faleru, obesila mu se o levu ruku i zurila u njegovo lice.

Ono je bilo bledo i ledeno, skoro providno. Tvrdo kao sive stene. Oči su mu bile kao neživotni belutak.

Zaprepašćena, žena ga pustila, okrete se i teturajući se ode u kuću svoga oca.

U tom času je Džek Faler zapečatio svoju sudbinu u gradu Silverlejk. Možda je nekolicina ljudi u početku borbe gledala oduševljeno, ali kada su videli kako nečovečno i surovo udara svoje protivnike i sami su se uplašili od ovog čoveka u čijoj su grubosti do sada videli osobinu dostojnu divljenja.

Bila je to zver u ljudskoj koži, taj Džek Edi Faler.

Pošto je pokupio revolvere trojice bandita i otišao sredinom ulice, ljudi koji su stajali na ulici okrenuli su se sa odvratnošću.

Džek je osećao da ga ljudi odbaču. I kad mu se En ni posle tri dana nije vratila, osedlao je konja i odjahao iz grada.

Niko ga nije zadržao.

Čak ni jednonogi Džems Kuri koji je mnogo držao do njega. Mračno i uporno invalid ga je pratio pogledom.

— Odlazi — mrmljao je za sebe — ti nisi šerif za Silverlejk, ti si nesrećnik — odlazi...

Između Hejsa i Ogolaha, dvanaest jardi severno od Smoki rivera i samo šezdeset milja od Dodža sreo je Faler Abe Santisa.

Da nije bilo tog susreta, možda bi pobegao, od svoje zle kobi. Ali ko bi to mogao znati. Kao magičnom snagom vuklo ga je nešto u Dodž Siti, taj najlepši grad na Zapadu.

Sigurno ga je na jug vukla neka nepoznata sila. Jer nigde — kao ni u Dodž Sijiju — na njega niko nije čekao.

Abe Santis je bio jedan od onih ljudi za koje se smatra da bi bilo bolje da se nisu ni rodili. Dakle, druškan Džek Falera. Imao je uzano, dugačko lice, boje gipsa, svetle vodene oči, uobražen i prodoran po-

gled, tanke usne i isturenu čvrstu bradu. Bio je sveže izbrijan, a oštore su se jako ocrtavale na bleđom licu. Imao je tačno trideset godina. Dakle, još mlad čovek. Ipak, izgledao je stariji. Tome je doprinio možda način na koji se oblačio i njegov nadmoćan i kicoški stav. Njegovo odelo je za savanu bilo više nego nepodesno. Nosio je krut, sivi šešir najboljeg kvaliteta, svetlo sivo odelo od prvoklasnog štofa, crnu svilenu kravatu i žuti vezeni pršluk. Čizme su mu bile od tanke meke kože i blistale na jutarnjem suncu.

Njegov konj nije mnogo vredeo. Ridan je sa svojim dugim nogama izgledao vredniji nego što je to, u stvari, bio.

Santis je sedeo na ivici puta, na oborenom deblu, i upravo zatvarao jednu čuturu s vodom.

Džek je tog jutra za sobom imao već sedamnaest milja.

Santis ga je gledao odozgo na dole, iako je sedeo, a Faler bio u sedlu. Samo Abe Santis je to mogao: da posmatra nekog odozgo na dole iako bi se on nalazio niže od onog drugog. To je bila jedna od njegovih osobenosti.

Faler je nerado razgovarao sa ljudima koje je uz put sretao. I sada je hteo da prođe bez pozdrava pored čoveka.

Kockar ga pozva:

— Hoćete gutljaj?

Faler je hteo da odbije, ali ne-snosna žeđ mu je potpuno isušila grlo. Poterao je konja uz ivicu puta i skliznuo iz sedla. Bez reči je uzeo iz ruke kockara ponuđenu flašu, prineo je ustima i povukao tri, četiri, pet dobrih gutljaja. Odjednom baci flašu na put i opsova.

— Prokleta piće. Jeste li poludeli, čoveče? Mislio sam da je voda!

Santis podiže glavu i na svoj po-drugljiv način razvuče lice tako da je izgledalo kao tanka izgužvana koža.

— Vi nemate naročito lepe manire, mister.

— Jezik za zube! — promrmlja Džek pripremajući se da uzjaši konja.

Kad se okrenuo, kockar primeti bič. Uzeo je cigaretu iz zlatne tabakere stavio je u usta i zapalio.

— Kladio bih se da vi ovu stvar na vašem desnom ramenu nosite tek onako — reče on sa uvredljivim podsmehom.

Šta se tada dogodilo, dogodilo se tako brzo da bi svakom drugom usta ostala otvorena od zaprepašćenja.

Faler je munjevito izvukao bič iz futrole i sa četiri jardi udaljenosti visoko uskovitlao njime. Vrh biča otkide žar sa cigarete. Pri tom je izbio Kockaru iz usta.

Hladnokrvno Santis izvuče novu šibicu i prinese je cigareti. Kad se plavi dim opet počeo da diže, kreveljaci se reče:

— Dobro, izgubio sam. Vi ste Džek s bičem.

Faler je zurió u njega zapanjeno. Santis odbaci palidrvce.

— Ne treba ništa da mi kažete Siguran sam da je to istina. Upoznao sam mnoge ljude čije je oružje bič. Ali ni jednog koji udara tako brzo, tačno i lako. Zato mora da ste vi Džek Faler.

Faler je obrisao usta, uvio bič i stavio ga na rame.

— Ja sam Abe Santis — reče kockar.

Faler, koji se već uhvatio za ja-

buku sedla da uzjaši, opet se polako okrenuo.

Dakle, to je bio Abe Santis, kockar.

I Abe Santis revolveraš.

Prokletstvo! Džek je upoznao mnoge neobične ljude, ali niko mu se nije predstavio tako uobraženo i kratko.

Santis je povukao još nekoliko dimova, digao se i zgazio cigaretu.

— Znam da vam se ne dopadam, Džek. Ne mari. Ne dopadam se ja nikome. I u većini slučajeva je to obostrano.

Faler nije imao dovoljno smisla za humor da bi se na ove reči nasmejao.

Revolveraš sklopi svoje dugačke, tanke ruke, detaljno ih je posmatrao i razmišljajući rekao:

— Ja ću sada da krenem. Možete i vi sa mnom.

Faler potera svoga dorata. Šta uobražava sebi taj tip? On govori kao da on ovde određuje.

Santis uzjaha svoga konja neobičnim krutim pokretima. Kad je bio u sedlu pogleda na dole u Falera.

— Ja jašim u Dodž. To već odavno želim. Imam tamo dve važne stvari da obavim.

Faler je gurnuo ruke u džepove i pogledao ispitivački kockara. On je stvarno, sreó masu neobičnih ljudi na svom putu kroz države ali ovaj Santis je sve tukao.

Do đavola! Tačno da je taj momak bio ogrezli kockar, ali da je i opasan strelac, Džek nije mogao da veruje.

Uskoro će se u to uveriti.

Jahali su bez i jedne reči jedan pored drugoga, ova dva čoveka koliko — različita toliko i slična.

Nesreća ih je terala na jug, u Dodž.

U Lajerdu su sjahali pred jednim novim hotelom, uzeli dve sobe i uveče seli za kockarski sto.

Faler je gubio kao uvek.

Santis je dobijao kao uvek.

Najednom Faler skoči jer je poverovao da jedan od partnera vara.

Snažan kauboj, prodirućeg pogleda, uzmače i izvuče svoj kolt iz futrole.

Začu se fijuk metka koji izbaci kauboju oružje iz ruke.

Santis, bledeg lica, sa malim revolverom u desnoj ruci, stajao je u uglu iza stola.

Svi su zurili u čoveka i revolver.

Džek Faler je lagano prešao rukom preko usta.

Kauboj je buljio u svoju ruku na kojoj se videla mala brazgotina.

Santisovo oružje nestade u futrolu. On ponovo sede i reče: — Dohro, mislim da možemo nastaviti.

Igra se nastavila.

Dva časa kasnije i Faler je toliko dobio da se i sam čudio.

Santis je ustao. — Neću više da igram.

Ostali su se pobunili.

Svi, osim Falera, koji je takođe ustao.

Kad su ljudi koji su s njima igrali počeli sve žešće da se bune što je partija prekinuta i kad se jedan snažan momak ustremio na Santisa bič ga ošinu po levoj nozi i obori ga.

Santis se cerio podrugljivo.

— Pogrešno ste izabrali partnere — reče on cinično.

Lagano je napustio salun sa Falerom.

Napolju su zapalili cigarete.

Faler je gledao niz mračnu ulicu.

— Dobio sam mnogo — konačno istisnu kroz zube.

— Znam.

— Ne znam kako se to dogodilo, jer inače više gubim nego što dobijam.

— Nije čudo.

— Kako to?

— Zato što vrlo slabo igrate. Sa bičem ste prvi a na kartama poslednji.

— Najgori?

— Da, najgori.

Faler je prelazio rukom preko lica i okrenuo glavu. Sada je tek shvatio.

— Vi ste varali!

— To bi ste mi morali da dokažete!

— Kako ste to, do đavola, izveli?

— Profesionalna tajna. Bolje se držite biča. Možda ću vas angažovati za partnera u slučaju nužde.

— Mora da ste ljudi — prosikta Faler. — Ja sam išao kroz ovaj ljudi svet sâm dvadeset sedam godina, a mislim tako i da nastavim.

— Dobro. To je vaša stvar. Ali ono što je u Dakoti dovoljno, u Kanzasu je osuđeno na propast. Ovde se više traži. Ovde čovek sa bičem nema veliku vrednost.

Svom žestinom svoje mračne prirode Faler je odgovorio:

— Ja i nisam imao nameru da postanem nešto izuzetno, mister Santis. Zbogom i pazite da sa svojim kartaškim trikovima ne nađete na prave ljude.

Sledećeg jutra, kad je Faler napuštao grad, začuo je iza sebe laki konjski topot.

To je bio Santis. Pogledao ga je ironično.

— Već krećete?

— Da — odgovori Faler grubo.

Santis se kezio.

— U Dodž?

— Ne znam. Šta ću tamo?

— Nešto se uvek nađe...

Uveče istog dana, dok su sedeli u Holbersovom „Viski raju“, inače ćutljivi čovek iz Dakote prekinuo je prvi tišinu.

— Šta ćete u Dodžu?

— Napraviću dve posete. Rekao sam vam već.

— Mislite, dakle dvojici ljudi?

— Da.

Tišina.

Tek posle nekoliko minuta, zureći pred sebe blistavih očiju, Abe Santis nastavi:

— Kockaću se sa doktorom Holidejom.

— Holidej? — Faler malo zažmuri. — Jeste li umorni od života?

Santis je odmahnuo lagano glavom. Kad je malo otvorio usta zablistali su nešto razmaknuti zubi u donjoj vilici.

— Ne, nikako. Ja moram da igram s njim. On je najslavniji kockar na Zapadu.

— Da — i najopasniji strelac.

Sasvim tiho, stisnutih ruku i gotovo ukočenog pogleda, upravljenog u jednu tačku, kockar je nastavio.

— Baš to bih hteo da vidim.

Faler podiže glavu.

— Da li je u Dodžu i Vajat Erp? Santis ostade miran.

— Da — njemu ću napraviti moju drugu posetu.

Faler počea bradu.

— Sada razumem. Vi hoćete silom da umrete. Želim vam svako dobro.

Ustao je, bacio novac na sto i pošao.

— Džek!

Kao hitac iz njegovog malog revolvera zašišta kockarev glas iza njega.

Faler je zastao i okrenuo se.

— Vi ćete uvek ostati siromašan, mali i beznačajan momak.

Džek se sasvim lagano vrati natrag i uhvati mišićavim rukama naslon stolice na kojoj je do malo pre sedeo.

— Šta vi zapravo hoćete? Zamišljate li da se možete obogatiti preko leša doktora Holideja. Ako u Dodžu napravite nered, maršal će se obračunati lako s vama.

— Veliki Vajat Erp — reče Santis gotovo nečujno sam sebi. Onda opet pogleda u Falera. — Vi ste izuzetan momak, Džek! Sedite. Ko kaže da hoću da umrem? Ja samo hoću da igram sa Holidejom. Ko to ne bi hteo? I hoću da vidim Vajat Erpa. To je isto tako razumljiva želja.

Faler se nagnu preko stola.

— Vi hoćete sa Holidejom da se borite ako ga ne budete mogli da potučete na kartama. A sasvim je izvesno da ćete izgubiti, Santis. I vaš interes za maršala odnosi se samo na njegovu brzu ruku. Mnogo sreće, kockaru. Ja odlazim.

— Kuda?

— Na jug.

— Na jugu leži i Dodž Siti. Niko ne prođe pored njega, pa ga nećete ni vi mimoići. I Vajat Erp i doktor Holidej su se tamo zadržali.

— U redu, idite u Dodž. Tamo za vas ima jedno mirno mesto na groblju. A možda ću i ja imati istu čast.

Ne, čovek iz Dakote nije bio ludacki častoljubi. Sigurno ne. On je lutao kao vuk savanama, škrgutao zubima kad mu se neki čovek isprečio na putu i koristio đavolsku sigurnost koju je posedovao u rukovanju bičem, da bi druge uništio.

Ali kockar nije bio. Za to nije

imao smisla. On je cenio svoj život. Nemiran, jahao je prerijskim, kroz male gradove i svuda gde je prolazio, ostajali su njegovi neuništivi tragovi na licima ljudi koji bi mu stali na put.

Santis izađe za njim.

— Faler!

Džek zastade nasred tamne ulice.

— Imam posao za vas!

— Ja ne tražim posao!

— Coveče, pa vi nemate ovde nikakvu šansu. Svaki mali kockar igra bolje od Vas.

— Što se mene tiče... —

— Imam dobar posao. Pedeset komada padne za nedelju dana.

— Pedeset komada? A šta treba da radim?

— Govoreći istinu, gotovo ništa — nasmejao se kockar.

Bio je hladan decembarski dan kad su Džek Edi Faler i Abe Santis ujahali u Dodž Siti.

Santis se osvrtao na sve strane.

— Da li ih već tražite? — upitao je Faler, natušteno gledajući pred sebe.

Santis je odmahnuo glavom.

— Ne, gledam grad.

— Dopada vam se?

— Ne znam. Drugačije sam ga zamišljao. Većeg, sa više kamenih kuća i većim prozorima.

Faler je samo mislio kako je ovo najveći grad koji je do tada video. Nigde glavna ulica nije bila tako široka i dugačka kao ovde. Nigde nije bilo toliko sporednih ulica, nigde toliko dugačkih pločnika kao ovde. A naročito se Dodž Siti isticao svojim bogatstvom u barovima, salunima i salama za igru.

Preko puta velike gradske dvorane bila je kancelarija šerifa: jedna mala građevina sa velikom kapijom i dva široka i visoka prozora.

Tu je, dakle, živio đavolski Vajat Erp!

U tom trenutku otvoriše se vrata i jedan veliki, snažan čovek sa gustom bradom izađe iz kuće. Bio je gologlav, u beloj košulji, sa crnom somotskom mašnom. Na levoj strani grudi imao je veliku maršalsku zvezdu.

Faler se samo malo okrete.

— Je li to on? — upita tiho.

Santis diže levu obrvu. — Pah! Kad bi to bio Vajat Erp, napravio bih od grada kockarsku jazbinu. U to možeš biti siguran.

— A ko je momak? Možda Bat Masterson?

— Ne verujem. Uskoro ćemo to doznati.

Da, oni su ubrzo doista mnogo saznali.

Pred Četvelsovim barom su sjahali, vezali konje za gredu i prešli preko trema.

Baš u tim prvim časovima, u starom gradu goniča stoke posejao je Džek Faler klicu svoje propasti.

On je odgurnuo šarenim papirom oblepljena vrata i pogledao u slabo osvetljenu prostoriju.

Za šankom je bilo više ljudi obučениh kao goniči stoke. Za jednim stolom se igralo.

Dok je Santis sedao za kockarski sto, Faler se uputi prema šanku.

Kao što se često dešavalo tako su se i ovoga puta ljudi raširili za malim šankom tako da nije bilo mesta za Falera.

On je odgurnuo dvojicu i zauzeo njihovo mesto.

Majk Četvel, čovek srednjeg rasta, sa zlatom uokvirenim naočarima, celave glave gledao je začuđeno u stranca. Kad je sreo pogled Džeka Falera vlasnik saluna se uplašio.

Grom i pakao! Kakvo lice!

Glas Faler je zvučao kao reža-
nje ljutitog psa, kad je zatražio ča-
šu viskija.

Dva momka, koje je Faler izgu-
rao, bila su zdepasta sa okorelim i
tupim licima.

To su bila braća Oklej sa Bosvel
ranča.

Izgleda da je Faler imao nesreću
da naiđe baš na braću Oklej.

Džim je bio svetlo plav, imao je
širok nos a kad je otvorio usta vi-
dela su se dva reda velikih žutih
zuba.

— Hej, čoveče, šta to znači?

Faler se nije osvrnuo na pitanje.
Uzeo je piće i sručio ga u grlo.

— Još jedan — reče promuklo.

Džim Oklej pogleda svoga brata
Bazila.

Ovaj, takođe svetlo plav, sedlastog
nosa i telećih zuba, bio je nešto ak-
tivniji. Zgrabio je Falera za kragnu
i povukao ga unazad. Džim mu je
odmah priskočio u pomoć.

Čovek iz Dakote bio je odbačen
pet koraka unazad.

Sevajući očima gledao je čas jed-
nog čas drugog.

Braća Oklej hladnokrvno su uz-
vraćala pogled strancu.

Nisu ni slutili koga imaju pred
sobom.

Niko se nije uhvatio za oružje.
(Možda se mora napomenuti da je
poznata zabrana nošenja oružja Va-
jata Erpa važila samo za vreme kad
su goniči stoke bili van grada. Sa-
da, zimi nošenje oružja bila je do-
zvoljeno.)

— Pogledaj — reče Džim podrug-
ljivo. — Mladić je opasan, on nosi
bič za bikove. Možda ga je uzeo od
svog starijeg brata, da bi izgledao
malo muževniji.

Na tu skoro bezazlenu rečenicu,

Faler skide bič sa ramena i ošinu
obadva kauboja po licu. Tako brzo
i snažno da su braća urlajući od
bola jurnula na njega.

Faler sada ošinu još jače.

Ubistveno zaigra koža nilskog ko-
nja, obavije se oko Bazilovih nogu
i obori ga.

Džim se takođe spotače kad je
bio na tri koraka od protivnika.

Tada se Čarli Kraven maši za re-
volver.

Možda nije bilo sasvim fer da to
učini kad je stranac već imao pro-
tiv sebe dvojicu, ali da li je bilo fer
da Faler upotrebi bič kad niko ni-
je pretio oružjem?

Blekfiš, Dankan i Lodž su se uda-
ljili od šanka i zašli sa čvrsto
stegnutim pesnicama.

Začuo se Četvelov gromki glas:

— Dosta ljudi! To ne vodi ni-
čemu. Uklonite oružje. Vi znate
da...

Ali Džoni Dankan je bio usijana
glava. Oštro je kriknuo i desnicom
potegao revolver.

— Stop!

To je bio grleni glas kockara Abe
Santisa koji se razlegao prostori-
jom.

Kauboj je pogledao u tom prav-
cu.

Santis je stajao iza zelenog stola
a u obe ruke je imao po jedan ma-
li srebrni revolver.

Kauboji su zapanjeno gledali u
strelca.

Alen Lodž skupi obrve.

Blekfiš je stajao kruto i gutao
pljuvačku. Jabučica na njegovom
dugom, tankom vratu, igrala je go-
re dole.

Ali Dankan je pocrveneo od lju-
tine.

— Šta hoćete vi, čoveče? Ovo je
naša stvar.

— Dobro — odgovorio je kockar nemarno. — Šest ljudi protiv jednog — to je zbilja plemenito.

— Šest ljudi? — uzviknuo je Dankan žučno. — Dva čoveka su gotova a ostali stoje nasuprot biču.

— Stvar teče nepovoljno — reče Santis nadmoćno. — Vi mu se ne možete suprotstaviti. Uklonite ruke sa revolvera i pođite kući, momci!

Posle tri sekunde Alan Lodž se povukao u stranu.

Ostali su ga sledili.

Samo se Džoni Dankan nije pomerio.

— Nestani! — prosiktao je Faler. — Inače ću ti odrati kožu sa tela, komad po komad.

Dankan zaškruta zubima. Ruke su mu poletele oružju. Već su mu drške revolvera bile u šakama, čak ih je već upola izvadio iz futrola, kad ga je zadesila nesreća.

Bič mu je ošinio obe ruke. Kauboj je imao osećaj kao da mu je neko prešao usijanim gvožđem preko ruku.

Ipak nije uzviknuo, samo je ispustio kolt.

To je bio trenutak kad je Faler morao prestati, ali on na to nije ni pomišljao.

Njegov bič je i dalje nemilosrdno šibao po čoveku.

Dankan je držao rasečene ruke pred licem da bi zaštitio glavu. Sam nije mogao da se suprotstavi pomahnitalom biču. Nemoćan teturao je prema šanku.

Četvel je prekinuo napetu atmosferu. Udario je flašom po glavi kauboj koji je okrenut leđima stajao pred šankom i čovek se odmah stropoštao na zemlju.

To je bio lak, izgleda često izvođen i dobro došao udarac. Četvel je postigao ono što je hteo: stranac

je spustio bič i Džoni Dankan je bio sačuvan od daljih udaraca.

Na žalost, vlasnik saluna je morao gorko da plati svoju krivo shvaćenu pomoć.

Faler se lagano osvrtao po prostoriji. Kao dresirana zmija bič je sledio njegove pokrete po podu.

Ljudi koji su sedeli za kockarskim stolovima nisu dizali pogled.

Vladala je mrtva tišina.

Faler je prešao desnicom preko lica, tako kao da se budio iz sna. Onda je uzeo bič i složio ga.

Abe Santis je seo za sto. Ne, niko nije imao ništa protiv da on igra.

Posle dva časa pred njim je bila mala gomila srebrnog novca.

Faler je bio naslonjen na zid iza njega i mračno gledao pred sebe. Tu više ničeg nije bilo za njega. Tako, kako su ovde ljudi igrali, on nije znao da igra. On mora da se zadovolji da gleda kako drugi igraju.

Kada se smrklo, ljudi su ustali.

Santis se neprijatno nasmejao.

— Dobro, kako želite, gospodo. Ja vam rado stojim sutra na raspolaganju.

Lica ovih ljudi su jasno izražavala da oni ne žele više da igraju s njim. Stranac im je uzeo veću sumu novca.

Oko šest časova sedeli su njih dvojica sami za stolom.

Gostionica se ispraznila.

Vlasnik saluna je mrzovoljno gledao u praznu prostoriju. Ove dve lopuže su se dobro pobrinule da za danas više nema posla.

Karte su klizile iz Santisove desne u levu ruku, slagale se pod pritiskom njegove ruke kako je on hteo. Trikovi su izazivali nemo divljenje čoveka iz Dakote. Tu veštinu, nije znao baš nimalo. On je samo znao

da rukuje bičem. Naravno, to je znao majstorski.

Da li je to bilo suviše malo?

Budućnost će pokazati.

— Šta je to sad? — Upitao je Faler, ne okrenuvši glavu prema kockaru.

— Da ne izgubim ritam. Sada idem preko u Long Brenč salun. Čuo sam slučajno kad je jedan za susednim stolom rekao: tip, kao doktor preko. Po tome sam zaključio da je Holidej preko u salunu.

Santis je platio i za Falera.

Obojica su ustali.

Čovek s bičem je mračno pogledao veliku i dugačku fasadu Long Brenč saluna.

Zajedno su ušli u salun.

Kod ulaza su zastali.

Falerov pogled je bezizrazno lutao po lokalu.

Santis je pogledao u ogromno ogledalo, u bogato pozlaćenom ramu, koje je pružalo lik upola ćelavog vlasnika saluna.

To je, dakle, bio Salk Beson.

Salk Beson je imao puno, zdravo lice sa snažnom bradom.

Kockar je okrenuo glavu od vlasnika saluna i pogledao po kockarskim stolovima.

Izenada se njegov lutajući pogled zaustavio na jednom stolu.

Tamo u uglu, dobro osvetljenom sa dve lampe, sedela su četiri čoveka.

Jedan od njih je bio okrenut leđima zidu, pa ga je kockar mogao dobro da vidi.

Čovek je bio vrlo visok i vitak. Ali, ipak cela njegova pojava odavala je veliku snagu. Nosio je elegantno tamno odelo, blistavo belu košulju ukrašenu riševima i crvenu mašnu od somota.

Santisove oči su bile pričkovane za ruke toga čoveka.

One su bile svetlo smeđe, sa finim člancima, ruke koje su upravo mešale karte.

Oči kockara Abrahama Santisa su zasvetlucale. Zavukao je ruku u otvor svoga sakoa. — To je on! — rekao je sasvim tiho.

Faler uzviknu: — Ko?

— Holidej.

Faler se nasmejao kratkim, promuklim smehom.

— Čovek, zaista, ne liči na nekog ko dobro rukuje revolverom.

Santis je, ne pogledavši u svoga sagovornika, šaputao: — Još kako on upravlja njime! Samo pogledajte njegove ruke, kako drži karte, kako ih meša...

Santis je lagano išao od stola do stola ali nije našao mesto. Sve je bilo zauzeto. Njegov pogled se čežljivo zadržao na stolu gde je sedeo Holidej. Ali nije imao sreće ove večeri.

Faler je bio zadovoljan kad su ponovo stajali za šankom i pili.

— Ovde je odvratn vazduh — mrmljao je on.

— Ti nemaš pojma — reče Santis ne primećujući da se iznenada vrlo poverljivo obraća Faleru. — To su obeležja velikog sveta. Dodž Siti, Vajat Erp, Long Brenč salun, Dok Holidej, čoveče, to su imena o kojima već godinama sanjam. Bio je veliki trenutak, kad...

Santis se lagano okrenuo.

Faler pogleda njegovo podrugljivo lice pri plamsavoj svetlosti lampe.

— Ti ćeš se diviti, Faler. Abe Santis će naći način da uđe u taj svet.

— Vi ste poludeli — mrmljao je čovek iz Dakote i izađe na ulicu.

Iznenada se pred njim zaustavio čovek sa zvezdom.

Faler stade. — Šta hoćete?

— Ja sam Rik Pots. Samo hoću da vam kažem da ste u Dodž Sitiju, ukoliko to ne znate. A u Dodž Sitiju vlada mir i red.

Faler se podboči.

Tada začu korake iza sebe.

Santis je stajao iza njega.

— Dođi Džek, mister Pots je u pravu. Mir i red — to je tačno ono što i mi tražimo.

Pomoćnik je gledao za njima.

Posle kratkog razmišljanja Santis se zadržao pred Grand hotelom.

— Vi ste ludi! — uzviknuo je Faler. — Hoćete li ovde da odsednete?

— Naravno!

Odseli su u Grand hotelu. Santis je uzeo dve lepe sobe.

— Ko hoće da postigne nešto naročito, mora naročito i da se pokaže — objasnio je on svom saputniku kad su se rastajali pred vratima njegove sobe.

Ustali su tek kasno u podne.

Do pet sati posle podne sedeli su u hotelskom salonu, a onda se Santis podigao.

— Kuda — ispitivao je Faler.

— U Long Brenč salun.

Veliki salun je u ovo vreme bio slabo posećen.

Santis pođe prema praznom stolu, za kojim je dan ranije sedeo doktor Holidej. To se Faleru nije dopalo.

Jedan mali bledunjavi čovek sa zelenom keceljom mu priđe i objasni da je to kockarski sto i da je rezervisan za jednog gosta.

— Znam, za doktora Holideja — odgovorio je brzo Santis.

— Pošto to već znate, čudi me da ste ovde seli.

Faler poskoči. Njegovo lice po-

stade belo. Preteći je uperio pogled u oči malog čoveka.

Santis povuče Falera natrag na stolicu.

Levicom izvuče jedan srebrni novčić i spusti ga u, brzo i spretno ispruženu, ruku čoveka sa zelenom keceljom.

— Pobrinite se da dobijemo bocu Fajrponta.

Faler besno zgrči ruke.

— Šta li ja uopšte tražim ovde? — gundao je ljutito. — Ja nemam ovde, šta da tražim. Osim toga, ja nisam za ovako mesto.

— Ti si lud. Samo je važno da uđeš i da imaš čime da platiš.

— Neću moći dugo da plaćam. Pored toga ne shvatam vas: ja sam taj koga vi hoćete da uništite.

Izgledalo je da je razuman i uviđavan čovek, taj Džek Edj Faler. Ali to je samo tako izgledalo. Prvi put u životu je dobio komplekse. Elegancija prostorije je ostavila utisak na njega. Možda je osećao takođe da mu ovde nije mesto.

Santis nisu interesovali njegovi prigovori. I dalje je sedeo.

Iznenada, kockar opazi dve ruke, koje su obuhvatile naslon stolice preko puta njega. Dve ruke koje je dobro poznao.

Oné su pripadale kockaru Holideju.

Santis je osetio ledene žmarce koji su mu sa potiljka silazili niz leđa. Lagano je podigao glavu.

Tu, preko puta njega stajao je on, visok, vitak i žilav. Spustio je malo glavu i merio ispitujući obojicu. Iznenada i naglo je povukao stolicu.

— Je li dozvoljeno?

Ovaj glas je Santis osetio do ispod kože. On klimnu nervozno:

— Naravno, mister Holidej.

Bivši bostonski zubni lekar nije obratio pažnju na to što je čovek znao njegovo ime. Izgleda da je navikao da ga ljudi poznaju. Podiže ruku, dade znak kelneru da dođe i poruči brendi.

Santis oseti kako mu se ruke vlaže. Nije smeo da čeka da ostali, koji su imali pravo na ovaj sto, dođu.

Naglo se nagnu i reče: — Moje ime je...

— Santis, znam — prekinuo ga je Holidej. Pri tom je preko njegovog lica preleteo slab osmeh.

Santis se zagrcnu.

— Vi me poznajete? Pa, tek sam došao...

...da igrate sa mnom, zar ne? — Doktor Holidej prekrsti ruke.

Santis proguta pljuvačku. Pokuša da oslobodi svoje oči od doktorovog pogleda, ali mu to ne pođe za rukom.

— Kako znate da ja...

Holidej se tiho nasmejao.

— Vi niste prvi, mister Santis. A nećete biti ni poslednji. — Izvukao je neverovatno brzim pokretom karte iz levog unutrašnjeg džepa i položio ih na sto. Nije ništa s njima izvodio. Sve stvari koje su se o njemu pričale i koje je Santis kao lud vežbao, on je izostavio. Sedeo je tu i gledao u Santisa.

Falera kao da nije primećivao.

Santis se okrenuo prema čoveku iz Dakote.

— Ovo je moj prijatelj Faler — reče. — Došao je sa severa.

— Halo, mister Faler — reče Holidej.

Santis i Holidej su igrali sami.

Posle tričetvrt sata Santis je toliko gubio da je mogao da izračuna koliko će još igra da traje. Prešao je svilenom, belom maramicom

preko sjajnog čela. Tamne mrlje znoja videle su se na stolu, tu gde su ležale njegove ruke.

Tada je kockar Abe Santis pokušao svoj prvi trik. Jedan trik koji se u kockarskom žargonu zove „Kvins-Bone”. To je bila naučena, čak dobro naučena „Bone” koja je općinila Santisa.

Faler, koji je dobro pazio, nije ništa primetio.

Igralo se dalje.

Najednom Holidej protrlja bradu i reče: — A sada uzmite desetku iz vašeg levog rukava, onda vam samo nedostaju tri keca da bi ste pobedili!

Santis je sedeo kao prikovan na svojoj stolici. Izgledalo mu je da je u salunu umukao svaki šum. U ušima je osetio tupo brujanje.

Faler priskoči.

Sa širom otvorenim očima zurio je u teški srebrni kolt, koji je kockar držao u desnoj ruci.

Holidej podiže polako fino ocrtanu levu obrvu.

— Vi ste nervozni, mister Faler. Sedite.

Faler je i dalje stajao.

Santis je osetio da mu se znoj sa čela sliva u oči, ali je još uvek vladao sobom: Naterao je Falera da sedne.

— Ne izazivaj pažnju, Faler... — prosiktao je Santis.

Holidej se obrati Santisu: — Položite karte na sto, mister, onda ćemo igrati dalje.

Da, igrao je dalje, nepobedivi Džon Holidej. Sa hladnoćom i mirom najvećeg kockara.

Santis je gubio.

Stalno je udvostručavao uloge.

Holidej ih je privlačio.

Santis je i dalje gubio. Tako mno-

go da je oko osam časova morao da prekine igru.

Vrlo bleđ, drhtavih nogu, on je ustao i sa Falerom napustio salon.

Stajali su u tami jedan pored drugoga i ćutali. U obojici je bes sve više kipteo. Tada Santisu padne na um jedna ideja. On uđe u jedan od malih saluna, sede za sto i počne da igra sa zadnjih deset dolara koje je imao u džepu. Igrao je i dobijao. Dobijao je zato što je ovde bio veliki igrač. A veliki igrač je bio zahvaljujući tome što je bio majstor u varanju, što nije bio slučaj sa doktorom Holidejom.

•

Još iste večeri našli su se opet obojica u Long Brenč salonu. Santis je seo na prazno mesto za stolom koji je bio do Holidejevog. Igrao je i pri tom govorio.

Faler je ćutao stojeći naslonjen na zid iza njega.

U Santisu je rasla mržnja prema tom ledenom Holideju, koji ga je bacio na kolena, a Falera zaustavio koltom. Moraće tog čoveka da izudara kad, tad.

Za Santisovim stolom je sedeo rančer Greg Tobler, bogati odgajivač stoke iz okoline grada. Nije bio veliki igrač. Ipak nije bio dovoljno mali da bi ga Santis mogao lako iskoristiti. Pored Toblera je sedeo farmer Kole Holbers, takođe imućan čovek. Ni on nije bio neki sjajni igrač. Četvrti je bio trgovac Vilkins. On je igrao relativno vešto.

Uprkos tome, oko ponoći je sav novac na stolu bio pred Santisom. On je pogledao u po malo bleđa lica svojih partnera, udario pesnicom u sto, da je metalni novac zaigrao i uzviknuo glasno:

— Ja sam Abe Santis. Nije mene lako nadigrati. A ako je to ipak nekom uspelo, taj mi je sigurno podvalio nekim trikom koji ja još ne znam.

Holidej se nije uznemiravao zbog ovih reči. On je sedeo za svojim stolom sa kartama u rukama i mirno igrao.

Santis je bio izvan sebe. On, dođuše, nije mnogo popio ali bes zbog Holideja oduzeo mu je svu razboritost. Podigao se i okrenuo ka Holidejevom stolu.

— Evo, ovde sedi jedan od ljudi koji su me nadigrali. Otmeni doktor Holidej. On mi je u roku od tri sata uzeo sav novac koji sam imao...

Nastala je tišina.

Doktor Holidej je lagano podigao glavu.

— Ali vi ste se vrlo brzo opet oporavili, mister Santis — rekao je on.

Ljudi za njegovim stolom prsnuše u smeh.

Santis je grčevito stezao naslon stolice.

— Holidej, vi ste varalica — prosihtao je besno kroz zube.

Sasvim lagano, bivši lekar se digao. Lice mu je bilo mirno i nije odavalo ni šta misli ni šta name-rava.

Santisove ruke poleteše koltovima.

Holideja je u ispruženoj desnoj ruci već imao revolver. Zvonko kao metal čule su se njegove reči u salonu.

— Mister Santis. Ja sam vas večeras uhvatio u varanju. Vaš partner je hteo da se umeša sa bičem. Onda ste na prevaru uzeli novac nekolicini glupaka preko u Vilis baru. A sada...

Faler je odskočio u stranu i povukao bič sa ramena.

Ali bič je zahvatio samo stolicu pred kojom je stajao Holidej.

Doktor je munjevito odskočio u stranu.

Faler je gledao zapanjeno u njegove ledene, neumoljive oči. Kad je hteo ponovo da digne bič začulo se kroz prostoriju oštro škljocanje oroza.

Holidej je stajao hladan kao ste-na.

— Džek Faler, ti dobro barataš bičem. Možda bi trebalo da se potrudiš da dobiješ posao kao gonič stoke. U svakom slučaju, ovde u Dodžu si na pogrešnom mestu. Baci bič!

Faleroovo lice je postalo pepeljasto. Samo onaj ko ga je poznavao, znao je da je njegov bes sada dostigao vrhunac. Nikada neće on odbaciti bič. Pre bi umro.

Nije mu padalo na pamet da je naišao na boljeg od sebe. Samo je video neprijatelja, protivnika, čoveka koji mu je stajao na putu.

— Odbaci bič! — Zvonko i oštro odjeknula je zapovest.

Tada se pokretna vrata zanzijaše. Visok, plećat čovek u crnom odelu sa belom košuljom i crnom somotskom mašnom stajao je na ulazu. Nosio je crni šešir širokog oboda koji je natukao duboko na čelo. Lice mu je bilo opaljeno i oštro, snažno i lepo vajano. Bio je tamnokos a u senci šešira videla su se budne, duboko plave oči.

Ljudi su prestali da dišu.

Holidejove oči su bile prikovane za lice Džeka Falera.

Santis je stajao leđima okrenut vratima. Sasvim lagano se okrenuo i pogledao visoku tamnu pojavu čo-

veka koji je prilazio i zaustavio se kod njihovog stola.

Doktor Holidej spusti revolver.

Samo Faler nije shvatio. Zamahnuo je visoko bičem. Udarac je oštinuo desno, doktorovo rame, pocepao mu odelo i zaderao kožu.

Visoki čovek u crnom odelu stvorio se uz Falera udari ga nadlanicom tako brzo i tako jako po ruci da ovaj ispusti bič.

Faler se okrete. Zurio je u čoveka okrvavljenim očima divlje životinje.

— Ti — jesi li lud, platićeš mi to! — reče, zgrabi bič i odskoči.

Tada ga jedan aperkat, koji nije ni video, obori na zemlju.

Sasvim lagano se podigao. Bič je držao u ruci. Kad je hteo da ga razmahne osetio je da tajanstveni u crno obučeni div stoji na njemu.

Faler podiže glavu i pogleda u ledene, plave oči, koje su imale takvu čudesnu moć da je pustio bič.

Santis je gledao u čoveka široko otvorenih očiju i usta. Vajat Erp! prošlo mu je kroz glavu. Grom i pakao, to je, dakle, bio Vajat Erp.

Faler je zurio u njega kao da je priviđenje.

Čovek je pogledao bič, pa Falera.

— Slušajte, prijatelju. Ako hoćete da ostanete nekoliko dana ovde u gradu onda držite vaš stočarski bič na ramenu.

Faler je pozeleneo: — Ja sam hteo tom Holideju...

— Ništa vi niste hteli — presekao ga je oštar metalan glas. — On bi vas ubio. To vam mogu garantovati, mister. A, pre svega, mi ovde nismo ni na pašnjaku ni u koralu. Ovde se ne razmahuje bičem.

Faler je škrgutao zubima. U tom trenutku izgledao je strašan. U nje-

govorj glavi još uvek je brujaio udarac koji je dobio od velikog čoveka.

— Hej, šta vi hoćete? Ko ste vi da se usuđujete...

— Usuđujem? — Čovek je prišao bliže Faleru, koga je nadvisio za čitavu glavu. — Ja sam maršal u ovom gradu. Moje ime je Erp. Ako vas još jednom vidim da upotrebljavate bič, oduzeću vam bič i zatvoriću vas.

Faler je čuo samo jednu reč: ERP!

To je, dakle, bio Vajat Erp. Veliki, neustrašivi i ponositi Vajat Erp.

Tada su do svesti čoveka iz Dakote prodrila još dva pojma: oduzeću vam bič i zatvoriti!

Faler podiže glavu visoko. Oči mu se skupiše. Promuklo prosikta:

— Sklonite se sa mog biča, maršale!

Čovek iz Misurija se ne pomače. Njegov pogled čvrsto obuhvati Faleru. Nakon nekoliko sekundi on se pomače i pogleda na nepomičnu kožnu zmiju na podu.

— Dobro, uvijte ovu stvar i nestanite odavde!

FaleroVe pesnice se stegoše u ne-moćnom besu. Levicom obuhvati dršku biča.

Maršal se okrenuo Abe Santisu. — A vi, mister? Meni izgleda da ste vi ovo sve započeli?

Kockar je mucao: — Holidej je počeo. On me je prevario. On...

— Dobro, pazite — prekinuo ga je maršal. — Objasniću vam jednom za uvek. Možda nije velika sreća za Dodž Siti što je doktor Holidej ovde — ali on je tu. Uvek ima ljudi koji dolaze ovamo radi njega. Većina njih hoće s njim da igra i da se bori. To su skoro uvek mali ljudi koje bi hteli brzim potezom da

dođu do sumnjive slave. Mister, imam osećaj da vas moram uvrstiti u red takvih.

Santis se ispravio. U blede lice navrla je krv.

— Ne, mister Erp. To ne možete. Ja sam Abe Santis...

— Vaše ime me ne zanima, mister. Hoću samo još to da vam kažem da većina tih nemirnih ljudi leži gore na groblju. To nemojte zaboraviti!

Santis proguta pljuvačku. Okrete se, baci nešto novca na sto, uze šešir, stavi ga na glavu i izađe.

Faler dobaci maršalu još jedan besan pogled i pođe za Santisom.

Doktor Holidej se odmah spusti na stolicu i uze karte.

Stari doktor Džilbert, koji je za susednim stolom pio porter, ustade i dođe bliže: — Hteo bih da pogledam vašu ruku, Holidej. Ubistveni bič je zasekao prilično duboku ranu.

Od toga časa, ljudi u Dodžu su znali čoveka sa bičem, Džek Edi Falera, koji se usudio da udari doktora Holideja. Ali nije bilo ni jednog jedinog čoveka u celom gradu koji je sumnjao da on neće smeti da ponovi taj udarac.

Posle ovoga je još mogao da ode. Sudbina mu je još uvek ostavljala jedna odškrinuta vrata, kroz koja se mogao provući. Ali on je ostao.

Sudbina je išla svojim tokom.

U rano jutro sledećeg dana jahalalo je šest ljudi, glavnom ulicom Dodž Siti. Prašnjavi stočari sa grubim neumoljivim licima i opasćima punim patrona.

Pred Četvel barom su sjahali, za-

vezali konje i zastali na tremu nasilanjajući na drvenu ogradu.

Oko sedam časova udario je jedan od njih pesnicom na vrata kafane.

Četvel je došao umornim, teškim korakom i otvorio vrata.

Ljudi su nagnuli pored Četvela u mračnu prostoriju, u kojoj se osećao miris ustajalog piva, rđavog viskija i duvana.

Četvel je dočopao do šanka i zapalio lampu. Pogledao je u lica gostiju i upitao:

— Šta to treba da znači?

Jedan čovek srednjeg rasta, širokog lica i dubokih bora u uglovima očiju, razvuče usta i procedi kroz zube: — Gde su oni?

— Ko?

— Čovek sa bičem i njegov partner.

Četvel se zagrcnu.

— Ne znam, ali verujem da su ostali u Grand hotelu. Sinoć su obojica imali „igru” sa doktorom Holidejom i maršalom...

— To nas ne interesuje — prasnulo je čovek sa širokim licem. Iznenada udari pesnicom o šank i ščepa zaprepašćenog vlasnika saluna za košulju. — Ti si oborio Džona Dankana udarivši ga flašom.

Gostioničar je drhtao kao suvo lišće jasilke. Jedva je izustio promuklo: — Ja sam imao dobru namjeru. Faler bi ga ubio...

Čovek sa širokim licem ga bez milosti povuče preko šanka i baci na pod: — Ti prljavi kafedžijo!

Stari čovek je hteo da se podigne ali ga kauboj ponovo obori na zemlju. Četvel je ostao da leži.

Čovek sa širokim licem ga povuče na gore, munjevito ga ošamari nekoliko puta i bespomoćnog vlasnika saluna baci prema šanku.

Šest kauboja su napustili kafanu. Pred Grand hotelom su se zaustavili.

— Faler!

Čovek iz Dakote je bio budan. Ležao je na krevetu obučen. Skočio je došao do prozora i opazio dole šest ljudi.

— Dolazim — viknuo je promuklim glasom.

Kauboji su se zgledali.

Tri minuta kasnije izašao je Faler iz hotela.

Šestorica su zurila u njega.

Čovek sa širokim licem stupi jedan korak napred. — Ja sam Ed Korej, nadzornih na Bosvel ranču.

Ove reči nisu ostavile nikakav utisak na Falera. On je došao do ivice trema i hladno pogledao u ljude.

Korej zakrešta:

— Vi ste trojicu mojih ljudi strašno udesili bičem...

Faler je položio ruku na grudi.

— I? — upitao je odsečno.

Korej je prebledeo. — Došli smo da se obračunamo sa vama, Faler. Bosvelovo društvo je veliko i neće dozvoliti da ga jedna litalica proredi bičem.

— I vas šestorica ste došli to da mi kažete — odseče Džek podrugljivo.

— Ne Faler! — reče predvodnik promuklo. — Mi smo došli da te likvidiramo.

Faler se kezio. — Dobro, otpočnimo.

Korej je otkopčao svoj opasač.

— A, tako? — viknuo je Faler i oporo se nasmejao. — Ne, burazeru, skloni oružje. Ja se ne tučem sa smrdljivim goničima krava.

Korejova ruka poleti prema koltu. Ali pre nego što ga je izvukao iz futrole pljusnuo je bič.

Korej urliknu od bola. Kolt pada. Džef Anderson, dugačak mršav momak sa iks nogama, odskoči, podiže kolt ali ga oštar kraj biča ošinu preko desnice kao nožem.

Kauboju Linkoln Hauland se odbacio u stranu, potegao oba kolta i njegovi hici udarali su preko ulice.

Tada njegovo lice zapara koža nilskog konja.

Jedan metak je zakačio Falerovo desno rame.

U velikim skokovima kauboju su se sklanjali.

Sad su bili van dometa biča. Potegli su revolvere.

Tri pucnja su odjeknula ulicom. Ali, nisu ispaljeni iz cevi kaubojevih koltova.

Preko, pred vratima maršalove kancelarije, stajao je Vajat Erp. U levoj ruci je držao veliki revolver iz čijih je cevi još izlazio dim baruta.

Kauboju su gledali u njega a onda u svoje revolvere koji su ležali u uličnoj prašini.

Džimi Durham, mali pegavi momak, baci se kao štuka da zgrabi svoj revolver. Maršalov metak odbaci kolt u stranu.

Vajat Erp siđe na ulicu. Odlučnog lica zastao je na četiri jardi od grupe.

Tada je upitao: — Šta je to bilo?

Nadzornik je skočio, pridržavajući levicom svoju krvavu desnu ruku i uzviknuo: — Evo, pogledajte. Ova životinja je jednome razbila sve kosti. Juče je kod Četvela ovaj tip trojicu naših ljudi tako udesio sa bičem da su bili kao da je krdo bufala prešlo preko njih. Džoni Dankan je gotov...

— I?

— Radi toga smo došli. Hteli smo da se obračunamo s njim.

Vajat spusti svoj veliki revolver u futrolu.

Faler je opazio taj pokret. Gledao je u veliko oružje koje je bilo gurnuto u nisko postavljenu futrolu.

— Zato je, dakle, došlo vas šestoro?

— Da. On mora biti kažnjen. Kako, svejedno je. Nismo hteli da napadnemo revolverima. Kad sam hteo da skinem opasač on me je ismejao.

Vajat pogleda čoveka sa bičem. — Ako on neće da se bori sa vama, to je njegova stvar. Pucnjava je u svakom slučaju završena. Napred, pokupite vaše oružje i nestanite.

Ljudi se pognuše da uzmu oružje i priđuše konjima. Kad su već bili u sedlima, Korej je odjahao tako daleko od Falera da ga ovaj nije mogao dohvatiti bičem.

— Platićeš nam igru, mladiću, budi siguran u to. Ovako se još niko nije poigrao sa momcima sa Bosvelovog ranča.

Kauboju su nestali u oblaku prašine.

Maršal je lagano okrenuo glavu ka Faleru. Ovaj je uvijao bič hiljadu puta ponovljenim brzim i veštima pokretima i hteo je da se udalji.

— Faler!

Čovek iz Dakote se polako okrenuo.

— Rekao sam vam da bič ne skidate sa ramena. Očigledno slabo razumete ono što vam se kaže.

Falerovo lice je opet imalo ukočen, kao maska, izraz. — Vrlo dobro sam razumeo, maršale. Ali morate mi to dozvoliti kad branim svoju kožu.

— Vi ste čudan momak, Faler.

Zašto bi ste morali braniti svoju kožu? Mogli ste ostati u hotelu. Niko vam ne bi zamerio da niste istupili protiv šest ljudi.

— Ali ja sam istupio — prosiktao je čovek s bičem oštro.

— Dobro, i videli ste šta se za dlaku moglo dogoditi. Čuvajte se kauboja sa Bosvel ranča. Korej i ostala petorica pripadaju mekšem delu tog društva. Ranč ima sasvim drugačije ljude na pašnjacima. Ako imate samo iskru zdravog razuma u glavi, osedlajte vašeg konja i idite odavde.

Faler je gledao u maršalove oči. Opet je imao čudan osećaj da ga je taj pogled opčinio.

Do đavola, on me hipnotiše — prošlo mu je kroz glavu.

— Ne slušaj ga, Džek — začuo se glas kockara Santisa sa jednog prozora na prvom spratu. — Ostani ovde, mi ćemo te goniče krava udesiti. Samo neka dođu.

Vajat pogleda na prozor na kojem je stajao Santis u beloj košulji i žutom prsluku. — Sigurno, mister Santis, oni samo treba da dođu. Stvarno ste divno savetovali vašeg prijatelja. Ono što sam njemu kazao važi i za vas. Gledajte da što pre odete iz grada. Ljudi sa Bosvel ranča ne znaju za šalu i ja neću da zbog vas dođe do nereda u gradu. — Okrenuo se i pošao.

Faler je viknuo ljutito za njim. — Niste mi potrebni Erp. Idite do đavola!

Vajat se lagano okrenuo. Glavu je malo nakrivio i gledao u oči ljutitog čoveka, a onda je otišao.

Četvrt sata kasnije uzjahao je maršal svoga konja.

Bat Masterson je naišao hodnikom i naslonio se na štalska vrata. — Vi odlazite, gazda?

— Da.

— Treba li i ja da pođem?

— Kuda?

— Na Bosvel ranč.

Čovek iz Misurija se nasmejao.

— Ne, ići ću sam. Znaš da si moj zamenik i da jedan od nas dvojice mora da bude uvek u gradu. Naravno, čito drži Falera na oku.

Masterson klimnu. — U redu.

Vajat Erp je lagano jahao iz grada.

Dok Holidej je celo vreme posmatrao šta se događalo na ulici. Sada je sišao za svoj sto u uglu, popio šolju kafe, pojeo komad hleba i izašao.

Bat Masterson ga je video kad je nestao u četvel baru.

Holidej se zagledao u mračnu prostoriju. Opazio je da pred šankom leži čovek. Prišao mu je i nagnuo se nad njega. Masterson je sledio kockara, zastao u otvorenim vratima i radoznalo posmatrao šta dok radi. Holidej je klečao pored čoveka na podu. Masterson, koji je verovao da ga Holidej nije primetio, trgnuo se kad je iznenada čuo Dokov glas, a da se ovaj nije ni okrenuo: — Dođite, Bat, moramo da ga odnesemo u krevet. — Masterson je odmah prišao. Zajedno su odneli vlasnika saluna u spavaću sobu. Čovek je iznenađeno gledao kako nekadašnji zubar ispire čistom vodom ranu na licu ranjenika, kako mu vadi rasklimatan zub, kako mu stavlja zavoj i polaže ga na jastuk.

— Poslaću vam doktora Džilberta, mister Četvel — reče kockar.

Holidej je uzeo iza šanka jednu još punu flašu viskija i dve čaše koje je napunio. Jednu je pružio

Mastersonu. Ovaj je odmahnuo glavom:

— Ne, hvala, ne pijem ovako rano. Ali vi ste, stvarno zaslužili piće.

Holidej ispi čašu viskija i zapali cigaretu.

— Recite mi, Dok, zašto hoćete da pošaljete po doktora Džilberta kad je ranjenik već previjen?

Holidej je gledao u žar cigarete i ćutao. Pošao je vratima. Kad je već bio na izlazu, zastao je, gurnuo ruke u džepove i upitao: — Maršal je odjahao?

— Da!

— Na Bosvel ranč?

— Da...

Holidej je zavrteo glavom: — Uvek sam govorio da biti maršal u ovom gradu nije zahvalan posao.

Posle toga se udaljio.

*

Vajat je jahao preko nesigurnog drvenog mosta, na južnom delu reke Arkanzas. Put ga je vodio prema jugoistoku.

Zahladnelo je.

Kad je već iza sebe imao obalu, maršal visoko podiže uzde i potera konja brzim kasom.

Bosvelov ranč je ležao na četrdeset milja od grada.

To je bio veliki, lepo uređen ranč, sa tri štale, velikom stambenom zgradom, dugačkom niskom zgradom za osoblje i nekoliko malih pomoćnih zgrada. Levo, iza štala, nalazio se veliki koral sa više od dva tuceta konja.

Kada je projahao kroz vrata ranča u dvorište, zimsko sunce je već tako odskočilo da su njegovi zraci koso padali preko krova ambara.

Maršal je sjahao kod pojila za konje i osvrnuo se.

Tamo, kod šupa, dva starija čoveka su sa nemom upornošću cepala drva. Panjevi su leteli pod njihovim udarcima unaokolo po dvorištu.

Vajat se pope na verandu kuća. Vrata su bila otvorena. Na njima se pojavila krupna žena oštrog lica i plave kose. To je bila Emili Bosvel. Merila je maršala, ne baš prijateljski.

— Halo, mis Bosvell!

— Halo, maršale! — odgovorila je žena na pozdrav, bezbojnim glasom. — Šta vas dovodi ovamo?

— Madam, moram da govorim sa vama.

Žena je prvo pogledala preko dvorišta i pozvala čoveka koji je stajao na vratima štale. — Džo, ne lenstvuj! Radi svoj posao! Stiv, kad ćeš već jednom podmazati čekrk? Škripanje se ne može više izdržati. — Dodite, maršale! — obratila se na kraju Vajatu.

Vajat je za njom ušao u kuću.

U dnevnoj sobi žena mu je ponudila stolicu a ona je i dalje stajala. To je pojačalo neprijatnu hladnoću koja je izbijala iz nje.

Maršal nije seo. Šešir je držao u ruci i gledao u neljubazno, ostrim borama izbrazdano ženino lice.

— Madam, ovde sam radi jednog glupog događaja. Nekolicina vaših ljudi je juče u četvel salunu došla u sukob sa dvojicom stranaca.

Na Vajatovo iznenađenje žena reče: — Da, znam.

— Ali stvar se, na žalost, nije na tome završila. Jutros se šest vaših jahača u Frontstritu zaustavilo i pred Grand hotelom je došlo do pucnjave...

... u čemu ste i vi učestvovali — prekinula ga je oštro žena.

Maršal je ostao miran. — Madam,

moram da vas zamolim da utičete na vaše ljude. Ako ponovo dođe do pucnjave, neću je prekinuti revolverom nego ću ih sve pozatvarati i krivce strogo kazniti.

— Uradite ono što morate, mister Erp.

— Madam, ja vas ne razumem. Mi smo srećni kada nam grad ne uznemiravaju bande, a sada u grad nemir unose naši ljudi.

— Zar ne bi bilo bolje da se ubije čovek s bičem? — upitala je žena oštro.

— Ja nisam ubio ni jednog vašeg čoveka, madam Bosvel. Ja sam im samo izbacio revolvere iz ruku. A sa time možete biti zadovoljni. Žao mi je što ne mogu sa vama da razgovaram. Vi ste grubi i nedokazani, kao što ste uvek i bili. Vaši ljudi su zato takvi jer im vi ne dajete bolji primer.

On se okrenuo i pošao vratima.

— Maršale!

Vajat je zastao i savim lagano se okrenuo.

— Madam?

Žena je stajala kao kip. Oštra, hladnih očiju i tankih usana. — Moram još nešto da vam kažem. Ova zemlja pripada meni. Moj muž ju je kupio pre mnogo godina. Osake su nam spalili kuću. Mi smo je ponovo sagradili. Onda su došli Sijuxsi i sve su nam uništili, a moja oba sina su poginula u toj borbi. Posle svakog razaranja smo sopstvenim rukama sve ponovo podizali ne klonuvši duhom. Onda je došao Tom Benard i sa svojim belim banditima napao ranč. Tada je pao i moj muž, tamo pred bunarom, gde sada stoje kauboji, sa četiri metka u telu...

Vajat je ćutke slušao. Kad je završila, on reče: — Sve ja to znam,

madam. Tako su prošli skoro svi rančevi ovde. Vi niste izuzetak.

— Šta hoćete time da kažete? Da ja nemam prava da budem oštra, oštra prema svemu?

— Ne, madam, nisam to hteo da kažem. Vi nemate pravo da od svojih ljudi napravite poludičiju hordu momaka, koji uobražavaju da mogu da se ponašaju kao da su gospodari cele pokrajine.

Žena je zabacila glavu visoko. Na njenom mršavom vratu videle su se duboke i tamne bore od brade do izreza na visoko zatvorenoj haljini. Oči su joj bile širom otvorene. — Mister Erp! Moji ljudi su štitili ranč kada je ovde bio Milt Rajs, oni su se borili protiv njega i uništili ga...

— Znam. Vajat nije spomenuo da se ljudi sa Bosvel ranča nisu baš naročito energično borili protiv bandita Rajsa; nije spomenuo ni to da je on bio taj koji je razbio bandu. Pustio je ženu da govori. To je bila jedna od osobina Vajata Erpa da pusti druge ljude da pričaju i da strpljivo sluša.

Najzad reče: — Sve ja to znam, madam. Pa ipak moram da vas zamolim da vodite računa da se vaši ljudi ponašaju kako treba i da paze da se ne ogreše o zakon. Ne mogu ljudi doći u rano jutro u grad, dizati paklenu galamu i pucati. Ako se tako nastavi, ubrzo će đavo opet preuzeti Dodž Siti. Jedan hitac obično izaziva drugi. Za prvom pucnjavom uskoro sledi druga! I tako to ide dalje, uvek dalje. Gde se puca, skupljaju se svi koji su spremni na pucnjavu. Konačno, od jednog opasnog gnezda je napravljen miran grad, a sada treba pola tuceta poludičijih ljudi da dođu ponovo da raspire staru vatru. Radi toga, madam Bosvel, samo radi toga, ja se

borim i boriću se protiv svakog re-mećenja mira.

Tada žena uzviknu neobuzdano: — A čovek sa bičem? Zašto protiv njega ne istupite nemilosrdno, maršale? Zašto njega ne zatvorite?

Vajat joj priđe bliže. — Madam, ne znam šta se juče dogodilo jer nisam bio prisutan. Ali ono što se jutros desilo, video sam svojim očima. Vaši ljudi su započeli gužvu. Ali možete biti sigurni da će stranac, ako mi da povoda za hapšenje, biti zatvoren.

— To vi nećete učiniti jer nećete da kvarite dobar glas koji uživa grad koji ste vi očistili. U Dodžu se ne može bez daljnjeg niko zatvoriti — tako treba to da glasi, zar ne? Zato vi štitite svaku skitnicu koja se ponaša kao poslednji ljudski šljam.

— Varate se, madam. Ja ne štitim bandite. Ali je tačno da želim da sačuvam mučno stečen glas našeg grada, po svaku cenu. Kad bi samo počelo da se priča da se u Dodžu opet puškara, uskoro bi opet svi bili ovde. Revolveraši i skitnice koji dižu novac u divljim gradovima i mame za sobom kockare. Sve to brzo guši grad i sva prava i zakon propadaju u baruštini bezakonja.

Žena ga je odsutno gledala svojim hladnim očima. — Šta tu pričate! Nikada neće biti u Dodžu kao što je nekada bilo sve dok vi budete živi.

Vajat zavrte glavom i nastavi naglašavajući svaku reč: — Da, madam, dok sam ja živ. Ali što više bude pucnjave u gradu veća je mogućnost da i mene pogodi jedan metak.

Madam Bosvel priđe bliže maršalu, zabaci glavu i pogleda ga zapovednički u oči.

— Maršale, moji ljudi su surovi. Tako mora da bude. Kurjaci, koji sede oko mojih pašnjaka, bi me odavno napali kad moji ljudi ne bi bili takvi. To što se desilo Džonu Dánkanu u gradu, jednom reči je nečovečno. Da su Lak i njegova dva prijatelja bili na ranču, stvar bi se jutros u glavnoj ulici drugačije završila. U to budite uvereni. Ali, on se tek danas vraća sa pašnjaka.

Lak Bosvel je bio njen sestrčić; ona je s njim vodila veliki ranč. Vajat je poznavao mladića. To je bio dvadesetpetogodišnjak srednjeg rasta sa majmunskim licem.

Maršalovo lice je bilo ozbiljno. — Madam, znao sam da Lak nije na ranču.

— Kako ste to znali? — upitala je žena oštro.

— Zato što bi inače i on jutros bio u gradu. I samo radi njega sam ovde. Molim vas da utičete na njega. Nema smisla da se stvar još više zaoštri. Ja nemam prava da nekoga bez osnova isteram iz grada, inače bi Džek Faler i njegov prijatelj već sedeli u vozu za istok. — Kad je maršal prilazio svom konju u dvorište su dojahala tri jahača na oznojenim konjima.

Vajat ih je pogledao i odmah prepoznao. To su bili Lak Bosvel, Hal Bejker i Kol Brejt. Njihovi konji su bili zapenušani od brzog jahanja.

Sjahali su pred ženom. Kad je Vajat uzjahao konja i krenuo preko dvorišta odjeknuo je iza njega grleni glas Laka Bosvela: — Erp, čekajte!

Vajat je zastao.

Krivotogi Lak je prelazio dvorište a za njim je išao ogroman, nezgrapni Bejker. Sledio ga je i Kol Brejt, crvenokosi momak sa očima sove.

Na pet jardi od maršala trojka je zastala.

Lak je raširio noge, podbočio se, zabacio glavu i viknuo: — Šta vam je na srcu, Erp?

— Rekao sam vašoj tetki. Ona će vam ispričati. — Vajat je podigao uzde i spremao se da nastavi put.

Tada Lak uzviknu:

— Hej, ne žurite. Vi od mene nešto hoćete, Erp?

Vajat je jahao dalje.

— Erp! — vikao je mladi Bosvel besno.

Čovek iz Misurija se nije osvrtao na to.

Tada kauboj izvuče kolt iz futrole i opali.

Metak je pao samo pola jarde od zadnje noge konja, podižući prašinu.

Vajat je zaustavio konja i slahao. Pustio je uzde na zemlju i lagano prilazio Bosvelu. Ovaj je još uvek u ruci imao kolt. Svetlucanje njegovih, od besa crvenih, očiju je bilo sve slabije, što mu je čovek iz Misurija bliže prilazio.

Vajat se zaustavio na dva koraka od njega.

— Vi, zbilja, imate loše manire, Lak.

Kauboj je podigao revolver i počeo duvati u cev koja se još dimila.

— Tako, nalazite li?

— Da — odgovorio je Erp i prekrstio ruke na grudima.

Gore na terasi, stajala je žena i hladno gledala šta se događa.

Brejt i Bejker su stajali tri koraka iza Laka.

Na pojilu i tamo pred kaubojском kućom stajali su ostali kauboji i sa interesovanjem posmatrali maršala i ovu trojicu.

Tada se, iznenada, iz kovačnice

pojavi stari, sedi čovek, crvenog lica i čupave brade.

Prišao je teško dišući i stao između maršala i Laka Bosvela.

Bio je okrenut leđima čoveku iz Misurija.

— Lak — procedio je kroz zube. — Jesi li poludio? Skloni kolt!

— Nestani — prosiktao je kauboj.

— Moraš da skloniš kolt. On je maršal, on nosi zvezdu. Ovo nije razbojnički ranč.

— Moraš da se izgubiš, Cap! — frktao je Lak a lice mu je menjalo boju.

— Otići ću kad izvadiš metke. Dvadeset i jednu godinu radim na ovom ranču. Bio sam prvi čovek koji je dobio posao kod tvog strica. To su bila mutna vremena. Svašta je zadesilo naš ranč i mnogo njih je prošlo ovuda za ovo vreme. Ali još nikada nije jedan čovek podigao oružje na šerifa...

— Gubi se! — grmeo je besno Lak.

— Skloni kolt — nastavio je stari. — Šta hoćeš? Na njega da pucaš? Tada će te mrtvog sa sobom poneti. On je tri puta brži od tebe. Konačno, on je Vajat Erp. A ako nećeš da pucaš, možeš da skloniš oružje.

Lak je drhtao celim telom. Iznenada se ispravi i težak kolt tresnu o čelu starog goniča stoke.

Čap poklecnu, zatetura u stranu i stropošta se na zemlju.

Udarac pesnicom, koji je u sledećem trenutku pogodio kauboja, bio je tako brz da ga niko nije ni primetio. A najmanje Lak. Samo se stropoštao i ostao da leži pored starog. Ovaj se opet povratio, podigao se, obrisao krvavo čelo i prišao Brejtu i Bejkeru. — Šta hoćete vi,

magarci? Nestanite! Što brže možete. Lak, taj ovan, nije ništa drugo zaslužio! On šutnu Lakov revolver i oružje odlete daleko u stranu. On da je podigao onesvešćenog Laka, uhvatio ispod ramena i vukao preko dvorišta u kuću. Niko mu nije pritom pomagao.

Oba Lakova prijatelja stajala su pred maršalom raširenih nogu...

Vajatov pogled je išao od jednog do drugog.

Tada dugački Bejker pođe. Brejt zareža: — Ostani! Šta uobražavaš da ćemo ovako pobeći?

Vajat je gledao hladnokrvno u crvenokosog. Onda se okrenuo.

— Erp — zagrmio je Brejt, a ruka mu je istovremeno poletela ka koltu.

Čovek iz Misurija se okrenuo kao vihor. U levoj ruci blistao je Bantlajn revolver.

Brejt je samo do pola izvukao svoj kolt iz futrole. Zapanjen, gledao je teško oružje u maršalovoj ruci.

Vajat je gledao u kauboja malo nakrivljene glave.

— Slušajte, Brejt. Nemam mnogo vremena. Došao sam ovamo da zamolim madam Bosvel, Laka, Bejkera i vas da prekinete sa sukobom koji su sa strancima započeli Džoni Dankan, braća Oklej i ostali. Bazil je započeo borbu. Što su on i ostali koji su mu pomagali tada, izvukli deblji kraj to je njihova stvar. U svakom slučaju priča je završena.

Brejt je gledao u maršalov veliki revolver, kad je odgovorio: — Nadzornik nas je doveo sa pašnjaka. Mi smo radili. On nam je sve ispričao. Ipak, niste valjda ozbiljno mislili da će ljudi sa Bosvel ranča na sve to mirno gledati?

Vajatov revolver kliznu u futrolu.

— Jutros je nadzornik bio sa šestoricom jahača u gradu. Mislim, da je to dovoljno. U Dodž Sitiju se više neće pucati. Razlika je da li će ovde odjeknuti pucanj ili u gradu. Ovde se nijedan čovek na to neće osvrnuti. Ali u gradu bi jedan pucanj mogao izazvati lančanu reakciju. A to hoću da sprečim. Mnogo vremena sam utrošio dok sam očistio grad i dok nije zavladao mir na ulici. Svako ko taj mir remeti moj je neprijatelj.

— A zašto štitite čoveka sa bičem?

— Ja njega ne štitim. Ali, pošto mi, po uspostavljanju reda u Dodžu, u svakom pogledu radimo po zakonu, ja mogu nekog da isteram iz grada samo ako se ogreši o zakon. Do sada se on samo branio od napada.

Žena na terasi zabaci glavu kao ptica grabljivica. Piskavim glasom vikala je preko dvorišta: — Kol, pogledaj Džona i sve će ti biti jasno. Nećeš ga prepoznati.

Brejt je uznemireno pogledao Vajata a onda reče promuklim glasom: — Čekajte! — On se okrenuo i pošao prema kaubojskoj kući, praćen nespretnim, mišićavim Bejkerom.

Dva minuta kasnije pojavila se njegova riđa glava opet u vratima kuće. Sasvim lagano je prilazio maršalu. Njegovo lice je imalo neki novi izraz. Bilo je ukočeno i bledo. Promuklo je prosiktao: — Videli smo ga, maršale. Mi ćemo istom merom uzvratiti.

Čovek iz Misurija je gledao mirno u njega.

Morate da znate šta činite. Ja sam svoje rekao. Ko bude pucao u gradu imaće posla samnom.

Brejt pogleda džinovskog Bejkera.

To je bio mig.

Vajat ga je uhvatio.

Kad se div ustremi na njega, munjevitim trzajem tela odskočio je u stranu, uhvatio desnicom čoveka za kragnu i udario ga nadlanicom leve ruke u potiljak.

Devet goniča stoke i jedna gruba žena videli su kako je najjači čovek na ranču, kao oboreno drvo pao u blato.

Ukrućen i nepokretan, ležao je Hal Bejker.

Niko se nije pokrenuo.

Brejtovo bleđo lice se grozničavo grčilo. Iznenada se okrenuo i pogledao kauboje koji su stajali pred kućom i štalama. Zaškrgutao je zubima i povikao otrovnim glasom: — Hajde, paralizovane lopuže, pokrenite se. Svršite s njim. Oborio je dva naša čoveka!

Ljudi su ljutito krenuli uzduž drvenog zida kuće. Hteli su da dođu iza leđa maršala.

Vajatu su iznenada oba revolvera bila u rukama.

— Stop, momci!

Iza maršala, nečujno se otvoriše vrata jedne pomoćne zgrade. Džim Oklej i njegov brat Bazil stupiše u dvorište i zgrabiše koltove.

Tada, sevnu dvaput iz pravca kapije. Revolveri braće Oklej padoše u pesak.

Svi su zurili u kapiju.

Tamo je stajao visoki, vitak čovek u tamnosivom odelu. Nosio je crni šešir, belu košulju i kao vino crvenu kravatu. Smaragdno-zeleni prsluk bio je izvezen crnim koncem i ukrašen zlatnim lancem za sat. Čovek je imao svetlo-smeđu boju kože i neobično hladne, prodorne svetlo plave oči. U obadve ispružene ruke držao je po jedan srebrni revolver.

Vajat Erp je stajao nepomično.

Kol Brejt opusti donju vilicu. — Dok Holidej — ote mu se iz usta.

Kockar je polako prilazio. — Ništa to nije, momci. Sklonite oružje i idite u kuću. Dosta je žalosno već to što je Lak napao nepromišljeno maršala.

Ljudi su ukočeno stajali.

Bazil Oklej je zurio u svoj revolver, koji je ležao na zemlji, samo jedan korak od njega. Iznenada se baci na njega. Holidej ga spreči žestokim udarcem.

— To ničemu ne vodi, Oklej. Ustani, isprljaćeš se.

Devet tmurnih ljudi i jedna žena zurili su u Holideja koji je sa neverovatnom sigurnošću baratao oružjem i govorio ledenim glasom.

Vajat Erp spusti oba revolvera u futrolu, okrete leđa Brejtu i krenu prema svome konju.

Kol Brejta su, zureći u ta široka leđa, zasvrbele ruke. Ali, on se plašio nedostižne maršalove brzine. A tamo je stajao i neprijatni Holidej! Tada, posrćući, dođe stari Čap u dvorište: — Napred, ljudi, na posao.

Niko se nije ni pomakao.

Tada stari jako odgurnu u stranu mladića koji je stajao blizu njega i viknu: — Hoćeš li da se tornjaš u štalu, ti lenja lopužo!

Kauboj se lagano udalji.

Polako su jedan za drugim i svi ostali otišli za njim.

Konačno je ostao u dvorištu samo Kol Brejt, a gore, na terasi, žena. Njeno lice je bilo pepeljasto. Frkćući kao mačka prosićkala je: — Ovo ćete mi platiti, Erp. To vam obećavam.

Vajat je hladno pogleda i uskoči u sedlo.

Dok Holidej je čekao da čovek iz Misurija izjaše iz dvorišta, a onda

je dobacio ženi odsečno: — Krasno društvo ste okupili oko sebe, ma-dam. To vam se mora priznati. Zbogom.

Izašao je, napolju pred kapijom je skočio na svoga konja i odjahao za maršalom.

Jahali su bez reči jedan pored drugoga.

Vajat pogleda u crnu grivu svoga konja.

— Šta se dogodilo u gradu — upi-tao je posle nekog vremena.

— Zašto?

— Zato što ste dojahali za mnom.

Holidej se tiho nasmejao. — Iz-gleda da se uvek nešto događa sa-mo tamo gde ste vi, zato sam vas sledio.

Vajat se okrenuo i pogledao koc-kara. — Vi ste baš svetac, Dok. Ali... mnogo hvala, opet ste stigli u pravom trenutku.

— Izgleda da mi je to sudbina. I dok je stavljao dugačku cigaretu, u usta, nastavio je: — Iz mnogih gradova sam bio najuren. I odavde su me hteli tako zvani časni građani da proteraju. Nijedan šerif ni-je hteo da se bori za mene izuzev vas. Ali nemojte misliti da ja to mogu platiti jednim udarcem. Ne, to ću vraćati po redu u malim ra-tama.

Kad je Vajat Erp hteo da odgo-vori, zazviždao je lukavi čovek pes-mu „Crvena reka” tako glasno i melodično da su obadva konja na-čuljila uši.

•

Bilo je veče.

Vajat je napustio kancelariju i obilazio grad.

Bilo je mnogo stvari koje je mo-

rao da drži na oku, a ne samo čo-veka sa bičem.

Vajat se naslonio na stub u du-bokoj senci jedne kuće i zapalio cigaretu.

On je u ovom divljem gradu već mnogo stvari obavio. Ali dok ne dođe do potpunog mira, moraće si-gurno da prođe još mnogo godina. Danas je dovoljno da iskrсне jedan divljak i da zapali vatru, razbukta-jući žar pod pepelom koji još uvek tinja.

Džek Edi Faler je bio takav čo-vek!

Baš u tom trenutku izlazio iz Boni saluna. Vajat je stajao sedam jardi udaljen od njega.

Čovek iz Dakote pusti vrata iza sebe i stupi na mračni trem.

— Faler — pozvao ga je grub glas iz mraka.

Faler se okretao sa bičem na-okolo.

Udarac je pao kad i hitac.

Faler je u mraku nejasno spazio jednu svetlu mrlju, jedno lice. Tamo je poleteo njegov bič. Ali ne visoko, već duboko preko tla pljusnula je koža debljine prsta.

Oštar trzaj — i podmukli strelac pade pljoštimice.

Sve se odigralo tako brzo da je čovek mogao samo jednom da puca. Metak je okrznuo Falerov šešir.

Faler povuče bič i zamahnu još jednom.

Čovek na tlu se više nije poma-kao.

Kao tamni kamen ležao je na tremu uz ogradu Boni bara.

Faler se pripio uza zid.

Iz mraka, napred, na stepenica-ma, izronila je visoka maršalova pojava.

Džek je zurio u njega sjajnim

očima. Stisnuo je zube i zgrčio pesnicu na dršci biča.

Vajat se nagnuo nad čovekom, uzeo kolt koji je ovome pao i okrenuo na leđa nepokretno telo.

Jedva da je prošao minut od pucanja.

U velikim skokovima dolazio je jedan čovek preko ulice.

Holidej!

Pogledao je maršala, okrznuo kratkim pogledom Falera i nagnuo se nad čovekom na tlu.

— On je mrtav — rekao je tiho.

Faleroovo lice se skamenilo.

Vajat je podigao mrtvacu. — Dođite, Dok, on mora da nestane.

Zajedno su ga odvukli sa trema i nestali u jednoj mračnoj ulici.

Sa druge strane ulice, gde se nalazila maršalova kancelarija, dolazio je jedan čovek. Rik Pots, krupni bradati pomoćnik. Pogledao je oštro Falera. — Ah, čovek s bičem! Šta se dogodilo ovde?

Faler se okrenuo i hteo da ode. Tada ga Pots zgrabi za rame i snažno okrete. — Šta se dogodilo, Faler?

— Ja nisam za vas Faler, razumete?

Pots isprsi svoje snažne grudi. — Dobro, slušajte, čoveče. Vašeg biča se ne bojim. Ovde se pucalo i... Iznenada je opazio tamnu mrlju na daskama. On se sagnuo, protrljao prstom preko nje i ispravio se naglo kao da ga je zmija ušla. Stajao je ukrućeno i gledao u Falera.

— To je krv — reče Pots promuklo.

— Pa, viski sigurno nije!

Pots ispruži šaku i zgrabi Falera za košulju.

To nikako nije smeo da uradi.

Faler ga je desnicom odgurnuo i u sledećem trenutku ošinio bičem.

Onda je Pots pao. Urliknuo je kao bik. Faler ga je udarao bičem.

Iznenada se pojaviše tri, četiri, pet, sedam, devetoro ljudi. Zaplam-sala je svetlost. Neko je iz saluna doneo veliku lampu.

Ljudi su gledali u maršalovog pomoćnika koji je ležao na zemlji a pored njegove glave bila je velika lokva krvi.

U magnovenju, Faler je video ispred sebe gomilu ljudi, neprijatelja koji su ga besno gledali.

— On je ubio Rika, linčujmo ga...

Iznenada je bio tu, taj stari nagon rođen u razbesnelim dušama ljudi.

— Da, na vešala!

Pots se lagano uspravio na noge. Bio je obliven krvlju, izgledao je strašno.

Na licima ljudi se videlo da će napasti Džeka. On je zamahnuo visoko bičem i ošinio ljude oštro preko lica. Samo se čuo snažan fijuk.

Sve više ljudi je dolazilo.

Faler je stajao još uvek naslonjen leđima na zid. Njegove oči su hladno svetlele. Bič je bio stalno u pokretu kao kobra koja je spremna na skok.

Brzim koracima su maršal i Holidej odneli mrtvacu na imanje Lari Klifa. Vajat je vrhom čizme odgurnuo kapiju, spustio mrtvacu i šapnuo Holideju. — Objasnite Klifu. Faler je imao sa ovim čovekom obračun. Ja sam sve posmatrao ali zbog mraka nisam mogao da se umešam. Bila je to nesreća, čovek je pri padu udario glavu. Sada moram da idem! — Okrenuo se i potrčao ulicom natrag.

Prokletstvo! Šta je to Rik zame-sio!

Faler je sa bičem stajao pored zida. Uzdrhtala svetlost petroleum-

ske lampe bacala je čudne senke na njegovo lice.

— Ubijte šugavog psa — grmeo je jedan od prisutnih ljudi.

— Da, ubijmo ga...

— Stoj! — Čovek iz Misurija se probijao laktovima kroz gomilu.

— On se s 'Potsom borio, maršale! — uzbuđeno je viknuo mali, patuljasti čovek.

— To je bandit — krkljao je jedan težak čovek koji nije imao desnu ruku. Sudimo mu po kratkom postupku. Juče je napravio gužvu kod Četvela, scenu kod Čelk Besona a jutros je ova skitnica smislila puškaranje. Ja kažem: na vešala! Na vešala!

— Stoj! — zagrmeo je maršalov glas. — Ovde niko neće biti obešen bez sudske presude. Ta vremena su prošla!

Snazan, čvrst kao čelik glas Vajata Erpa bio je za stanovnike Dodža zakon. Ućutali su.

Šta se onda dogodilo bilo je tipično za Vajat Erpa. Nije čekao prigovore, nije se upuštao u razgovor, nije ispitivao ni Falera ni Potsa niti ikoga od prisutnih, pošao je prema čoveku sa bičem, zgrabio ga za ruku i krenuo s njim preko ulice.

— Dobro — reče jedan stari čovek sa debelim staklima na naočarima — maršal će već to srediti...

Tek kada su bili u kancelariji Falera se otrgnuo. Bič je još uvek imao u rukama.

Vajat ga je hladno pogledao. — Savijte tu stvar!

— Ne pada mi na pamet — frknuo je Faler.

Oči čoveka iz Misurija postadoše sasvim uzane. — Morate da savijete taj prokleti bič.

Faler je spustio glavu. Bio je to

tvrdoglav čovek. Ali nešto u glasu maršala prisilio ga je da posluša. Lagano i brižljivo savio je bič i stavio ga na rame.

Iznenada je podigao glavu. — Čovek me je napao. Odmah je pucao! — Znam. Vi ste ga ubili.

Falerove oči su staklasto zurile u maršalovo lice. — Da, on je mrtav. I to je baš ono što je i zaslužio. Nisam ga ja udario. On mora da je udario u neki tvrdi predmet.

— Na kameni stub koji štrči ispred kuće — prekinuo ga je maršal. — Čovek je mrtav i sada će te u ćeliju.

— U ćeliju! Nikada!

Falerovala ruka je poletela dršci biča. Ali ovoga puta pred njim je stajao brži čovek. Stisnuta pesnica čoveka iz Misurija trećnula je Falera u vrh brade i odbacila ga na čisto oriban pod kancelarije.

Vajat se sagnuo, zgrabio ga, prebacio ga sebi preko ramena i odneo ga u ćeliju, koju je zatim zaključao.

Erp se vratio u kancelariju i otvorio vrata prema ulici.

— Rik!

Pomoćnik je dojurio preko ulice. — Gazda!

Kad je Pots ušao u kancelariju, Vajat je zatvorio vrata. — Šta si ispričao ljudima?

— Šta? — Čovek je nervozno čupkao bradu. — Rekao sam im kako je bilo da sam išao ulicom... da sam našao Falera na tremu i...

— Dalje? — podsticao ga je maršal.

— Da smo se borili, da, tako je bilo. Ja sam hteo da ga zgrabim, onda me je on uhvatio...

— Slušaj Rik, ćutaćeš o svemu!

— Ali, pred kućom je bila lokva

krvi. Sasvim jasno sam je video a osim toga ja sam rukom...

Vajat mu je objasnio šta se dogodilo. Bolje bi bilo da to nije učinio, ali nije imao drugog izbora.

Pots je gurnuo velike ruke za pojas. — Mrtav?

— Da, ali ni reči o tome! Razumeš?

— Naravno, časna reč!

Rik Pots nije bio čutljivi Indijanac. Nije bio ni čovek sa kvaliteta Vajata Erpa. On nije imao čvrstine da održi reč koju je dao maršala.

Kad je posle četvrt sata kod kuće dobio toplu supu da se ugrije, ispričao je odmah sve svojoj debeloj Eli.

Gojazna žena stavi ruke na usta. — Gospode!

— Ali da ne ispričaš ni jednu reč — opomenuo ju je brbljivi čovek.

— Kako bih ja...

Nije prošlo ni deset minuta kako je Rik Pots izašao iz kuće da sa pomoćnikom Batom Mastersonom odmeni maršala, već je okrugla Eli Pots prebacila šal preko ramena i otrčala svojoj najboljoj prijateljici Heni Lonogan. Dok su pile crnu kafu ona je ispričala Heni novosti.

A Heni Lonogan...

Da je Pots bio upućen u stvar, moralo je Mastersonu, naravno, biti jasno. Vajat Erp je znao da se na ovog čutljivog čoveka može osloniti. Uopšte, Viliyam Bat Masterson je bio njegov najpouzdaniji čovek. Već odavna, zauzimao je u noslu prvo mesto iza Vajata Erpa. On je imao jednu smenu a Vajat drugu. U proletnjim i letnjim mesecima bilo je povremeno sedam, nekad i

devet pomoćnika u Vajatovoj kancelariji. Zimi su bila dovoljna četiri.

Masterson je preuzeo noćnu službu.

Pošto je Vajat otišao, Bat se uputio u zatvor koji je bio uz samu kancelariju i bacio pogled na Džeka Falera.

Zatvorenik se upravo osvestio. Vrteo je glavom kao pokisao pas i zurio staklastim očima u čoveka na hodniku. Tada iznenada skoči na noge grčevito se uhvati za rešetke zatvorskih vrata i pogleda u Mastersona zakrvavljenim očima.

— Gde je on?

— Ko?

— Maršal!

— A, on će doći ovamo rano ujutro posle doručka.

Faler se svom težinom bacio na rešetke, koje su zadrhtale pod njegovim naletom: — Ja hoću napojenje!

— Budite srećni što ste ovde, mister. Napolju vaš život danas ne bi bio siguran.

Falerova ruka je poletela ramenu.

— Grom i pakao! Gde je bič?

Masterson je opazio njegov pokret. — Ne brini, prijatelju. Maršal je vašu igračku stavio na sigurno mesto. — Bat se okrenuo i vratio se brzo.

Kad je Rik Pots stigao, Masterson ga je ispitivački pogledao.

Pots je uzeo vinčesterku, ispitao je i prebacio preko ramena. (Po naredbi maršalovoj u noćnu patrolu išlo se sa vinčesterkom.)

— Daj meni oružje — doviknuo mu je Masterson uzeo svoj kožni kaput natukao šešir i pošao vratima. — Dobro motri ovde! Ja ću obići grad.

Masterson je izašao.

Rik je hodao tamo amo, onda pogledao u hrastova vrata koja su vodila u zatvor, uzeo je ključ i uputio se najzad ka ćelijama.

U prvoj je ležao stari Štufi. On je snažno hrkao.

Rik je zastao ispred njegove ćelije i zagledao se u odrpanog starca koji je čudno sklupčan ležao na krevetu. On je bio stalan gost ove tamnice, jer je uvek bio pijan. Svakako da je zimi više pio, tako da je Vajat pretpostavljao da starac samo traži toplo skrovište.

Dve sledeće ćelije bile su prazne. U četvrtoj je na podu ugledao čoveka sa bronzanim i mračnim licem. Imao je jako crnu kosu i oči kao ugalj.

Indijanac. Skitnica.

Vajat ga je uhvatio kad su u robnoj kući ispod njegovog ogrtača nestale jedne pantalone.

U sledećoj ćeliji je bio Faler.

Faler ga je gledao očima tvrdim kao kremen.

— Samo sedi tu, burazeru. Trebalo je već ranije da ti kažem: protiv nas nemaš izgleda.

— Protiv vas, ih, ti valjda misliš protiv maršala. Ko si ti, balavi margarče. Dođi bliže ako smeš, kroz rešetke ću ti slomiti tu tvrdi glavu.

Pots je uvređeno skupio nos. — Šta si to rekao, ti bedna propalico? Bacio se na rešetke — nije primetio munjevit pokret Falera koji ga je tako udario da je ovaj prvo posrnuo a onda se našao na zemlji.

Faler je još dok je bio sam, bio na oprezi da, kad čuje korake i neko dođe, nešto preduzme.

Ključevi!

Oni su ležali tu, ali nedostižno daleko u hodniku. Bili su pored desne ruke oborenog čoveka.

Kako bi mogao da ih dohvati?

Bilo je neizvodljivo — suviše su daleko ležali.

Pa ipak, nekoliko minuta kasnije ih je imao.

Post je došao sebi. Presavijao se i stenjao je na podu i zurio u ćeliju i čoveka s bičem. Ipak je zgrabio desnom rukom ključeve, čvrsto ih držao uz sebe, kad je dobio sledeći udarac.

Ovog puta je pao u duži san.

A Faler je dočepao ključeva.

Nije bilo baš jednostavno za čoveka koji je stajao u ćeliji da spoji otvori vrata, ali mu je to ipak pošlo za rukom.

Kad je izašao, pogledao je u Indijanca koji ga je mirno posmatrao.

— Jezik za zube! — dobacio mu je Faler.

Faler je otrčao u kancelariju, bacio ključeve na sto i pobegao kuće.

*

Kad se Bat Masterson vratio, Pots je još uvek ležao pred otvorenom ćelijom.

Bat ga je odmah pronašao, jer je, pošto ga nije našao u kancelariji, odmah otrčao u zatvor.

Pots se ubrzo osvestio i zurio u praznu ćeliju. Kad je podigao pogled i opazio grimasu na licu Mastersona, zgrčio se od besa.

— Prokleti lisac! Ništa neće ostati od njega ako ga uhvatim. Ja...

Masterson je već izašao. Otišao je u Floyd Bejkerov pansion i probudio maršala.

Vajat je brisao lice. — U redu, dobro je — rekao je samo toliko.

— Šta treba da radim?

— Ništa.

Masterson je klimnuo glavom, poželeo mu laku noć i izašao.

On je mislio da maršal neće ništa preduzeti jer bila bi ludost tragati noću za takvim čovekom. Vajat Erp je tačno ocenio: Faler ne bi napustio grad dobrovoljno. A noću neće niko naći mrtvaca u šupi u Klifovom dvorištu. Kovač je bio divan čovek i jedan od malobrojnih ljudi u gradu na koje se moglo osloniti. Bio je star preko pedeset godina i imao je dobru ženu i sedmero dece.

Dok Holidej je ozleđu na glavi poginulog pregledao pri svetlosti sveće koju je kovač držao. Sve se odigralo onako kako je i naslućivao: čovek je pri padu udario glavom u kamenu ogradu i poginuo.

Ali Holidej je, u trenutku kad je plamen malo jače zasjao video da je poginuli Bazil Oklej, kauboj sa Bosvel-ranča, koji je započeo sukob sa Falerom u Četvelsovom baru.

Kockar zviznu tiho i zabaci šešir. — Ovo može da izazove nove sukobe...

Vajat je uprkos svemu bio miran. Osim njega za ovo su znali samo doktor Holidej i njegova dva pomoćnika.

Tako je mislio!

Konačno morao je da spava.

Pre nego što je zaspao, mislio je na oštre, neumoljive oči žene na velikom ranču.

Ona nikada ne bi popustila.

To je bila i prva Vajatova misao, kada se probudio u osvit zore.

Onda mu je na pamet pao mrtvac kod Lari Klifa.

Obukao se najvećom brzinom.

Kad je ušao u trpezariju prišla mu je vlasnica pansiona. — Mister Erp, deset jahača jašu Hovelstrotom. Ja više ne vidim dobro ali kih

se kladila da su među njima Lak Bosvel, Hal Bejker i Kol Brejt...

U Havelstritu? Lak Bosvel, Brejt i Bejker?

Već u sledećem trenutku bio je Vajat Erp napolju.

Kad je ušao u Hovelstrit, začuo je iz daljine oštre glasove koji su dolazili iz dvorišta Lari Klifa.

Vajat je potrčao, otvorio nečujno kapiju i, pred sobom ugledao ljude sa Bosvel-ranča. Njega niko nije primetio.

Zdepasti kovač je stajao kao skamenjen pred vratima stare šupe.

— Niko nema šta da traži u mom dvorištu. Niko, ko mi se ne dopada...

— A, tako, mi ti se ne dopadamo — procedio je Lak.

— Ne! Ljudi koji bez pitanja vršljaju po mom dvorištu ne mogu da mi se dopadnu.

— Slušaj, burazeru! — zakreštao je Kol Brajt i spustio ruku na oružje. — Zašto si nam se isprečio na putu? Mi imamo vraški loše osećanje da ti u šupi imaš nešto što nas mnogo interesuje.

Kovač je obrisao čelo. Promuklo je doviknuo:

— Neka vas đavo nosi!

• Brejt je zaškrgutao zubima: — Gubi se ili ću te izrešetati!

— Banditski rečnik! — začuo se prodoran glas sa kapije.

Jahači su se okrenuli.

Brejt i Bosvel su zurili u maršala zabezeknuto, a i užasnuto istovremeno.

Prvi se pribrao Brejt. On se malo naže preko konjskog vrata. Šta je bilo, maršale?

— Jasno sam rekao Brejt: banditski rečnik.

— Ako u šupi mrtav leži naš čovek, ubijer od jednog prijavog pa-

cova, onda smo, dakle, mi banditi ako...

— Čovek koji leži tu unutra — prekinuo je Vajat odsečno kauboja — poneo se kao najgori mučki ubica. On je vrebao Falera pred Boni barom, skočio i pucao iz mraka.

— Laže — zagrme Džim Oklej, sav obliven znojem i iskoči iz sedla. — Bazil nikada nije bio kukavica. Nikada! To svi znaju!

— Nemam ni vremena, a ni volje da o tome razgovaram sa vama, Oklej. U svakom slučaju se prošle noći poneo koliko kukavički toliko i podmuklo. On je odmah pucao, a onda ga je tek bič ošinuo. Udario je u kameni stub Boni bara i na mestu ostao mrtav.

Oklej je bio žut od besa.

— Da, bio je mrtav! A vi ste ga dovukli ovamo.

— Da, ja sam ga doneo ovamo, jer sam hteo da sprečim gužvu u gradu. Prvo, ljudi bi odmah obesili Falera, a drugo da se je za to doznalo, ponovo bi oživela stara mržnja, koju ljudi osećaju za družine sa ranča...

— To ste dobro smislili, Erp — viknuo je oštro Brejt. — Ali... Hoću da vam kažem šta je vaša namera. Vi hoćete tog bandita, čoveka s bičem da zaštitite.

Vajat je prišao bliže Brejtu i ležerno pogleda u njegovo uzbuđeno lice. — Sjašite, Brejt!

Rođokosi dobaci brzi pogled Lak Bosvelu, pogleda i ostale i kad se opet okrenuo ka maršalu, na licu mu je bio podmukao i samodopadljiv osmeh. — To biste hteli! Ne, mister, danas vam to ne pali. Vi ste na ranču pretukli Hala i Laka i na to ćete dobiti samo jedan odgovor!

— Da! — uzviknuo je Bejker trljajući dlan o dlan svojih snažnih

ruku. — Sa mnom nemojte praviti takve šale, Erp. Gubite se! I, ako se kovač ne skloni sa vrata, mi ćemo konjima preći preko njega.

— Sjašite! — rekao je Vajat još jednom ali ovoga puta njegov glas je bio tvrdi i opor.

Brejt je gubio sigurnost. Ponovo je Laku uputio jedan upitan pogled i stekao novu hrabrost. — Gubi mi se s puta, Erp jer ću te pregaziti kao đubre!

Čovek iz Misurija munjevito zgrabi kauboja za nogu i već u sledećem trenutku ležao je Kol Brejt na zemlji.

U maršalovoj levici zablista veliki revolver.

Lak Bosvel šmrknu i obuhvatiše jabuku sedla. — Grom i pakao, šta hoćete, Erp? Nas je jedanaestoro protiv vas jednoga. Kovač nije naoružan. Sklonite se s puta!

— Juče na ranču sam rekao: Ako padne samo jedan hitac u Dodž Sijetu pokrenuće čitavu seriju sukoba za sobom. Možete biti sigurni da ću ostati pri svojoj reči, momci. Ubijeni ostaje u gradu do suđenja.

Na to Lak podiže glavu visoko. — Dobro, onda ćemo mi vašoj kancelariji napraviti malu posetu, maršale! Napred, ljudi!

Jahači okrenuše svoje konja ali ih istog trenutka zadržase.

Na kapiji pojavio se Džon Holidej, držeći u svakoj ruci revolver.

— Na tvom mestu ja bih o svemu dobro razmislio, Lak — rekao je on blagim, a ipak oštrim glasom.

Bosvel huknu kao ranjena zver. — Dok Holidej — zaječao je besno. — Igra se ista igra kao na Bosvel ranču.

Čvrstim korakom pošao je Vajat Erp ka kapiji. Njegov revolver je već ležao u futroli.

— Slušajte, ljudi. To što namerate je ludost, koja nikome nije od koristi. Sudija Albani će na suđenju razjasniti ceo slučaj. Ja sam lično bio svedok događaja, ali nisam stigao da u tom kratkom sukobu intervenišem...

— Ipak! — viknuo je Brejt, koji je ljuljajući se krenuo svome konju i stenjući ga uzjahao. — Vi niste mogli da se umešate. A ovde nas navodite sa ovim kockarom na mamac...

Holidejeve oči sevnuše. Istupio je jedan korak. — Kol, ti imaš đavolski velika usta. Maršal nije na ranču znao da sam ja u blizini, niti je ovde imao pojma da sam ja prišutan.

— Ti lažeš kao i on!

Nije bilo lako izazvati hladnokrvnog Doka Holideja. Ali sada je planuo od besa.

— Moraćeš još jednom da sjašeš, Kol — reče on blago.

— Ne pada mi na pamet — zargrmeo je kauboj.

— Sjaši sam ili ću ti ja pomoći!

Brejt pogleda u Laka. — Dva varoška uštogljenka bi htela da izađu na kraj sa jedanaest kauboja. Hajde, momci, pokažite im.

Čoveku iz Misurija se ponovo stvorio revolver u ruci.

— Budite razumni, ljudi! To nikako neće biti dobro!

Kovač se bio neprimetno udaljio. Sada se pojavio na stepenicama koje su vodile u kuću. U ruci je držao veliku Vinčesterku. Oštar zvrk nabijanja puške odjeknuo je dvorištem.

Kauboji se kao po komandi okrenuše.

— Dobro — zakreštao je Brejt. — Uteha nam je što sa ovim ljudima niko nije izašao na kraj.

— Slaba uteha — podsmehnulo se Holidej.

Kauboja je ova primedba razbesnela. Lice mu je promenilo boju kad se nagnuo preko sedla i uzviknuo: — Da, tako je to. Maršal štiti jednog bandita a ti, bedni kockaru, čuvaš njegova leđa, ti revolverašu, ti hvalisavi...

Holidej zakorači brzo napred, samo jedan korak. Oči mu sevnuše. — Odmah sjaši, Brejt!

— I hoću! — Da li ćemo te se odmah ili kroz tri dana osloboditi, svejedno je.

Brejt skliznu iz sedla na čudnovat način. Iznenada, dok još nije dodirnuo zemlju, odjeknuo je pucanj.

Metak zbaci kockaru šešir s glave.

Gotovo u istom trenutku sevnuo je oružje na desnom boku Holideja.

Kauboj Kol Brejt sruši se u prašinu.

Lak zaurla od besa.

Vajatu je bilo jasno da on i Holidej neće moći zaustaviti ovu divlju družinu ako stvarno krene.

— Bosvel — uzviknu on. — Urazumite se već jednom i vodite svoje ljude iz grada.

Lak je zurio u Brejta koji je nepomično ležao na zemlji. — On ga je ubio.

Holidej pogleda hladno kauboja. — On nije ni mrtav, ni ubijen, Lak. Zrno je samo okrnulo njegovu tvrdu glavu.

Onda pođe uspravno i neustrašivo između jahača prema bunaru, okrete škripavi čekrk, izvuče kofu vode, vrati se natrag i izruči ledenu vodu na glavu onesvešćenog kauboja.

Brejt skoči na noge. Buljio je u Holideja kao da je iznenada pred sobom video divljeg Sijuksa. Ruke

su mu zadržtale, a oči staklasto sijale. Prešao je rukom preko glave, po tankoj brazgotini. Nesigurnim koracima prišao je konju i malaksalim pokretima ga uzjahao. Lagano je projahao pored maršala i Holideja i napustio dvorište.

Lak Bosvel je zurio u Vajat Erpa koji je vratio revolver u futrolu. Hladnokrvni Džon Holidej ga je sledio.

Lak nije skidao pogled sa širokih maršalovih leđa i sivog kaputa Holidejevog...

Tada zabaci glavu visoko i pogleda svoje ljude.

Kol Brejt je već odmakao ulicom prema obali Arkanzasa.

Sada je i Hal Bejker poterao svog konja.

Ostali su ga sledili.

Lak je bio poslednji.

Družina sa Bosvel ranča je izgubila još jednu rundu protiv maršala. Ljudi su znali da su je izgubili samo protiv njega, kao i prošlog jutra.

Vajat nije verovao svojim očima kada je jedva jedan čas kasnije u trojici jahača koji su se zaustavili pred njegovom kancelarijom prepoznao Lak Bosvela, Kol Brejta i neotesanog Hal Bejkera. On olabavi koltove u futrolama i otvori vrata. Polako, zvečeći mamuzama stupi na trem.

Ljutitog lica gledali su ga jahači.

Vajat je prekrstio ruke na grudima.

Lak zabaci, na svoj karakterističan način, glavu visoko. — Faler mora da umre pre nego što dođe suditi!

Vajat skupi obrve. — Zbog toga ste došli natrag?

— Da!

— Dakle, vi hoćete da ga obesite?

— Da!

— Ono što niste postigli vas je danaest, zamišljate da možete postići vas trojica.

— Mi hoćemo da razgovaramo sa vama — istisnu kroz zube Brejt, jedva se savlađujući.

— Želite da sa mnom razgovarate? Mislim da smo kod Klifa dosta reči izmenjali.

— Mi smo razmislili, maršale — reče Bosvel tonom, po kojem bi svako dete moglo naslutiti laž. — Razmišljali smo. Vi ste uvek bili pravični...

— Prilično je glupo, da vam je to tek sada palo napamet — upade Vajat mirno.

— Mi hoćemo da pregovaramo s vama.

— Vrlo logično — podsmehnuto se maršal. Tada uze cigaretu iz džepa, stavi je u usta, kresnu šibicu na stubu trema i nastavi odsečno: — Idite kući, ljudi. Imam ja drugog posla, a ne da se satima raspravljam sa vama.

Brejt se nagnu preko sedla. Podsmeh je lebdeo na njegovim usnama kad tiho reče: — Mister Erp, vi valjda ne mislite da mi ne poštuemo vašu zvezdu, mi...

Vajat se iznenada okrete i nestade u kancelariji.

Faler, kome ni na pamet nije padalo da nestane iz grada, bio je u svojoj hotelskoj sobi. Ležao je, kao što je često činio, na krevetu obučen. Kad je začuo oštar topot konja brzo se podigao. Jahači su se zaustavili pred maršalovom kancelarijom. Da Faler i nije znao ko

su ti ljudi, njihov glasan govor bi mu brzo sve objasnio.

On je bio nerazuman čovek, koji se nije mogao savlađivati. Brzim pokretom natuče šešir na glavu i potrča prema vratima — hteo je dole na ulicu. Kad je bio u hodniku ugleda na drugom kraju u polumraku priliku nekog čoveka.

Holidej!

— Ostanite u svojoj sobi — reče poluglasno Holidej.

— Prokleti kockar — prosikta Faler. — Odraću ti kožu! — viknu zalepljen od besa.

Opor zvuk oroza ga prikova.

— Ne tako naglo, prijatelju — dopro je do njega glas zubnog lekara. — Ne žuri da umreš — odjeknulo je hodnikom zvonko i oštro. — Natrag u sobu!

Faler pređe razočarano desnicom preko čela.

— Platićeš mi to, pseto! Ovog sekunda ćeš mi, stostruko platiti! — Naglo se okrete i teškim korakom ode u sobu.

Da li će ostati u njoj?

Baš u tom trenutku, tamo preko, nestade Vajat Erp u svojoj kancelariji.

Ona trojica skočiše iz sedla i pođoše za njim.

Oba revolvera stvorila su se u rukama kockara. Kao metak začuo se njegov glas preko ulice: — To nećete učiniti, ljudi!

Brejt odskoči i zavrte glavom s nevericom. — Holidej — zareža on promenjenim glasom. — Davolski Holidej!

Lak Bosvel je zurio u hladne kockareve oči. Prokletstvo! Trojica ipak moraju da ga smaknu. Jedan će ga sigurno pogoditi — ali još sigurnije će on pogoditi dvojicu.

Dvojicu! A ko je mogao znati da

će baš on biti taj treći koji će izmaći metku?

Bejker je bez sumnje bio vrlo teške naravi. Naslonio se na konja krutim pokretom i glasno gundao: — Kazao sam vam da se tu nešto ne slaže.

— Evo konačno jednog razumnog čoveka — podsmehnu se Holidej.

— Dobro, onda ćemo se konačno izgubiti oдавде — frktao je lukavi Brejt penjući se u sedlo.

— Šteta — reče Holidej podsmeljivo — sada sam vas tako zavoleo da morate ostati još koji trenutak oyde.

— Šta to treba da znači? — zareža Lak...

Holidej skliznu polako na najvišu stepenicu trema i ostade tu sedeći. Revolveri su mu bili u ispruženim rukama. — Hm, krasni goniću krava, ti si lepo to zamislio, ali evo ja ću ti ponoviti: dok vas tri anđelčića ovde bezazleno časkate sa maršalom, vaši ljudi bi iza radnje pucali. Prijatelji, to je stari trik. Suviše star da bi maršal naseo.

Vajat je stvarno znao šta name ravaju kauboji. On ih je namerno zadržao još koji trenutak. Sad, kad je ušao u kancelariju skinuo je vinčesterku sa zida, napunio je i potrčao u zatvor. Teška vrata iza sebe je zatvorio.

U zatvorskom hodniku je odškrinuo jedno okno i pogledao u dvorište. Bilo je onako kako je slutio.

Upravo je Džim Oklej otvorio vrata i pustio ostale unutra.

Vajat gurnu cev vinčesterke preko ivice prozora dok je nije sasvim izbacio napolje.

Oklej se smrtno uplašio. Odskočio je i zurio u mali prozor.

— Po poslednji put vam kažem da se u miru razidete — uzviknuo

je Vajat. — Bosvel, Brejt i Bejker su već na putu prema reci.

To nije bilo tačno, jer je Holidej još uvek držao u šahu vođe ove rulje.

Kauboji su ostali bez vođstva i odustali su od plana koji je Bosvel smatrao vrlo mudrim. Odjahali su nazad prema reci.

Vajat je poslao pomoćnika u dvorište. — Pazi da se neko od njih ne vrati! — Pušku je opet gurnuo na staro mesto i izašao na trem kao da se ništa nije dogodilo. — Zar ste još uvek tu, ljudi? Sad možete da se vratite kući. Ostali već čekaju na vas na reci.

Bosvel dobaci maršalu otrovan pogled i skoči na svog konja.

Brejt je opsovao kroz zube i uzjahao konja.

Bejker se glupo kreveljio i sledio obojicu.

— Dobro — reče Vajat gotovo sam sebi — oni nisu banditi. Oni ne znaju da pucaju i prilično su bezazleni.

U novim visokim kočijama, sa tvrdim licem, ukočenim očima, izboranom kožom i zapovedničkim stavom, sedela je mađam Emili Bosvel.

Tačno pred maršalovom kancelarijom zaustavila je konje. — Mister Erp! — viknula je.

Vajat otvori vrata, lako dodirnu prstima obod šešira i reče sa ravnodušnim izrazom lica: — Halo, mađam Bosvel!

Žena podiže visoko glavu. — Mister Erp! Imam nešto da vam saopštim: Džoni Dankan je na samrti. Čovek sa bičem je sada ubica. — Povukla je uzde i htela da krene.

Maršal joj priđe i zadrža je. — Samo još jedan trenutak, mađam Bosvel. Da li je bio lekar kod Dankana?

Žena ga pogleda ispitivački. — Lekar? Čemu? On je izgubljen i nikakav lekar mu više ne može pomoći!

— Ipak ću ja još danas doći sa doktorom na ranč.

Žena je pocrvenela od ljutine.

— Vi? Slušajte, mister Erp, ako vas ljudi u blizini ranča vide pucaće na vas. Ko stupi nepozvan na moje pašnjake, biće ubijen. Ma ko to bio!

Zatim polako potera kola.

Vajat je gledao za njima a onda otišao doktoru Džilbertu.

Stari lekar je ležao u krevetu i gledao žalosno.

— Halo, dok, šta je s vama?

— Ah, ništa, pao sam danas niz stepenice.

— Šta?

— Tja, kad se ostari, maršale... — on se umorno osmehivao i tek sada maršal na njegovom licu opazi više modrih otoka.

Pošto je doktoru pozeleo brzi oporavak, napustio je kuću.

Doktor Hilman Blejk je bio čovek četrdesetih godina. Visok i vitak sa mutnim očima. Svaki čovek u gradu je znao da je pijanac. Ali, bio je dobar lekar.

Kad je maršal zakucao na kućna vrata, otvorila mu ih je jedna bleđa, uvenula žena sa uplakanim očima.

— Oprostite gospođo, mogu li da govorim sa doktorom?

Žena ga je gledala uplašeno. — On, hm — ustvari tu je...

Vajat klimnu glavom. — Dobro, pokušaću kod doktora Džeremija — izgovorio je brzo.

Stari doktor Džeremi gledao je maršala zaprepašćeno. — Gde? Na Bosvel ranč? — On pogladi svoju sedu kosu, povuče jednu manžetnu koja se zavukla u rukav njegovog tamno plavog kaputa sumnjive čistoće. — Vi to ne mislite valjda ozbiljno, maršale? Hoćete da me odvućete u to banditsko gnezdo. To ne može da bude istina. Konačno, ja sam star čovek, a Bosvelova družina je rulja neuračunljivih momaka...

Vajat je lagano izašao.

Dok Holidej je bio u Long Brenč Salunu.

— No, maršale? — upita Holidej nameštajući kravatu. — Imate li nešto za mene?

— Da — reče čovek iz Misurija polako. — Gore, na Bosvel ranču, leži jedan čovek na samrti. Ne znam koliko ima istine u tome. Mađam Bosvel mi je tako kazala. To je momak koga je Faler udesio. Lekara nije zvala. Doktor Džilbert je bolestan, Blejk...

... pijan — unade Holidej ustajući — a Old Džeremi nema volje da se meša u tu stvar. Je li tako?

— Tako je!

— Hm, ako hoćete da me sačekate trenutak, da donesem tašnu...

Jahali su preko uzanog drvenog mosta na Arkanzasu prema severoistoku, dva toliko različita čoveka.

Kauboju Alan Lodž upravo je hteo da zaključa vrata. Otvorenih usta gledao je u dva jahača. Nije bio sposoban da se pomakne s mesta, a još manje da pozove u pomoć.

Na sredini dvorišta Vajat je sjahao. Holidej takođe lagano kliznu iz sedla.

Iz jedne pomoćne kućice izađe čovek.

Lak Bosvel. Pogledao je radozna-lo, a onda gadno opsovao.

Kol Brejt se pojavi iza njega kao i nezgrapni Hal Bejker.

Lak je pošao napred, samo pet koraka. Tada je stao. — Vajat Erp! — reče besno kreštavim glasom.

— Nebesa! — istisnu Brejtu kroz zube. — Momak ima zvezdu! Dođite ovamo na ranč...

Vajat preču ove reči i upita mirno: — Kako je Dankan?

Tri kauboja su se zgledala, kao da ih je čovek iz Misurija pitao da li hoće da budu skalpirani.

Ovo zaprepašćenje maršal je iskoristio. — Dođite, doktore — reče on i pođe sa Holidejom prema ljudima, prođe pored njih i već je bio u kućici.

Tek što se Holidej iza Vajata izgubio u vratima, trojica kauboja su se povratila.

Brejt je prvi stigao do vrata. — Erp! — zagrmio je.

Maršal je ostao miran. — Šta je?

— Da li si poludeo! Kako se usuđuješ da ovako švrljaš po Bosvel ranču, čoveče? Ja ću...

— Doveo sam jedinog doktora koga sam mogao — prekinuo ga je Vajat muklo.

Brejt se izveštačeno nasmeja.

Holidej pođe dalje i nađe Dankanov krevet. Nagnu se nad njim i zagleda u otečeno i od biča išarano lice kauboja.

— On ne sme da ga dotakne! — ječao je Lak.

Holidej, ne osvrnuvši se, položi ruku na čelo ranjenika. Onda uze njegovu ruku, nađe puls i izvuče svoj zlatan džepni sat iz prsluka.

Tada Brejt prasnu: — Erp, reci tom klovnu da ostavi mladića na miru. Razumeš li, inače će ovde odmah otpočeti igra.

Holidej je svoj sat ponovo gurnuo u prsluk, spustio pažljivo ruku ranjenika na čebe i, na zaprepašćenje ljudi, pošao prozoru, otvorio ga širom, i sa daske prozora pokupio dve šake snega i vratio se Dankanovom krevetu.

Sada su ljudi gledali kako on oblaže snegom Dankanovo lice.

Ranjenik je tiho zastenjao.

— Pusti ga na miru, idiote! — riknuo je Bosvel, čiji su nervi popuštali.

Ali na ledenog Džon Holideja to nije ostavilo nikakav utisak.

Kad je posle četvrt sata Holidej spakovao svoju torbu, Vajat Erp je gurnuo revolver u futrolu. On propusti kockara ispred sebe i pođe za njim napolje do konja.

Uzjahali su konje i lagano jahali ka kapiji. Kad su već bili na kapiji razlegao se jak tresak.

To su samo bila teška vrata kuće. Lak Bosvel ih je snažno zalupio.

Sledećeg dana, uleteo je Džim Oklej u maršalovu kancelariju i viknuo maršalu u lice: — On je mrtav! Vaš čarobni lekar ga nije mogao spasiti! Faler je ubica!

Jedan sat kasnije pojavio se maršal u Long Brenč salunu.

Holidej je sedeo sam za jednim stolom i zabavljao sa kartama.

— Dankan je mrtav — reče maršal muklo.

Holidejeve ruke se smiriše nad kartama koje su ležala na zelenom stolu.

Vajat ustade i napusti prostoriju.

Kada se posle jednog sata vratio da pozove Holideja na ručak, mesto za kockarovim stolom je bilo prazno.

— Gde je on — upitao je maršal konobara.

— Doktor? Ah, on je odmah za vama izašao.

— U svoju sobu?

— Ne, na ulicu.

Vajat klimnu glavom i izađe na ulicu.

Široka Frontstrit pružala se pred njim.

Vajat se uputi u Kanadien hotel. Otvori velika vrata i pogleda čoveka u portirnici.

— Hej, Fred, da li je mister Faler još ovde?

— Da, on je u svojoj sobi. Treba li nešto da mu poručim?

— Da, recite mu da sada ostaje u Dodžu i da bi mogao da odabere sebi jedan miran komad zemlje gde će biti pokopan.

Od poslastičarnice Mek Jutoksa, trčao je mali plavi dečak preko ulice.

— Halo, Frenki.

Mali Frenki Rod, koji je živio nekoliko milja severno od grada, na farmi svoga dede, od nedavna je sklopio tesno prijateljstvo sa maršalom. Zatresao je glavom zabacujući kosu sa očiju i objasni: — Video sam ih.

— Koga?

— Video sam obojicu. Izgledaju opasni. Naročito jedan. Kladim se da su pravi revolveraši.

— Kako ti je to palo na pamet?

— Zato što obojica nose revolvere tako kako ih ostali ne nose. Nisko na boku. Bat Masterson mi je jednom pokazao sliku Flina O'Kifa koji je koltove nosio tako nisko.

Vajat pogleda zamišljeno dečaka. — Gde si video tu dvojicu?

— U Flauerstritu.

— Kada?

— Rano jutros, kad sam stigao u grad.

Frenki konačno upita: — Jesu li oni zbog vas došli?

Vajat podignu obrve: — Ne znam, Frenki.

— Bejb Kanings misli da jesu.

— Bejb Kanings? A tako.

Vajat se oprostila od dečaka i ode u kancelariju.

— Bat, učini mi jednu ljubaznost. Dovedi mi Bejba Kaningsa ovamo.

Masterson je odmah krenuo.

Već nakon nekoliko minuta vratio se sa suvonjavim, staromodno obučenim čovekom kome je raščupana seda kosa dopirala do ramena. Gledao je u maršala nemirnim i uplašenim pogledom dok je stajao u vratima.

— Imam samo jedno pitanje, mister Kanings — počeo maršal. — Poznajete li ljude koje ste sreli u Flauerstritu?

Čovek je bio bleđ kao kreda. — Onu dvojicu — ne. Koga vi, zapravo mislite maršale?

— Vi prvo kažete ne, a onda pitate koga mislim. Osim toga, nisam rekao da su bila dvojica.

— Da, to je ipak... mislim, da smem pozdraviti i druge ljude.

— Nisam znao da ste ih pozdravili.

— Hoćete to da mi zabranite?

— Naravno ne. Možete ići.

Kanings se brzo dočepa kvake.

Bat Masterson ga zgrabi za ruku. — Reci ti razroki lupežu, ti radiš još kod Džefrija, a?

Kanings klimnu nervozno. — Da, a zašto?

— Ispari, burazeru, i ne zaboravi da se moliš za svoju grešnu dušu.

Čovek se izgubi.

— Slučaj je jasan — smatrao je Masterson. — Kanings radi u birou

Sama Džefersa a Džefers je najbolji prijatelj Laka Bosvela.

Vajat se složio. — Da, stvar je jasna kao sunce.

Bosvel je, dakle, najmio dva prava revolveraša. Ljude koji će za novac svakoga ubiti. To je bio njihov posao.

*

Kad je Vajat, napustivši trem, išao na ulicu, ugledao je Lari Klifa koji je jurio iz jedne sporedne ulice.

— Vajat! Halo, Vajat, čekajte! Oni su mi razlupali prozorska okna. Bilo ih je trojica — Fani je prepoznala konja Hal Bejkera. Na jednom zidu je bilo pričvršćena cedulja. Jedva sam pročitao svračiji rukopis. „To je bio početak. Danas posle podne nastavljamo!

— Samo idite kući, Lari. Poslaću vam Mastersona i Impa kad padne mrak.

Plećati čovek klimnu glavom i udalji se.

Vajat pođe dalje i skrenu u Flauerstrit. Prolazeći pored bašte jedne polusrušene kućice začuo je svoje ime.

Munjevito je okrenuo, revolver mu se stvori u ruci. Spreman za pucanj.

Iza trnovitog visokog žbunja pojavila se žuto, smežurano lice jednog jako starog, malog čoveka. Oči i bezuba usta imao je širom otvorene.

— Mister Erp — pozvao je ponovo jedva čujno.

Vajat vratio kolt i priđe ogradi bašte. — Šta je, Hampi?

Stari se tako zakašlja da mu lice prekri rumenilo i smešno visokim glasom reče: — Video sam ga. Po-

znao bih ga na sto jardi i sa samrtne postelje... Usta je još uvek držao otvorena a u očima mu se ogledao strah.

— Koga? — upita maršal mirno.

— Teksas Džima!

Vajat je saslušao starog bez ijedne reči. Ti Bosveli su, dakle, na njega nahuškali okorelog revolve-raša.

— A drugog, da li i njega poznajete? — ispitivao je Vajat.

— Ne, njega nisam nikada video. Ali on je od istog kamena odvaljen kao i Teksas Džim.

Teksas Džim! Vajat je dovoljno čuo o njemu da bi znao kako da ga proceni. Njegovo pravo ime bilo je Džim Blesdejl. Bio je iz gornjeg Teksasa i pripadao je najgoroj vrsti ljudi koja se mogla videti na zapadu. I drugi čovek nije ostao dugo nepoznat maršalu, Taj je bio još goreg kalibra...

Kauboju sa Bosvel-ranča, Čarli Krenven, je oko podne, kezeći se, doneo poruku u maršalovu kancelariju da jedan, dostojan poštovanja, džentlmen ima nameru da se sastane sa maršalom u 3 sata u glavnoj ulici kod gradske Večnice.

To je bilo izazivanje na borbu. Jedna od najluđih stvari onog doba. Nije postojala mogućnost da se to spreči. Čak ni zvezda nije štitila maršala od samovolje izazivača. Ako nije hteo da ga smatraju kukavicom, morao je da se bori.

Džim Blesdejl, od pre nekoliko godina ozloglašeni Teksas Džim, izazvao je maršala na borbu revolve-rima.

Čovek iz Misurija je mirno posmatrao kauboja.

— Dobro, reci mu, da ću biti тамо.

Masterson ga je posmatrao sa sve većim nemirom. — Vajat!

— Da, on mora da ima brzu ruku kad hoće da se bori sa mnom.

Masterson izjuri napolje. Pokuša da nađe nekolicinu ljudi koji su imali dužnost da motre posle podne na glavnu ulicu. Ali je doživeo isto što je Vajat uvek morao u ovom gradu da doživi: kad je gorelo pod nogama svi su se zavraćili u mišje rupe.

Svi su imali hitne poslove. Neki su se iznenada teško razboleli... i samo je stari doktor Džilbert, na zaprepašćenje svoje žene, ćopajući izašao u hodnik i uzeo sa zida pušku.

— Džo! Zaboga, ti si bolestan! To će te upropastiti.

— Nije to ništa — odgovori muklo stari borac protiv Indijanaca. — Preko Dodža opet duva oluja, a ja sam oluje uvek voleo. One imaju to preimućstvo što ostavljaju za sobom pročišćen vazduh.

Kazaljka na časovniku u maršal-skoj kancelariji približavala se kritičnoj brojki — tri.

Sa nepomućenom mirnoćom se deo je maršal u kancelariji i radio svoj posao.

— Gazda — izlete najzad iz Mastersona — zašto ga niste poslali iz grada?

— Koga?

— Tog prokletog Falera!

— Zato što to nemam prava.

— Nemate prava? Mi smo ranije...

Vajat podiže glavu. — Ranije da, Bat... u nemirnom, divljem vremenu to je bilo nužno. Ali vremena su se promenila. U Dodž Sitiju

vlada red. Da sam Falera i njegovog partnera isterao iz grada, možda ne bih strahovao od Bosvela. Ali, veruješ li da bih time umirio zle duhove? Mladiću, razmisli malo o stvarima. Šta misliš koliko bi se ljudi složilo sa mnom. Rekli bi: on proteruje ljude koji mu ne odgovaraju. Kakav je to zakon koji sprovodi? — Tako bi to izgledalo. Moji protivnici bi imali materijala protiv mene. Ne, Bat, to nikako!

Masterson je sagnuo glavu i nešto gundao za sebe.

Velika crna kazaljka na belom časovniku odskočila je napred na jedanaesticu.

Pet minuta do tri.

Sa zadivljujućom hladnokrvnošću uze maršal cigaru iz fijeke, stavi je između zuba i zapali.

Pero je tiho creblo preko papira.

Iznenada, diže se Masterson. — Nebesa, kako ste mirni!

Vajat podiže pogled. — Šta kažeš?

— Rekao sam da imate nerve kao konopce! Impi je preko kod Klifa, a Potsa ne smem da pomeram sa njegovog mesta. Za pet minuta će ovde biti pakao.

— Možda!

— Verujete li da će vam ovog puta neko priskočiti u pomoć? Vi ste sasvim sami.

Osmeh prelete preko preplamulog, odlučnog lica čoveka iz Misurija. — Imam tebe, Bat!

— Mene? — začudi se momak. — Da, imate mene. Ali kod Klifa, četvrt milie daleko od vas gde ste mi odredili mesto za tri sata, tamo me imate!

Masterson uze šešir, gundajući natuče ga do ušiju, zgrabí pušku i pođe vratima. Pre nego što je izašao okrenuo se i uperio desni ka-

žiprst u maršala: Vi ste sami Vajat Erpe! Sasvim sami!

— Znam!

— Žena doktora Džilberta mi je rekla da ste uzeli metke iz vinčesterke njenog muža...

Vajat ovo preprati osmehom.

— Niko vas ne štiti s leđa. Ni Holidej.

Vajat ostade miran.

Masterson nastavi nešto tiše. — Ja ne podnosim tog kockara. Ali on ima đavolsku brzu ruku. Zbog toga sam ga tražio. On nije tu. Ni u salunu, ni u svojoj sobi. Vi ste sami, maršale!

Masterson protrlja čelo. Tada se naglo seti: — Da, vodite računa da je Blesdejl levak.

— Znam.

*

Pošto je doktor Holidej od Vajata doznao za smrt kauboja Džoni Darkana, napustio je salun.

Osedlao je svog ridana i neprimеćen napustio grad uzanom Briton ulicom. Išao je prema jugoistoku...

Uspelo mu je da dođe neprimеćen do ranča. Jahao je pravo prema kući u kojoj su stanovali kauboji.

Sjahao je, poveo konja do drvenog zida pustio uzde na zemlju i prišunjavao se po vlažnom tlu iza zid do prvog prozora.

Iznenada začu glasove. Dva čoveka su razgovarala.

— Sreća je što je Kole došao na takvu ideju — upravo je jedan od dvojice rekao. — Konačno, Beni Kob je jedan od najboljih revolveraša koji postoji.

— Beni Kob!

Holidej začmuri. Da li je dobro čuo? Beni Kob? Da li je Kole Brejt

najmio Koba protiv Falera? Prokletstvo, kad ozloglašeni bandit dođe u grad, maršalu neće biti do smeha. Jednom, u Vičiti on je ranio Koba i zatvorio ga. Beni je tada bio osuđen na pet godina. Holidej je to tačno znao, jer je o tome u Brenčsalunu jednom pričao Džoni Rongo.

Dakle, Beni Kob je ranije pušten.

U tom trenutku unutra se začu glas kauboja: — Sada su obojica u gradu. Blesdejl je najmljen specijalno za maršala, on puca i levom. . .

— Da — potvrdi piskav glas i slab kašalj prekide rečenicu.

Holidejeve pesnice se zgrčiše. On mora natrag u grad, najkraćim putem.

Ali zašto je dolazio ovamo?

Hteo je da se uveri da je Džoni Dankan mrtav.

Kašalj je prestao i dok je čovek sa piskavim glasom nešto nerazgovetno pričao, kockar se sasvim ispravio, pogledao skroz u donji desni ugao prozora i skoro uzviknuo od zaprepašćenja.

Čovek koji je govorio piskavim glasom bio je „mrtvac“, kauboj Džoni Dankan. On je ležao naslonjen na desni lakat u svom krevetu i gledao bojažljivo u drugog čoveka koji je, naslonjen na ivicu stola, podmazivao svoj revolver.

Holidej odskoči.

Dakle, tako. Zašto se toliko iznenadio, kad je slutio da je to laž, niska, prljava laž!

Oprezno se okrete i prišunja konju. Kad je bio u sedlu riđan zarza tiho.

Holidej se osvrnu i pritisnu mamuzama konja u slabine.

Tada se otvori prozor na kaubojskoj zgradi.

Holidej je od nje bio udaljen najviše četrdeset jardi.

Odjeknu pucanj.

Kockar dobi strašan udarac u desno rame i oseti kao da mu ruka ode unazad.

Uprkos užasnom bolu koji je momentano prošao kroz celo telo, izvuče levicom kolt iz futrole i opali nasumice nekoliko puta u pravcu kuće.

Bled, čvrsto stisnutih zuba i lice izobličienog od bola, jahao je prema gradu, na Sever.

Bilo je tačno tri sata kad je Vajat ustao i izašao na trem.

Preko, između Gradske većnice i Kid Fenerove alatnice stajao je jedan čovek. Na sredini ulice. Bio je srednje visine, vitak i potpuno bezizraznog lica sa umornim poluzatvorenim očima.

Vajat pođe lagano sredinom ulice. Baci kratak pogled na Bejkersov pansion. Tamo gde je prozor doktora Holideja. Prozor je bio zatvoren a zavesa navučena.

Vajat stade i podiže pogled. — Ti si me pozvao, Blesdejl. Šta je?

Ni jedna crta bezizražajnog lica revolveraša nije se pomerila. — Rekli su mi da si brži od mene, Erp. Ja ne verujem.

Vajat, i ako je znao da je to ludost, učini poslednji pokušaj da spreči borbu. — Kakvog to ima značaja, kad će posle borbe biti mrtav jedan od nas dvojice, Džim? Preporučujem da kod Vogama u dvorištu na tri flaše ispitamo svoju brzinu!

Sada se na licu Blesdejla zgrčio jedan mišić. — Ne! Ovde ćemo to **svršiti!**

— Dobro kako hoćeš. Na kraju nije moja briga, ako Bosvel-rač plaća tebe ili tvoj mrtvački sanduk.

Bledo revolveraševo lice zajapirilo se od gneva.

— Dosta! Prvi si ti na redu, zatim čovek sa bičem, a na kraju ću uzeti Holideja na nišan.

— Mora da si poludeo — upade Vajat hladnokrvno.

U tom trenutku nagruše iz Nirvana bara desetak ljudi, momci sa Bosvel ranča.

Konje su ostavili u koralu pred gradom. Smrknutih lica stajali su naslonjeni na ogradu trema.

— Poteži — zareža Blesdejl u tom trenutku.

Revolver se stvori tako brzo u maršalovoj ruci da je Blesdejl, koji čak nije uspeo ni da izvuče svoj kolt iz futrole, zurio pravo u okrugli otvor teškog oružja.

— Odbaci kolt — reče maršal muklo.

— Pazi Vajat! — Jasan Holidejev glas zapara tišinu koja kao da je bila nabijena barutom.

Vajat polete u stranu, njegov revolver sevu.

Na deset jardi iza maršala u nekoliko skokova stvorio se Holidej. Ne izvlačeći kolt još sa bedra, kockar je opalio istog trenutka kad i maršal.

Sa krova Boni saluna sruši se jedan čovek na ulicu.

Tada Blesdejl podiže kolt visoko i opali.

Kugla je zaparala zemlju dve jarde ispred Vajata.

Obojica su brzo pucali i obojica opet u istom trenutku — Holidej i maršal.

Doktor Džilbert koji je dočopao do ulice utvrdi da strelac iz za-

sede, Beni Kob ima dva metka u grudima.

Čuveni par strelaca Holidej — Erp dejstvovali su i ovoga puta istovremeno.

Džim Blesdejl, Teksas Džim, stajao je još uvek raskoračen tamo gde je i bio.

Visoko, na delu blistavo bele košulje, koji nije bio zaklonjen kaputom, širile su se dve tamno crvene mrlje.

On posrnu napred i klateći se kao pijan pođe prema maršalu ulicom u kojoj je još lebdeo dim baruta.

Kolt mu je kliznuo iz ruke.

Vajat mu pođe brzo u susret i prihvati ga. Doktor Džilbert priđe takođe. Vukli su ga zajedno na trem doktorove kuće.

Beni Kob je ležao na ulici, bio je mrtav.

Sa Džimom Blesdejlom doktor Džilbert je imao još dosta posla. Zurio je u rane i gundao: — Izvući će se, ali više nikada neće moći da puca. Čovek koji ne može ni da se uspravi, jasno, ne može više ni da puca.

Vajat Erp se okrete i pogleda Holideja koji je još uvek sa revolverom u ruci stajao ispred verande kuće stočarskog trgovca Normana. Video je da iz njegovog desnog rukava curi krv preko beživotno klonule ruke.

Holidej se okrete, otetura do ograde verande i, pridržavajući ranjenu ruku pođe kao pijan prema Long Brenč salunu.

— Dok — uzviknu maršal. Kockar se nije obazirao. Kod prve stepenice, koja je vodila na trem Besonovog lokala, poklecnu i zatim se sruči kao marioneta.

Čovek iz Misurija potrča prema njemu. Upravo u tom kobnom tre-

nutku Džek Edi Faler izašao je iz Kanadien hotela.

Brejt, Bosvel i Bejker ga odmah spaziše.

— To je on — zaurla Brejt i sa ostalima siđe sa trema.

Faler se uputio hladnokrvno na ulicu. Vajat koji je bio nagnut nad Holidejem, naglo se uspravi — Faler!

Čovek s bičem okrete glavu. — Zaveži, njuškalo!

Maršal je video kako iza njega nailaze ljudi sa Bosvel-ranča.

— Stoj, Faler!

— Šta hoćeš, Erp? Nemaš šta da mi naređuješ.

— Stoj!

— S puta, inače ću te sravniti sa zemljom kao i ove momke sa ranča.

Dok Holidej, koji je nepomično bio naslonjen na prvi stepenik, okrete glavu. Na njegovom upalom licu kao da nije bilo kapi krvi. — Ti prokleta, bedno, đubre — procedio je kroz zube i pokušao da levom rukom podigne revolver. Faler istrže bič i zamahnu njime prema kockaru. U to se u maršalovoj ruci našao kolt. Pucanj odjeknu i poslednja trećina dugačkog biča odletela je kao nožem odsečena. Faler ponovo zamahnu bičem. Ovog puta je Vajata Erpa ošinuo po obrazu. Kada je hteo po treći put da zamahne, čovek iz Misurija uzmače. Hitac zazvižda preko ulice. Faler zastade u pola pokreta i pogleda zapanjeno kockara koji je zgrčen ležao kraj stepenica. U Holidejevoj levisi još uvek se dimio kolt.

Faler se zanese. To je iskoristio Vajat Erp, vešto priskočio i nadčovečanskom snagom uspeo da istrgne bič i Falera udarcem desnice obori u blato.

Holidejevo zrno pogodilo je Falera u levu mišicu. Kako je on ipak uspeo još jednom da zamahne bičem nikome nije bilo jasno.

Čovek iz Misurija je Falera odmah podigao iz kaljuge i odvuкао ga u zatvor. Doktor Džilbert je čuנו kraj Holideja.

— Ostavite me! — promrli kockar.

Maršal odgurnu ljude, koji su se okupili oko ranjenog Holideja.

— Džilbert, šta je s njim?

— Ne da mi da pogledam — odgovori stari lekar.

Vajat se saže i strže rukav Holidejevog kaputa natopljen krvlju i kišom. Svi su mogli da vide strašnu ranu od pušcanog zrna. Vlasnik Long Brenč saluna stajao je bleđ kao krpa na tremu. Džilbert mu preko ramena doviknu — Vruće vode, brzo!

Beson otrča u kuću. Uskoro je Holidejeva rana bila očišćena i previjena. Maršal upitno pogleda lekara. Ovaj klimnu glavom — Mislim da će se izvući!

Čovek iz Misurija klekne kraj ranjenika.

— Veliko hvala, Dok! Još jednom ste mi se našli u pravom trenutku.

Holidej se zakašlja. Lice mu je bilo crveno kao žar. Kada je konačno napad kašlja prestao rekao je teško dišući:

— Da, ne bi imalo nikakve svrhe da sam stigao u pogrešnom trenutku. To vam je kao i u kocki — prava karta u pravom trenutku... Nego, eno naših prijatelja! Pri tom je pogledao na Brejta, Bosvela i Bejkera. — Zaista divni momci! Jedino rešenje svojih problema vide u kovčegu za maršala...

Izgovorivši to, glava mu klonu na grudi. Stari doktor podviknu, Bosvel momcima: — Napred, lupeži, donesite ga kod mene.

Kada su se vratili iz lekareve kuće, ugledali su kako iz Kanadijen hotela izlazi kočkar Santis.

Vajat je izvukao oba revolvera.

— Puškaranje je završeno, momci. A vi Santis, u sedlo i nestanite iz grada što brže, pre nego što se predomislim.

Nekoliko minuta kasnije Abe Santis grabio je iz grada.

Pošto je previo Holideja i smestio ga u krevet, doktor Džilbert ode u zatvor da obiđe Falera.

Kada je ponovo izašao na ulicu, zatekao je Vajata sa kaubojima.

— Izvući će se, ali će morati, hteo to ili ne, da se sprijatelji sa daleko časnijim revolverom. Bičem više neće moći da razmahuje.

— Prepustiću šerifu Hendersonu, koji ovih dana stiže železnicom, da ga odvede — reče tiho Vajat, a onda podiže glavu i zagleda se u Brejta. — Zar još nešto nije u redu, Kol?

Kauboj slegnu ramenima. — Ne, maršale.

Bosvel protrlja nos.

U redu momci. Idite po konje.

Pognute glave, maršal Vajat Erp, se uputi u svoju kancelariju.

Susnežica je ponovo počela, prosto kao da je sačekala da se borba u glavnoj ulici Dodž Sitija okonča.

— KRAJ —

WILLIAM MARK

NASLOV ORIGINALA:

„Bullpeitscher—Jack”

Copyright by

Martin Kelter Verlag

ČETVRTKOM
U PRODAJI

PANDORAMA

LICA, KING-KONG, KRALJ DŽUNGLE, LIK ORIENT,
ASOVI SVEMIRA, UMPAH-PAH i drugi
NAJLEPŠI IZBOR STRIPOVANIH ROMANA: VIKING,
DŽERI SPRING, LIK ORIENT, TALIČNI TOM, DŽONI
PANTER, DALEKA PLANETA, PAUK PROTIV DŽELATA,
VITEZ NAJAMNIK, DETEKTIV FRKA, MUZEJ VOŠTA-
NIH FIGURA, ASOVI SVEMIRA, UMPAH-PAH I DRUGI
SAMO ZA 1 DINAR

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

VAJAT ERP

BROJ: 18 CENA 1 D.

DOK HOLIDEJ

VIKEND ROMAN

VUKOVI IZ KOLORADA

IZDAJE I ŠTAMPA NIP FORUM, NOVI SAD, VOJVODE MIŠIĆA 1.

ODGOVORNI UREDNIK: TOMISLAV KETIG

OKTOBAR 1968.